

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/16-09/40

URBROJ: 65-16-04

Zagreb, 25. listopada 2016.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o radu Agencije za zaštitu osobnih podataka za 2015. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 31. Zakona o zaštiti osobnih podataka ("Narodne novine", broj 103/03, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12 - pročišćeni tekst), dostavila Agencija za zaštitu osobnih podataka, aktom od 27. lipnja 2016. godine.

PREDSJEDNIK

Božo Petrov

**REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU
OSOBNIH PODATAKA**

KLASA: 023-03/16-02/01
URBROJ: 567-01/01-16-02
Zagreb, 27.06.2016.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 27-06-2016		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/16-09/40	65	
Uredžbeni broj:	Pril.	Vrij.
567-16-01	5	CI

HRVATSKI SABOR
Trg Sv. Marka 6
10000 ZAGREB

n/p predsjedniku Hrvatskog sabora
akademiku Željku Reineru

Predmet: - Izvješće o radu Agencije za zaštitu osobnih podataka za 2015. godinu
- dostavlja se .-

Poštovani gospodine Predsjedniče,

Temeljem odredbe članka 31. Zakona o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine br. 103/03, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12 - pročišćeni tekst) dostavljamo Vam izvješće o radu Agencije za zaštitu osobnih podataka za 2015. godinu.

S poštovanjem,

Privitak:

1. Izvješće,
2. Izjava o fiskalnoj odgovornosti,
3. Upitnik o fiskalnoj odgovornosti, Prilog 2.a.
4. Vlada RH - unutarnja revizija, dopis,
5. Vlada RH - unutarnja revizija, mišljenje
6. CD medij sa stavkama od 1. do 5.

Dostaviti:

1. Naslovu,
2. Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA

AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2015. godinu

Zagreb, lipanj 2016.

KLASA: 023-03/16-02/01
URBROJ: 567-01/01-16-01
Zagreb, 27.06.2016.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Zakonodavni okvir.....	1
1.2. Ovlasti, poslovi i zadaće Agencije za zaštitu osobnih podataka	1
2. POSTUPANJE PO ZAHTJEVIMA ZA ZAŠTITU PRAVA I DAVANJE PRAVNIH MIŠLJENJA	2
2.1. Upravni postupci.....	3
2.2. Upravni sporovi	19
2.3. Prekršajni postupci	26
2.4. Nepravni postupci	26
3. NADZORNE AKTIVNOSTI	35
3.1. Nadzor provođenja zaštite osobnih podataka	35
3.2. Središnji registar evidencija o zbirkama osobnih podataka.....	40
3.3. Registar službenika za zaštitu osobnih podataka	40
3.4. Nadzorne aktivnosti prema članku 37. Uredbe o HVIS-u	41
3.5. Preporuke, savjeti i mišljenja za unapređenje zaštite osobnih podataka dani u nadzornim aktivnostima Agencije.....	43
4. SURADNJA S DRŽAVNIM TIJELIMA, TIJELIMA JAVNE UPRAVE I PRAVNIM OSOBAMA	45
4.1. Stručna mišljenja na zakonske i podzakonske akte	45
4.2. Aktivnosti Agencije u povjerenstvima, savjetima i radnim grupama.....	49
4.3. Podrška voditeljima zbirke osobnih podataka, službenicima za zaštitu osobnih podataka i građanima	50
5. MEĐUNARODNA SURADNJA	51
5.1. Suradnja s tijelima EU i nadzornim tijelima za zaštitu osobnih podataka u zemljama članicama EU i drugim zemljama	51
5.2. Studijski radni posjeti i drugi međunarodni susreti	57
5.3. Odgovori na upitnike.....	58
5.4. Iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske	60
5.5. Rad na međunarodnim projektima povezanim s područjem zaštite osobnih podataka	61
6. ODNOSI S JAVNOŠĆU	63
6.1. Događanja i edukacije	63
6.2. Odnosi s medijima i analiza medija	65
7. PRORAČUN AGENCIJE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA	71
8. ZAKLJUČAK	72

1. UVOD

Agencija za zaštitu osobnih podataka (u daljnjem tekstu: Agencija) dostavlja izvješće o radu za 2015. godinu Hrvatskom saboru temeljem odredbe članka 31. Zakona o zaštiti osobnih podataka (u daljnjem tekstu: Zakon), u kojem objavljuje cjelovitu analizu stanja u području zaštite osobnih podataka, postupaka pokrenutih na temelju odredaba Zakona i naloženih mjera te podataka o stupnju poštivanja prava građana u obradi osobnih podataka.

1.1. Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir u Republici Hrvatskoj koji se odnosi na zaštitu osobnih podataka, obuhvaća niže navedeni sustav propisa:

Ustav Republike Hrvatske, članak 37. ("Narodne novine" 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14 – pročišćeni tekst).

Zakon o potvrđivanju konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka i Dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka u vezi nadzornih tijela i međunarodne razmjene podataka („Narodne novine“ - Međunarodni ugovori 4/05).

Zakon o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka (ETS. br. 108) koje Europskim zajednicama omogućavaju pristupanje („Narodne novine“ - Međunarodni ugovori 12/05).

Zakon o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine“ 103/03, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12 - pročišćeni tekst, nadalje u tekstu: Zakon).

Kazneni zakon, članak 146. („Narodne novine“ 125/11 i 144/12).

Uredba o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka („Narodne novine“ 105/04).

Uredba o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka („Narodne novine“ 139/04).

1.2. Ovlaсти, poslovi i zadaće Agencije za zaštitu osobnih podataka

Agencija za zaštitu osobnih podataka je pravna osoba ovlaštena za obavljanje nadzora nad obradom osobnih podataka, temeljem članka 27. Zakona. Agencija je u obavljanju poslova utvrđenih Zakonom samostalna i za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru temeljem članka 28. Zakona. Javne ovlašti, poslovi i zadaće Agencije iz područja zaštite osobnih podataka propisane su člancima 32. do 34. Zakona.

Temeljem članka 32. Zakona Agencija nadzire provođenje zaštite osobnih podataka; ukazuje na uočene zloupotrebe prikupljanja osobnih podataka; rješava povodom zahtjeva za utvrđivanje povrede prava zajamčenih ovim Zakonom; vodi središnji registar evidencija o zbirkama osobnih podataka i registar službenika za zaštitu osobnih podataka.

Nadalje, prema članku 33. Zakona, Agencija obavlja i sljedeće poslove: prati uređenje zaštite osobnih podataka u drugim zemljama i surađuje s tijelima nadležnim za nadzor nad zaštitom osobnih podataka u drugim zemljama, nadzire iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske, izrađuje metodološke preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka i dostavlja ih voditeljima zbirke osobnih podataka, daje savjete u svezi s uspostavom novih zbirke osobnih podataka, osobito u slučaju uvođenja nove informacijske tehnologije, daje mišljenja u slučaju sumnje smatra li se pojedini skup osobnih podataka zbirkom osobnih podataka u smislu Zakona, prati primjenu organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu podataka te predlaže poboljšanje tih mjera, daje prijedloge i preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka, surađuje s nadležnim državnim tijelima u izradi prijedloga propisa koji se odnose na zaštitu osobnih podataka, po primitku obavijesti voditelja zbirke osobnih podataka daje prethodno mišljenje o tome predstavljaju li određeni načini obrade osobnih podataka specifične rizike za prava i slobode ispitanika.

Također, temeljem članka 34. Zakona, ukoliko prilikom obavljanja nadzora utvrdi da su povrijeđene odredbe zakona kojima se uređuje obrada osobnih podataka, Agencija ima pravo upozoriti ili opomenuti voditelja zbirke osobnih podataka, primatelja i izvršitelja obrade na nezakonitosti u obradi osobnih podataka te **rješenjem**: narediti da se nepravilnosti uklone u određenom roku, privremeno zabraniti prikupljanje, obradu i korištenje osobnih podataka koji se prikupljaju, obrađuju ili koriste suprotno odredbama zakona, narediti brisanje osobnih podataka prikupljenih bez pravne osnove, zabraniti iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske ili davanje na korištenje osobnih podataka drugim primateljima, ako se osobni podaci iznose iz Republike Hrvatske ili se daju na korištenje drugim primateljima suprotno odredbama ovoga Zakona, zabraniti povjeravanje poslova prikupljanja i obrade osobnih podataka izvršiteljima obrade, ako izvršitelj obrade ne ispunjava uvjete u pogledu zaštite osobnih podataka, ili je povjeravanje navedenih poslova provedeno suprotno odredbama ovoga Zakona.

Sukladno stavku 2. članka 34. Zakona protiv rješenja Agencije nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Osim navedenih mjera, Agencija može predložiti pokretanje postupka kaznene ili prekršajne odgovornosti pred nadležnim tijelom.

2. POSTUPANJE PO ZAHTJEVIMA ZA ZAŠTITU PRAVA I DAVANJE PRAVNIH MIŠLJENJA

Prema članku 24. Zakona svatko tko smatra da mu je povrijeđeno pravo zajamčeno Zakonom o zaštiti osobnih podataka može podnijeti zahtjev za zaštitu prava Agenciji. O zahtjevu za zaštitu prava Agencija odlučuje rješenjem, a rješenje je upravni akt, te se kod donošenja rješenja primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

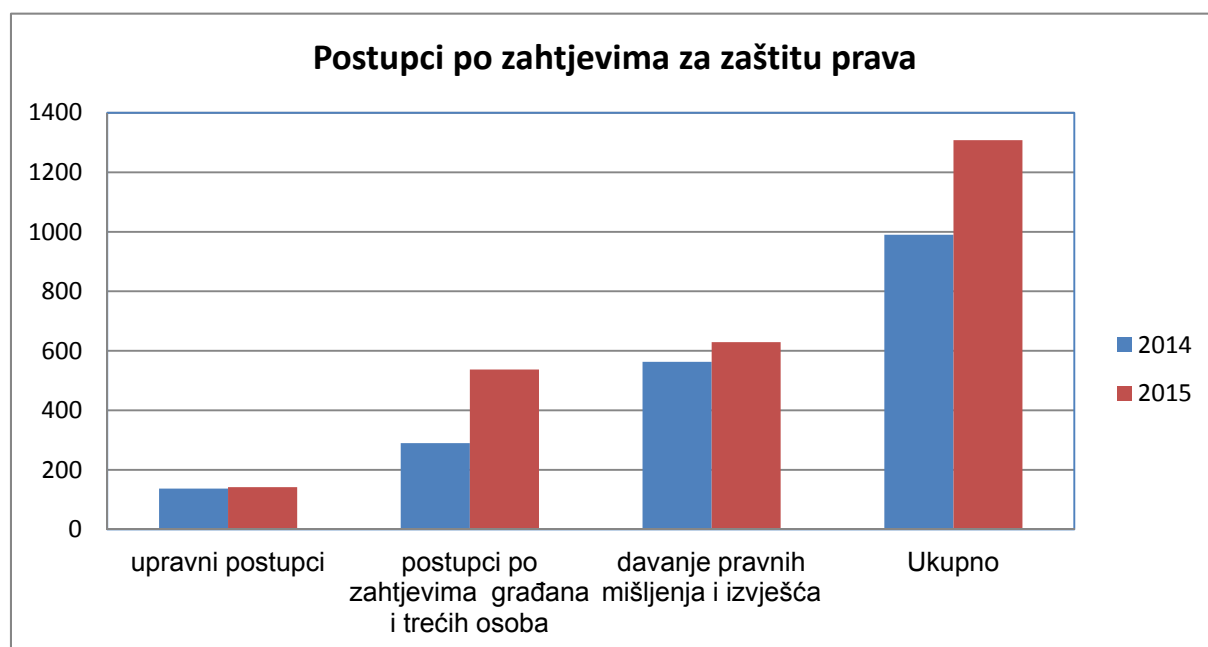
Također, sukladno članku 33. Zakona u nadležnosti Agencije je i davanje pravnih mišljenja vezanih za obradu osobnih podataka i postupanja voditelja zbirke osobnih podataka u njegovoj primjeni.

U 2015. godini zaprimljeno je ukupno 1308 predmeta koji se odnose na zahtjeve za zaštitu prava i davanje pravnih mišljenja iz područja zaštite osobnih podataka.

Od toga je 142 predmeta upravnog postupka, 537 predmeta po zahtjevima za zaštitu prava i predstavkama građana i trećih osoba, 613 predmeta za davanje pravnih mišljenja, te 16 predmeta vezanih za davanje određenih izvješća prema drugim tijelima.

Analizom sadržaja 537 zaprimljenih zahtjeva i predstavki u odnosu na podnositelje utvrđeno je da je od strane građana ili njihovih opunomoćenika podneseno 261 zahtjev, od strane pravnih osoba (jedinica lokalne i regionalne samouprave, javnih ustanova-škola, ministarstava i sl.) 209 zahtjeva i predstavki, zatim 39 zahtjeva vezanih za obradu osobnih podataka djece od strane Pravobraniteljice za djecu, 23 zahtjeva od strane predstavnika sindikata i udruga građana, a 5 zahtjeva bilo je anonimno.

Uspoređujući broj evidentiranih predmeta u odnosu na 2014. godinu, kada ih je bilo 990, u 2015. godini bilježi se porast za 32,1%.

2.1. Upravni postupci

2.1.1. Provođenje upravnog postupka po zahtjevu za zaštitu prava

U 2015. godini doneseno je 169 upravnih akata koji su se odnosili na podnesene zahtjeve za zaštitu prava, od toga 153 rješenja i 16 zaključaka. U odnosu na 2014. godinu kada ih je doneseno 160 bilježi se blagi porast broja donesenih upravnih akata.

Vezano za postupanje po zahtjevima za zaštitu prava, pored Zakona o zaštiti osobnih podataka, primjenjuju i odredbe Zakona o općem upravnom postupku. S tim u vezi, a sukladno članku 51. citiranog Zakona, provode se ispitne radnje nužne za donošenje pravilnog i zakonitog rješenja i koriste se sva dokazna sredstva koja su nužna za utvrđivanje točnog i

potpunog činjeničnog stanja (izravni i neizravni nadzori kod voditelja zbirke osobnih podataka i izvršitelja obrade, očitovanja stanaka i dr.) odnosno provodi se dokazni postupak u granicama zakonskih ovlasti i načela utvrđivanja materijalne istine, slobodne ocjene dokaza te načela učinkovitosti i ekonomičnosti postupka.

2.1.2. Karakteristični slučajevi iz prakse upravnih postupaka po zahtjevu za zaštitu prava:

a) Obrada osobnih podataka u svrhu sklapanja ugovora na daljinu o pružanju usluga u telekomunikacijskom sektoru korištenjem internetskih servisa (web shop) ili izvan poslovnih prostorija

Agencija je zaprimila veći broj zahtjeva za zaštitu prava u kojima su podnositelji navodili da su saznali za dugovanja na ime neplaćenih usluga u telekomunikacijskom sektoru, najčešće su takve pozive (opomene) na plaćanje dugovanja zaprimili od društava za naplatu potraživanja koja su prema navodima teleoperatera nastala za pružene usluge i isporučene mobilne uređaje za koje nisu nikada sklopili ugovorni odnos. U svojim zahtjevima također su navodili da su slučajeve prijavili i nadležnim tijelima (policiji) zbog sumnje u moguću zlouporabu njihovih osobnih podataka od strane nepoznatih počinitelja. Neki od podnositelja zahtjeva dostavili su i druge dokaze (primjerice: dokaz da u vrijeme sklapanja ugovora nisu bili u Republici Hrvatskoj, da nikada nisu stanovali na spornim adresama za koje se navodi da su im uručeni uređaji, da su prijavili gubitak osobnih dokumenata, da osobni podaci koji su navedeni u spornim ugovorima (datum i godina rođenja, broj osobne iskaznice) nisu identični sa njihovim osobnim podacima na osobnoj iskaznici i dr.).

Postupajući po zaprimljenim zahtjevima za zaštitu prava Agencija je sukladno zakonskim ovlastima izvršila neposredne nadzore kod voditelja zbirke osobnih podataka (teleoperatera) kako bi utvrdila da li postoje pravni temelji za obradu osobnih podataka podnositelja zahtjeva. U većem broju slučajeva utvrđeno je da su na ime jedne osobe sklopljeni ugovori kod više teleoperatera, a što dodatno upućuje na osnove sumnje u moguću nedozvoljenu uporabu osobnih podataka. Osobni podaci koji su navedeni u zahtjevu za zasnivanje pretplatničkog odnosa često se razlikuju od osobnih podataka navedenih na osobnoj iskaznici (mjesto prebivališta, datum rođenja). Isto tako utvrđeno je da teleoperateri nisu raspolagali sa dokazima da su prilikom dostave spornih uređaja izvršene nedvojbene identifikacije osoba kojima je uređaj uručen, točnije iz podataka kojima raspolažu u svojim zbirkama osobnih podataka nije bilo moguće utvrditi da se podaci odnose na osobu za koju se navodi da je sklopila ugovor, jer podaci o stvarnim korisnicima nisu točni i potpuni pa samim time nisu dostatni za nedvojbenu identifikaciju osobe koja je sklopila ugovor o pružanju usluga. Osim toga, utvrđeno je da u konkretnim slučajevima teleoperateri ne raspolažu niti sa dokazima iz kojih bi se nedvojbeno mogao utvrditi identitet osobe koja je preuzela sporan uređaj.

U svim takvim slučajevima nakon utvrđenog činjeničnog stanja iz kojeg je razvidno da podaci o podnositeljima zahtjeva nisu točni i potpuni, postoje razlozi koji su upućivali na sumnju u moguću zlouporabu osobnih podataka drugih osoba, Agencija je donosila rješenja kojima je teleoperaterima, kao voditeljima zbirke osobnih podataka korisnika usluga, privremeno zabranila daljnju obradu osobnih podataka u svrhu naplate dugovanja na ime spornih troškova sve do utvrđivanja stvarnog potpisnika ugovora, te naložila da po utvrđenju identiteta stvarnog korisnika usluge o istom obavijeste Agenciju.

Isto tako, Agencija je nalagala i društvima koja u svojstvu izvršitelja obrade sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka na temelju sklopljenog ugovora o nalogu u ime i za račun voditelja zbirke (izvršitelji obrade) obavljaju dostavu uređaja i obavijesti o sklopljenom ugovoru, da prilikom uručjenja uređaja ili obavijesti o zasnivanju pretplatničkog odnosa izvrše nedvojbenu identifikaciju osobe kojoj je dostavljen uređaj, točnije da prilikom isporuke uređaja izvrše i uvid u identifikacijski dokument (fotografiju na osobnoj iskaznici), da upišu broj osobne iskaznice primatelja pošiljke i potpis preuzimatelja. U provedenim upravnim postupcima osim propusta od strane voditelja zbirke osobnih podataka utvrđeno je također da izvršitelj obrade, odnosno društvo koje je obavljalo poslove dostave temeljem ugovora o nalogu, nije u konkretnom slučaju postupalo sukladno Zakonu, odnosno nije utvrđivalo identitet osoba kojima su uručeni sporni uređaji ili obavijesti.

Osim toga, u slučajevima u kojima je utvrđeno da je temeljem pravnog posla (ugovora o cesiji) izvršen prijenos potraživanja od strane teleoperatera na novog vjerovnika - društvo za naplatu potraživanja u svrhu naplate spornog dugovanja, Agencija je i društvima za naplatu potraživanja zabranila daljnju obradu osobnih podataka podnositelja zahtjeva do utvrđivanja stvarnog identiteta osobe koja je sklopila sporni ugovor.

U vezi s navedenim slučajevima bitno je istaknuti kako je Agencija u nekim predmetima obaviještena od strane Općinskog suda da je donesena pravomoćna presuda o utvrđenju počinitelja koji je koristeći osobne podatke drugih osoba podnio više zahtjeva za zasnivanje pretplatničkih ugovora, dok je u nekim drugim slučajevima dobila obavijesti o potvrđivanju optužnice u svrhu daljnjeg vođenja kaznenih postupaka.

b) Dostava osobnih podataka (životopisa) radnika potencijalnom poslodavcu

Podnositelj zahtjeva obratio se Agenciji sa zahtjevom za zaštitu prava u kojem je u bitnom naveo kako je njegov poslodavac bez njegovog pristanka nezakonito dostavio njegov životopis, koji sadrži njegove osobne podatke, drugom trgovačkom društvu (trećoj strani) bez njegovog znanja i privole.

U očitovanju dostavljenom Agenciji poslodavac je u potpunosti osporio navode podnositelja zahtjeva, ističući kako je netočna njegova tvrdnja da nije imao njegov pristanak, već naprotiv da je sporni životopis prosljeđen uz odobrenje/privolu podnositelja zahtjeva. Poslodavac je u prilog svojim navodima naveo i razloge za navedeno postupanje (organizacijske promjene i racionalizacija poslovnih procesa, postupak reorganizacije radnih mjesta u okviru kojega je utvrdio višak određenog broja radnika u koji je bio uključen i podnositelj zahtjeva tj. postupak izrade programa zbrinjavanja utvrđenog viška radnika). U navedenom slučaju poslodavac se u okviru programa zbrinjavanja viška radnika obratio drugom društvu radi eventualne mogućnosti preuzimanja radnika.

Agencija je u ovoj upravnoj stvari donijela rješenje kojim je odbila zahtjev podnositelja jer nije utvrdila povredu prava na zaštitu osobnih podataka. Sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka utvrdila je postojanje zakonite svrhe i pravnog temelja za obradu osobnih podataka podnositelja zahtjeva, a na temelju prikupljenih dokaza i saslušanja svjedoka Agencija je ocijenila relevantnom činjenicu da se podnositelj zahtjeva odazvao pozivu drugog društva na razgovor za posao, kao i činjenicu da su od drugog društva (primatelja osobnih podataka podnositelja zahtjeva) dobili potvrdu o iskazanom interesu podnositelja zahtjeva na ponuđenim radnim mjestima. Društvo primatelj osobnih podataka očitovalo se da su radnike (tako i podnositelja zahtjeva) kontaktirali radi dogovora oko

održavanja intervjua za zapošljavanje, da su sa podnositeljem zahtjeva telefonski komunicirali i dogovorili da pristupi razgovoru za posao te da je podnositelj zahtjeva u njihovom društvu dobrovoljno sudjelovao u svojstvu kandidata na razgovoru za posao.

Zaključno, u postupku je utvrđeno da je podnositelj zahtjeva svoju volju za dostavom njegovog životopisa drugom društvu izrazio pred svjedocima, a što su oni potvrdili u svojim izjavama, odnosno da je naveo koji životopis želi poslati drugom društvu, što znači da je bio upoznat i dao privolu za obradu njegovih osobnih podataka. Dakle, utvrđeno je da su osobni podaci podnositelja zahtjeva obrađivani sukladno Zakonu, odnosno da je za dostavu njegovog životopisa (osobnih podataka) drugom društvu kao pravni temelj uzela njegova privola, te da je izvršavanje zakonskih obveza poslodavca u vezi s radnim odnosom sukladno Zakonu o radu, kao posebnom zakonu.

c) Javno iznošenje osobnih podataka o zdravlju radnika

Agencija je postupala po zahtjevu za zaštitu prava u kojem je stranka navela da je njezin poslodavac bez njezine privole i suglasnosti u svom priopćenju javno iznio podatke o razlozima njegovog izbivanja s posla navodeći pri tome podatke vezane uz radni odnos kao i podatke o razlozima bolovanja radnika (podaci o zdravlju radnika i maloljetnog djeteta), a navedeni podaci javno su bili objavljeni na više internetskih portala.

Poslodavac se u postupku očitovao kako je podnositelj zahtjeva osobno nastupio u medijima, da je objava njegovih osobnih podataka od strane poslodavca uslijedila naknadno u svrhu demantija objavljenih sadržaja na medijskim portalima. Naveo je da je u konkretnom slučaju bio prisiljen reagirati isključivo iz razloga što je podnositelj zahtjeva iznosio u javnost jednostranu informaciju, a prema mišljenju poslodavca radilo se o iznošenju općenitih podataka podnositelja zahtjeva koji su se odnosili na radni staž i pravnu osnovu izbivanja s posla, poricao je iznošenje bilo kakvih podataka u svezi zdravstvenog stanja radnika ili zdravstvenog stanja njegovog djeteta koji bi se mogli smatrati povjerljivim podacima. Poslodavac se pozivao i na Zakon o medijima u svezi zaštite privatnosti, kojim je propisano da osoba koja svojim izjavama, ponašanjem i drugim djelima u vezi s njezinim osobnim ili obiteljskim životom, sama privlači pozornost javnosti, ne može zahtijevati istu razinu zaštite privatnosti kao drugi građani, te da nema povrede prava na zaštitu privatnosti ako u pogledu informacije prevladava opravdani javni interes nad zaštitom privatnosti u odnosu na djelatnost novinara ili na informaciju.

Agencija je u ovoj upravnoj stvari donijela rješenje kojim je utvrdila povredu prava iz razloga što su izneseni podaci o zdravlju podnositelja zahtjeva i njegovog maloljetnog djeteta u medijima (učinjani javno dostupnim široj javnosti), jer se radilo o posebno osjetljivim osobnim podacima, kao posebnoj kategoriji osobnih podataka, koji po Zakonu uživaju posebnu zaštitu u odnosu na druge osobne podatke te stoga njihova obrada mora biti posebno zaštićena. U postupku nije utvrđeno postojanje pravnog temelja propisanog Zakonom o zaštiti osobnih podataka koji bi poslodavcu omogućavao navedenu obradu osobnih podataka, odnosno nije utvrđeno da bi u konkretnom slučaju interes javnosti za informacijom o zdravlju podnositelja zahtjeva i njegovog djeteta prevladavao nad zaštitom osobnih podataka, a time i njegove privatnosti u širem smislu. Stav je Agencije, iako se radilo o demantiju sukladno Zakonu o medijima, da je s aspekta Zakona bilo nužno voditi računa o vrsti i opsegu podataka koji je primjeren medijskom istupu, kako se takvi podaci ne bi iznosili u prekomjernom opsegu jer je njihova obrada dozvoljena samo u iznimnim slučajevima, ponajprije uz privolu

osobe o čijim se podacima radi ili ako je obrada podataka potrebna u svrhu izvršavanja drugih propisa.

Agencija je utvrdila povredu prava na zaštitu osobnih podataka, tj. nezakonitu obradu osobnih podataka koja je protivna Zakonu, posebno imajući pri tome u vidu da su podaci javno objavljeni i na internetu te da podaci o zdravlju predstavljaju posebnu kategoriju osobnih podataka. Agencija je zauzela stav da je opisanim ponašanjem poslodavca došlo do grube povrede privatnosti i nezakonite obrade osobnih podataka, posebice s obzirom na moć interneta kao medija, koji omogućuje dostupnost podataka široj svjetskoj javnosti, pa tako i neovlaštenim osobama, kao i uzimajući u obzir poteškoće i proceduru vezanu za uklanjanje jednom objavljenih osobnih podataka na internetu.

d) Iznošenje osobnih podataka radnika u medijima

Agencija je postupala po više zahtjeva za zaštitu prava u kojem podnositelji navode da je u javnom glasilu objavljen članak u kojem su eksplicitno bila navedena imena i prezimena i nazivi radnih mjesta radnika jedinice lokalne samouprave na kojima su radili prije donošenja rješenja o stavljanju na raspolaganje te se na osnovu takvog opsega podataka iste nedvojbeno moglo identificirati, a samim time i etiketirati kao osobe koje su stavljene na raspolaganje ili otpuštene iz javne službe. Podnositelji su također naveli kako su u spornom članku bile navedene i druge neistine te insinucije gdje novinar zaključuje da su zaposlenici stavljeni na raspolaganje iz političkih razloga, te da su posljedično krivi za financijska dugovanja jedinice lokalne samouprave i neučinkovitost u radu koje je imalo za posljedicu loše i neodgovorno upravljanje jedinice lokalne samouprave. Naveli su da postoji opravdana sumnja da su osobni podaci koji su objavljeni u predmetnom članku učinjeni dostupnim od strane zaposlenika gradske uprave.

Postupajući po zahtjevu za zaštitu prava, Agencija je zatražila očitovanje jedinice lokalne samouprave, kao voditelja zbirke osobnih podataka podnositelja zahtjeva. Jedinica lokalne samouprave poricala je mogućnost davanja informacije koja sadrži osobne podatke medijima osobito imena pojedinih zaposlenika i nazive radnih mjesta osoba koje su stavljene na raspolaganje. Voditelj zbirke navodi kako je uvidom u članak jasno da o tim podacima piše novinar i da osobni podaci nisu sastavni dio izjava čelnika tijela. U konkretnom slučaju u primjeni je i Zakon o pravu na pristup informacijama, kao poseban zakon, kojim je regulirano pravo na pristup informacijama koje obuhvaća pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom. Citiranim Zakonom propisana su i ograničenja o pravu na pristup informacijama, kojim tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je, između ostalog, informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka. Proizlazi da zaštita osobnih podataka nije apsolutna budući da je u primjeni i Zakon o pravu na pristup informacijama pa će u određenim slučajevima određeni osobni podaci biti dostupni javnosti pod uvjetima i pretpostavkama propisanim citiranim zakonom, a posebice kad se radi o informacijama koje su u javnom interesu. U ovoj upravnoj stvari Agencija je utvrdila da u svrhu transparentnosti rada i kontrole trošenja proračunskih sredstava u konkretnom slučaju moraju se poštovati oba prava (pravo na zaštitu osobnih podataka i pravo na pristup informacijama) na način da se sukladno načelu razmjernosti vodi briga o opsegu osobnih podataka koji se obrađuje/objavljuje. Mogu biti dostupni javnosti samo osobni podaci koji su od javnog interesa, a to su bruto plaće radnika i druge isplate radnika za pojedina radna mjesta bez navođenja imena i prezimena zaposlenika.

Agencija je utvrdila povredu prava vezanu uz opseg objavljenih osobnih podataka iz razloga što za objavu osobnih podataka u medijima - imena i prezimena i radnog mjesta zaposlenika koji su stavljeni na raspolaganje - nije sukladan Zakonu, a niti Zakonu o pravu na pristup informacijama. U odnosu na konkretan slučaj bilo je nužno uzeti u obzir činjenicu da se omogućavanjem pristupa traženim informacijama dolazi do raspolaganja sa osobnim podacima koji se štite po Zakonu, zbog čega prevladava potreba zaštite prava na privatnost podnositelja zahtjeva, uzimajući u obzir osjetljivost situacije u kojoj su se podnositelji zahtjeva u trenutku stavljanja na raspolaganje nalazili, kako ih se ne bi dodatno izlagalo javnosti i stigmatiziralo. Eventualna potreba za informiranjem javnosti može se zadovoljiti objavom podatka o broju izvršitelja koji su stavljeni na raspolaganje, dok bi osobni podaci osoba (objava imena i prezimena i radnog mjesta na kojem je zaposlena osoba) koje su stavljene na raspolaganje sukladno Zakonu trebali zaštititi.

Stoga je u konkretnom slučaju utvrđeno da je jedinica lokalne samouprave (o čijim se zaposlenicima u trenutku objave osobnih podataka radilo) bila dužna primijeniti načelo opsega objave i sukladno članku 18. Zakona o zaštiti osobnih podataka bila dužna na odgovarajući način zaštititi osobne podatke svojih zaposlenika od objave, a time slučajne ili namjerne zlouporabe, osobito iz razloga kako se u konkretnom slučaju radi o objavi osobnih podataka u medijima, te da su na taj način osobe navedene u spornim člancima dodatno izložene stigmatizaciji u javnosti.

e) Obrada osobnih podataka drugih osoba zamjenom OIB-a u ovršnim postupcima (zamjena identiteta fizičkih osoba)

Obrada osobnih podataka u ovršnim postupcima odnosila se na korištenje osobnih podataka drugih osoba, ponajviše podatka o osobnom identifikacijskom broju (OIB-u) na način da je zbog korištenja pogrešnog OIB-a druge osobe od strane određenih voditelja zbirke osobnih podataka pokrenut/proveden ovršni postupak protiv osoba istog imena i prezimena, koje nisu stvarni dužnici u određenim potraživanjima. U svim takvim slučajevima utvrđeno je da voditelji zbirke ne raspolažu točnim i potpunim podacima o korisnicima svojih usluga, da podaci koje vode u njihovim zbirkama nisu ažurirani, pa je iz tih razloga došlo do zamjene identiteta osoba istog imena i prezimena, a samim time i do nezakonite obrade njihovih osobnih podataka zbog koje su pretrpjeli i određenu štetu.

Agencija je donosila rješenja u kojima je zabranjivala daljnju obradu osobnih podataka podnositelja zahtjeva za koje je utvrđeno da su njihovi osobni podaci korišteni bez pravnog temelja i zakonite/opravdane svrhe te je nalagala voditeljima zbirke osobnih podataka brisanje njihovih osobnih podataka. Osim toga, voditeljima zbirke osobnih podataka Agencija je nalagala vođenje točnih i potpunih osobnih podataka stvarnih korisnika usluga, sve u svrhu identifikacije osoba za koja postoje nepodmirena potraživanja.

Primjer iz prakse Agencije:

Agencija je postupala po zahtjevu za zaštitu prava zakonskog zastupnika maloljetnog djeteta u kojem je bilo navedeno da je njegovo maloljetno dijete dobilo Prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave odnosno Rješenja o ovrsi od javnog bilježnika zbog dugovanja prema komunalnom društvu. Podnositelj zahtjeva je naveo da je njegovo dijete maloljetno, nema poslovnu sposobnost pa nije niti moglo sklopiti nikakav ugovor s navedenim društvom. Također, navodi da oni nisu u sustavu toplane niti je itko u obitelji sklapao bilo kakav ugovor sa navedenim komunalnim društvom.

Postupajući po navedenom zahtjevu za zaštitu prava Agencija je zatražila očitovanje društva o pravnom temelju i svrsi obrade osobnih podataka maloljetnog djeteta odnosno na koji su način prikupili osobne podatke maloljetne osobe. Društvo se očitovalo da tijekom provođenja ovršnih postupaka uslijed velikog broja predmeta kao i zbog objektivne činjenice da u se njihovim evidencijama vode osobni podaci o osobama istog imena i prezimena, postoji mogućnost pribavljanja pogrešnog podatka. Navode da su slučajevi rijetki, ali da se ipak dogode, te da su odmah po zaprimljenom prigovoru o pogrešno ovršenoj osobi promptno napravili provjeru osobnih podataka i utvrdili da je uistinu došlo do pogreške/zamjene identiteta osoba istog imena i prezimena, zbog čega su obustavili predmetni ovršni postupak. Također navode da im niti u jednom trenutku nije bilo u interesu ovršiti navedenu maloljetnu osobu, a niti navedena osoba ima potpisan ugovor sa njihovim društvom.

U postupku koji je provela Agencija utvrđena je povreda prava na zaštitu osobnih podataka iz razloga što su u konkretnom slučaju zbog zamjene OIB-a obrađivani osobni podaci druge osobe bez postojanja pravnog temelja za obradu osobnih podataka propisanog Zakonom (protivno odredbi čl. 6 i 7. st.1. i st. 3. Zakona o zaštiti osobnih podataka). Utvrđeno je da maloljetna osoba nije evidentirana kao korisnica usluga društva, a niti je mogla postati jer nema poslovnu sposobnost za sklapanje ugovora. Utvrđeno je da društvo nije na odgovarajući način provjerilo osobne podatke osobe protiv koje se pokreće ovršni postupak, jer podaci navedeni u prijedlogu za ovrhu nisu istovjetni onima navedenim u postojećim zbirkama (evidencijama) čime su postupili i protivno čl. 20. Zakona o zaštiti osobnih podataka. Takvim načinom postupanja od strane navedenog društva u konkretnom slučaju došlo je do zamjene identiteta i povrede odredbi Zakona, zbog čega je Agencija donijela rješenje kojim je zabranila obradu osobnih podataka i naložila njihovo brisanje iz postojećih zbirki osobnih podataka korisnika usluga te dostavljanje pisane obavijesti o brisanju osobnih podataka zakonskim zastupnicima maloljetne osobe.

f) Obrada osobnih podataka videonadzornim sustavom u ustanovama

Agencija je provodila postupke po zahtjevima i prijedlozima za utvrđivanje povrede prava od strane trećih osoba (sindikata) koji su se prituživali na nezakonitu obradu osobnih podataka videonadzornim kamerama (sustavima) koje su postavljene na ulazu, hodnicima, radnim prostorijama, učionicama i sl. Videosnimka dobivena videonadzornom kamerom predstavlja osobni podatak fizičke osobe u smislu čl. 2. st.1. Zakona iz razloga jer ista sadrži snimljen lik i/ili biometrijske značajke-specifična obilježja (način hoda i dr.) određene fizičke osobe putem kojih je moguće osobu identificirati. Stoga se na navedenu obradu primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti osobnih podataka i drugi relevantni propisi.

Kako bi utvrdila postojanje opravdane svrhe i pravnog temelja za obradu osobnih podataka Agencija je provodila izravne nadzore u ustanovama u kojima su prijavljene moguće povrede prava na zaštitu osobnih podataka. Provedenim nadzornim aktivnostima utvrđeno je da kamere koje su postavljene na ulazu u škole/ustanove i vanjskom okolnom prostoru služe u svrhu zaštite imovine škole i sigurnosti učenika i nastavnika. U slučajevima postavljanja kamera u unutarnjim prostorima škola/ustanova na način da njihov kut snimanja obuhvaća prostorije ili dijelove prostorija u kojima borave učenici i zaposlenici škole dolazi do narušavanja privatnosti te je u takvim slučajevima za obradu osobnih podataka potrebna privola osoba o čijim se podacima radi, a ako se radi o maloljetnim učenicima privola njihovih zakonskih zastupnika (roditelja). Kada su osobe u fokusu snimanja za vrijeme cjelodnevnog boravka u školi, bitno je istaknuti da se na opisane situacije osim Zakona o zaštiti osobnih podataka primjenjuje i Zakon o zaštiti na radu, kao poseban zakon, koji

sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka predstavlja pravni temelj za obradu osobnih podataka.

Poslodavac smije koristiti videonadzorne uređaje kao sredstvo zaštite na radu ako za isto postoji opravdana/zakonita svrha i valjan pravni temelj (kontrola ulaska i izlaska iz radnih prostorija i prostora, radi smanjenja izloženosti radnika riziku od razbojstva, provala, nasilja, krađa i drugih sličnih događaja na radu ili u svezi sa radom).

U slučaju postavljanja videonadzornih uređaja sukladno Zakonu radnici moraju biti prethodno upoznati putem internih akata (pravilnika) sa svrhom u koju se obrađuju njihovi osobni podaci, a ako nadzorni uređaji prate sve pokrete radnika čitavo vrijeme poslodavac smije koristiti iste na temelju prethodne suglasnosti radničkog vijeća, odnosno sindikalnog povjerenika s takvim pravima i obvezama. O postavljanju nadzornih uređaja poslodavac je obavezan unaprijed upoznati radnika u pisanom obliku (odgovarajućim internim aktom-pravilnikom), poštujući sve propise koji uređuju istu materiju (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakona o zaštiti na radu i dr.), odnosno potrebno je pribaviti sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka određene privole koje u smislu članka 7. Zakona predstavlja pravni temelj za takvu obradu.

Svaki prostor u koji se uvodi (postavlja) videonadzor potrebno je uočljivo i nedvosmisleno označiti (slikom i tekстом) da je prostor pod videonadzorom, koja informacija mora biti pružena svim trećim osobama koje dolaze u navedeni objekt, za ostvarivanje spoznaje da ih se snima i na taj način prikupljaju njihovi osobni podaci.

Primjer iz prakse Agencije:

Agencija je postupala po anonimnoj prijavi o mogućoj nezakonitoj obradi osobnih podataka radnika videonadzornim sustavom u prostorima muzeja. U svrhu utvrđivanja točnog i potpunog činjeničnog stanja i prikupljanja dokaza proveden je nadzorni postupak u muzeju, kojim je utvrđeno da je zgrada muzeja spomenik kulture sukladno Rješenju Ministarstva kulture, te muzejska građa ima svojstvo kulturnog dobra u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Videonadzorni sustav postavljen u muzeju pokriva vanjski prostor zgrade muzeja, ulazna vrata u dvorište muzeja, te unutarnji prostor muzeja u kojem se nalazi muzejska građa. Videonadzorni sustav ugrađen je primarno radi zaštite muzejske građe i radi zaštite imovine, o čemu su radnici muzeja bili obaviješteni putem Obavijesti o proširenju sustava videonadzora, koja je bila objavljena na oglasnoj ploči muzeja.

U nadzoru koji je provela Agencija utvrđeno je da kamere ne snimaju proces rada djelatnika muzeja tj. da videonadzorni sustav postavljen u prostoru muzeja u svom dohvatu snimanja ne obuhvaća radne prostore/urede/radne sobe zaposlenika muzeja, čak niti radni prostor namijenjen djelatniku koji radi na recepciji, već prostore gdje je smještena muzejska građa i vanjski izložbeni prostori muzeja, te prostore ulaza/izlaza koji obuhvaća i uređaj za elektroničko evidentiranje radnog vremena. Isto tako, utvrđeno je da su u prostorima muzeja istaknute oznake/naljepnice da je prostor pod videonadzorom.

Videonadzorni sustav prati se na monitorima smještenim u prostoru recepcije u prizemlju zgrade muzeja, nadzor na monitorima nadgledaju zaposlenici na recepciji te u slučaju njihove odsutnosti s posla zaposlenik društva koje pruža tehničku zaštitu u muzeju temeljem Ugovora o pružanju usluga tehničke zaštite. Uređaj za pohranu snimki učinjenih videonadzornim sustavom smješten je također u prostoru recepcije u prizemlju muzeja, a pohranjene snimke čuvaju se od 2 do 2,5 mjeseca nakon čega s brišu automatskim presnimavanjem novim snimkama.

Pravo uvida u snimke i po potrebi i pravo izuzeća snimaka ima ravnatelj muzeja te djelatnici društva koje pruža tehničku zaštitu (isključivo po nalogu ravnatelja muzeja) s tim da se izuzeće snimaka radi u slučajevima štetnih događaja i radnji na imovini odnosno muzejskoj građi. U konkretnom slučaju pravni temelj za obradu osobnih podataka videonadzornim sustavom propisan je posebnim zakonima: Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakonom o muzejima, Pravilnikom o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji te Zakonom o zaštiti na radu. Poslodavac (u konkretnom slučaju muzej) je dužan informirati zaposlenike o svrsi uvođenja videonadzora internim aktom (pravilnikom).

Agencija je u provedenom postupku u svrhu otklanjanja utvrđenih nepravilnosti donijela rješenje kojim je muzeju naložila u određenom roku donošenje internog akta kojim će se regulirati svrha obrade osobnih podataka radnika i posjetitelja muzeja putem videonadzornog sustava. Muzej je obavijestio ovu Agenciju da su ispravili utvrđene nepravilnosti, odnosno donijeli interni akt (pravilnik). Agencija je dodatno zatražila od muzeja usklađivanje dostavljenog internog akta s odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka kao i drugim relevantnim propisima. Muzej je dostavio konačni prijedlog internog akta koji je naknadno usklađen s odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka. S obzirom da je u provedenom postupku utvrđeno da je muzej kao voditelj zbirke osobnih podataka obavijestio ovu Agenciju o donošenju internog akta (pravilnika) odnosno isti je dostavio na uvid, te nakon što je pravilnik dodatno usklađen s odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka utvrđeno je da je muzej ispravio nepravilnosti koje su bile utvrđene u tijeku nadzora.

g) Obrada osobnih podataka videonadzornim kamerama u stambenim zgradama

Agencija je postupala po zahtjevima građana (suvlasnika stambene zgrade) koji su ukazivali na moguću nezakonitu obradu osobnih podataka putem videonadzornih kamera, odnosno na moguću povredu Zakona o zaštiti osobnih podataka. U provedenim postupcima Agencija je utvrđivala da li za postavljanje videonadzornih kamera postoji pravni temelj i zakonita svrha (suglasnost suvlasnika, međuvlasnički ugovor kojim su regulirani uvjeti za postavljene videonadzora), zatim položaj kamera/kut snimanja tj. zahvaćanja okolni javni prostor ili zajednički prostor suvlasnika, da se ne narušava privatnost drugih suvlasnika (primjerice: snimanje ulaza drugog stana), da li su imenovane osobe (voditelji zbirke) koje imaju pravo pristupa videozapisima, da li se videozapisi čuvaju na odgovarajući način kako bi se spriječila njihova zlouporaba i neovlašteni pristup podacima, vremensko razdoblje čuvanja osobnih podataka prikupljenih videonadzornom kamerom, te da li je prostor koji se snima vidno označen naljepnicom.

h) Obrada osobnih podataka maloljetnih osoba od strane agencija za naplatu potraživanja

Agenciji je provela postupak po zahtjevu zakonskog zastupnika (oca maloljetnog djeteta) koji je naveo da je njegovo maloljetno dijete na kućnu adresu od jedne banke dobilo obavijest o dugu po tekućem računu, da je kontaktirao banku te da mu je rečeno da nisu znali da se radi o maloljetnom djetetu, da će se račun zatvoriti. Nakon toga od susjeda je saznao da društvo za naplatu potraživanja traži njegovo dijete te mu je telefonskim putem od strane navedenog društva objašnjeno da su oni preuzeli dug banke, da je dužan podmiriti, te su nakon razgovora na kućnu adresu poslali Obavijest o tražbini koja je glasila na njegovo maloljetno dijete.

Po zahtjevu Agencije banka se očitovala da je između banke i zakonskog zastupnika (roditelja) djeteta, sklopljen Ugovor o tekućem računu za potrebe primanja uplata, da je dug nastao zbog naknada za vođenje tekućeg računa, da je banka pravnim poslom (cesijom) prenijela dug na društvo za naplatu potraživanja, a samim time prosljedila na korištenje i osobne podatke maloljetne osobe. Prema navodima banke do prijenosa osobnih podataka maloljetnog djeteta došlo je nenamjernom pogreškom u postupku prodaje potraživanja koji banka provodi i u kojem postupka sukladno Zakonu o kreditnim institucijama.

U provedenom postupku od strane Agencije utvrđena je povreda prava na zaštitu osobnih podataka maloljetnog djeteta iz razloga što obrada osobnih podataka u konkretnom slučaju nije bila u skladu sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka, prije svega nije postojao pravni temelj za obradu osobnih podataka maloljetne osobe, budući da sukladno čl.7. st.3. Zakona osobni podaci maloljetnih osoba se smiju obrađivati uz posebne mjere zaštite propisane posebnim zakonom, prije svega Obiteljskim zakonom. Maloljetne osobe nemaju poslovnu sposobnost, pa ne mogu sklapati pravne poslove već pravne poslove u njihovo ime poduzimaju njihovi zakonski zastupnici (roditelji) te ih zastupaju u odnosu prema trećima. Stoga je utvrđeno da banka kao voditelj zbirke osobnih podataka i društvo za naplatu potraživanja kao primatelj osobnih podataka nisu vodili brigu o prirodi poslovnog odnosa, odnosno nisu provjerili tko je stvarni vlasnik računa za koji je utvrđeno dugovanje, tj. nisu imali pravni temelj za obradu osobnih podataka maloljetnih osoba.

Agencija je donijela rješenje kojim je zabranila banci i društvu za naplatu potraživanja daljnju obradu osobnih podataka maloljetnog djeteta u svrhu naplate potraživanja, a društvu za naplatu potraživanja naložila i brisanje osobnih podataka maloljetne osobe.

i) Obrada osobnih podataka suvlasnika stambene zgrade - isticanjem imena i prezimena dužnika i iznosa duga na oglasnoj ploči stambene zgrade

Svi zahtjevi suvlasnika stanova u kojima je postupala Agencija uglavnom su se odnosili na objavu njihovih osobnih podataka (imena i prezimena, visine dugovanja) od strane predstavnika suvlasnika na oglasnoj ploči zgrade. Sukladno članku 39. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima koji se primjenjuje kao poseban zakon suvlasnici zajednički odlučuju o upravljanju zgradom. Međutim, objavljivanje osobnih podataka dužnika na oglasnoj ploči zgrade nije propisano posebnim zakonom. S aspekta Zakona o zaštiti osobnih podataka isto bi bilo moguće isključivo u slučaju pristanka/privole svih suvlasnika.

Agencija je donosila rješenja kojima je zabranila isticanje podataka o dugovanju bez privole suvlasnika na oglasnoj ploči iz razloga što osobni podaci (podaci o dugovanju) na takav način postaju dostupni ne samo suvlasnicima već i svim posjetiteljima zgrade, te je sukladno članku 33. stavku 1. podstavku 7. Zakona redovito davala preporuku predstavnicima suvlasnika da informacije o dugovanju mogu biti priopćene propisanim metodama (na skupu stanara ili dostavom istih svim suvlasnicima putem poštanskih sandučića u zatvorenim omotnicama).

2.1.3. Provođenje upravnog postupka po službenoj dužnosti

Sukladno zakonskim ovlastima iz članka 32. i 34. Zakona, Agencija kao javnopravno tijelo ima pravo i obvezu postupati i po službenoj dužnosti te donositi upravne akte vezane uz

utvrđene povrede Zakona prilikom obavljanja nadzora. S tim u vezi Agencija je donijela i rješenja u postupcima koji su vođeni po službenoj dužnosti („ex offio“), a koji su se odnosili na aktivnosti vezane uz imenovanje službenika za zaštitu osobnih podataka i dostavu evidencija o zbirkama osobnih podataka, kao i obradu osobnih podataka u svrhu izdavanja kartica lojalnosti, te javnu objavu osobnih podataka dužnosnika na internetskim stranicama Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa.

2.1.4. Karakteristični slučajevi iz prakse upravnih postupaka po službenoj dužnosti

a) Objava imovinskih kartica dužnosnika

Sukladno zakonskim ovlastima Agencija je pregledom više pojedinačnih sadržaja obrasca „Izvješće o stanju dužnosnika“ utvrdila javnu dostupnost osobnih podataka dužnosnika koji se odnose na njihovu privatnost koji su bili javno objavljeni u prekomjernom opsegu na mrežnim (web) stranicama Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa <https://www.sukobinteresa.hr/.../imovinsko-stanje-duznosnika-ime-prezime> putem obrasca „Izvješće o imovinskom stanju dužnosnika“ (dalje u tekstu: Izvješće).

Agencija je u vezi s time ukazala Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa (dalje u tekstu: Povjerenstvo) na propuste u obradi osobnih podataka u imovinskim karticama dužnosnika koji su bili javno objavljeni putem Izvješća u prekomjernom opsegu prije svega u dijelu koji se odnosio na povredu privatnosti dužnosnika jer su neka Izvješća sadržavala osobne podatke iz privatne sfere dužnosnika (bračno stanje, podaci o broju djece ili činjenici neimanja djece, podaci o neto iznosu plaće dužnosnika iz prethodnog zaposlenja, podaci o kreditnim zaduženjima dužnosnika prije stupanja na dužnost, naziv institucije kod koje je kredit ostvaren, rok otplate kredita). Isto tako ukazano je da su objavljeni nepotpuni i neujednačeni podaci, na način da neka Izvješća nisu sadržavala sve relevantne podatke (npr. podatke o imovini) koji su se sukladno Zakonu o sprječavanju sukoba interesa trebali objaviti, dok su druga Izvješća sadržavala podatke u prekomjernom opsegu za koji prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka nije postojao pravni temelj za javnu objavu.

U vezi s time Agencija je održala i radni sastanak s Povjerenstvom te ukazala kako za navedenu obradu osobnih podataka tj. javno objavljivanje osobnih podataka na internetu u navedenom opsegu ne nalazi pravni temelj u Zakonu o zaštiti osobnih podataka, a niti u posebnom zakonu.

Povjerenstvo nije prihvatilo argumentaciju Agencije te je nastavno na zahtjev Agencije dostavilo pisano očitovanje u kojem se pozvalo na zakonske ovlasti, između ostalog, da je nadležno za pokretanje postupka utvrđivanja sukoba interesa i donošenja odluka o tome da li određeno djelovanje ili propust dužnosnika predstavlja povredu odredbi Zakona o sprječavanju sukoba interesa (dalje u tekstu: ZSSI), zatim za propisivanje obrazaca i ustrojavanje registra o imovinskom stanju dužnosnika potrebnih radi primjene pojedinih odredbi ZSSI-a, te za provjeru podataka iz Izviješća. S tim u vezi Povjerenstvo se pozvalo na članak 8. ZSSI-a kojim je regulirano što je sve obuhvaćeno podacima o imovini dužnosnika, te navelo da je Izviješće sastavljeno u skladu sa odredbama ZSSI-a. Povjerenstvo je navelo da je člankom 8. ZSSI-a izričito propisano da su dužnosnici dužni podnijeti izvješće koje sadrži podatke o dužnosti koju obavljaju profesionalno ili neprofesionalno, odnosno djelatnostima koje obavljaju, kao i o djelatnosti koju su obavljali neposredno prije stupanja na dužnost, s podacima o svojoj imovini te imovini svoga bračnog ili izvanbračnog i malodobne djece. Isto tako su naveli da je člankom 8. st. 10. ZSSI-a izričito propisano da su navedeni podaci javni te

se mogu objaviti bez suglasnosti dužnosnika te da je u skladu sa ZSSI-om propisalo obrazac Izvješća koje se od 15. siječnja 2015. godine počelo podnositi u elektroničkom obliku.

Nadalje, Povjerenstvo je osporavalo da su svi osobni podaci o dužnosnicima, koji su sadržani u imovinskim karticama o imovinskom stanju, a koji se prikupljaju putem Izvješća učinjeni javno dostupnima. U prilog svojim tvrdnjama naveli su da obrazac imovinske kartice sadrže brojne osobne podatke koji se odnose na stanje dužnosnika, tako i na članove njegove obitelji o čijem imovinskom stanju je dužnosnik dužan izvještavati Povjerenstvo, poput osobnih identifikacijskih brojeva, privatnih adresa i drugih sličnih podataka potrebnih Povjerenstvu u postupku njihove provjere, ali da takvi podaci nisu javno dostupni. Isto tako Povjerenstvo je navelo da se uvidom u Izvješće može utvrditi da je kod svake rubrike podataka jasno naznačeno koji su podaci javni, a koji se podaci sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka javno ne objavljuju, iako ih je dužnosnik dužan prikazati ili se izjasniti da isti ne postoje. Povjerenstvo je isto tako isticalo da u odnosu na zaštitu privatnosti odredbe ZSSI-a predstavljaju *lex specialis* za onaj krug fizičkih osoba koji je obuhvaćen pojmom dužnosnika, te se stoga na dužnosnike ne odnose ista pravila o zaštiti osobnih podataka koja su Zakonom o zaštiti osobnih podataka propisana za ostale građane. Navelo je da su svi podaci iz Izvješća, koji su javno objavljeni, nužni za sprječavanje sukoba interesa ili za utvrđenje da povodom određenih okolnosti sukoba interesa nema, ili ga zbog nepostojanja određenih okolnosti, niti ne može biti. Svi javno objavljeni podaci iz Izvješća izravno su povezani s provjerom da li se dužnosnici pridržavaju obveza propisanih odredbama ZSSI-a, koju pored Povjerenstva kao nadležnog državnog tijela, provodi i zainteresirana javnost. Vezano uz podatke koji se odnose na privatni život dužnosnika (bračno stanje, postojanje/nepostojanje djece, broju djece) Povjerenstvo se očitovalo da je isto povezano s obvezom navođenja podataka o imovini na dan podnošenja izvješća iz razloga što se imovina dužnosnika ne iskazuje zbirno kao „obiteljska“ imovina dužnosnika već kao imovina one fizičke osobe kome ona pripada, te da se podrazumijeva da se prethodno navođenju podataka o imovini, dužnosnik izjasni o članovima obitelji o čijem je imovinskom stanju dužnosnik dužan izvještavati Povjerenstvo, odnosno o činjenici nepostojanja takvih članova obitelji. Isto tako navelo je da je tijekom trajanja obveza iz ZSSI-a može doći do promjena podataka o bračnom statusu, postojanju/nepostojanju djece i broju djece, koje se odražavaju i na promjene u imovinskom stanju o kojima je dužnosnik dužan izvještavati Povjerenstvo, da se usporedba i kontrola promjene podataka ne bi mogla izvršiti, ako ne bi postojali jasno navedeni početni podaci.

Nastavno na dostavljeno očitovanje Agencija je provela postupak u kojem je donijela rješenje kojim je utvrdila povredu Zakona o zaštiti osobnih podataka (dalje u tekstu: ZZOP) iz razloga nepostojanja pravnog temelja za javnu objavu dijela osobnih podataka dužnosnika koji spadaju u njihovu privatnu sferu življenja, osobito podataka o bračnom stanju, broju djece ili činjenici neimanja djece, podataka o neto iznosu plaće dužnosnika iz prethodnog zaposlenja, podataka o kreditnim zaduženjima dužnosnika prije stupanja na dužnost, nazivu institucije kod koje je kredit ostvaren, roku otplate kredita. U konkretnom slučaju utvrđeno je da prikupljanje osobnih podataka dužnosnika i njihova daljnja obrada, pa tako i javno objavljivanje podataka od strane Povjerenstva, podliježu odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka, a obrada osobnih podataka mora biti zakonita i poštena što podrazumijeva postojanje pravnog temelja iz članka 7. ZZOP-a (primjerice: uz privolu osobe čiji se podaci obrađuju, u slučajevima reguliranim drugim zakonom, u slučaju izvršavanja zakonskih obveza voditelja zbirke osobnih podataka i drugim taksativno navedenim slučajevima). Članak 8. ZSSI-a regulira obvezu dužnosnika o obavještanju o imovinskom stanju, a stavak 10. navedenog članka Zakona propisuje podatke o imovinskom stanju dužnosnika koji su

javni i koji se mogu objaviti i bez suglasnosti dužnosnika, a to su (podaci o dužnosti koju obavljaju profesionalno ili neprofesionalno, o ostalim dužnostima koje obavljaju, o djelatnostima koje obavljaju, zatim o djelatnostima koju su obavljali neposredno prije stupanja na dužnost s podacima o svojoj imovini te imovini svoga bračnog ili izvanbračnog druga i malodobne djece, sa stanjem na dan stupanja na dužnost (članak 8. st. 1., 2., 3. i 4. ZSSI-a). S aspekta ZZOP-a Povjerenstvo je temeljem ove izričite zakonske odredbe, uvažavajući funkcionalnost odnosno svrhovitost podataka koje će objaviti o dužnosniku, trebalo voditi računa o opsegu javne objave podataka putem Izjave na način da se objave (na mrežnoj stranici-internetu) samo oni osobni podaci koji su nužni i svrhoviti u smislu sprječavanja sukoba interesa.

Agencija za zaštitu osobnih podataka je itekako svjesna s jedne strane važnosti prava na pristup informaciji u svrhu transparentnosti i učinkovite borbe protiv korupcije, a s druge strane - važnosti sprječavanja sukoba između privatnog i javnog interesa u obnašanju javne dužnosti. Slijedom toga sukladno ZZOP-u Agencija zauzela stav da svakako mogu biti objavljeni svi oni podaci koji su nužni, funkcionalni i kao takvi služe za postizanje odgovarajuće svrhe (u konkretnom slučaju utvrđivanja postojanja sukoba interesa dužnosnika). U tom slučaju sukladno ZZOP-u, kao i ZSSI-u kao posebnom zakonu, pravo na privatnost nije povrijeđeno ako se radi o javnim podacima - vezanima uz dužnost/ službu koju dužnosnik obnaša, ali ne i o podacima koji spadaju u privatnu sferu dužnosnika.

Vezano za tvrdnju Povjerenstva da nisu istiniti navodi Agencije da su svi osobni podaci o dužnosnicima koji su sadržani u Izvješću učinjeni javno dostupnima, Agencija je sukladno zakonskim ovlastima u svojem zahtjevu za očitovanje koji je uputila Povjerenstvu pitala za pravni temelj i svrhu objave samo određenih osobnih podataka koji nedvojbeno spadaju u privatnu sferu svakog pojedinca i odnose se na privatnost svakog pojedinca, pa tako i dužnosnika. U konkretnom slučaju Agencija je zauzela stav da se trebalo voditi računa o razlici između objave osobnih podataka dužnosnika na internetu i dostupnosti podataka u postupcima pred Povjerenstvom kao nadzornim tijelom koje raspolaže sa svim podacima iz imovinske kartice dužnosnika. U tom smislu u ovoj upravnoj stvari ukazano je na podatke koje Povjerenstvo prikuplja, a koji su osobne naravi, da iste treba objavljivati u granicama zakona vodeći pri tome računa o opsegu podataka koji je nužan, a sve iz razloga što bi svi relevantni podaci o dužnosniku trebali biti dostupni Povjerenstvu putem imovinske kartice koju dužnosnici podnose, te se zakonska svrha u odnosu na određene podatke može ostvariti i bez javnog objavljivanja podataka kojima se zadire u privatnost građana, pa bili oni i dužnosnici.

Vezano uz navode Povjerenstva da su odredbe ZSSI-a *lex specialis* u odnosu na ZZOP, za onaj krug osoba koji je obuhvaćen pojmom dužnosnika, te se stoga odredbe ZZOP-a ne odnose na dužnosnike, potrebno je istaknuti da je zaštita osobnih podataka u RH zajamčena svakoj fizičkoj osobi, bez obzira na društveni položaj, politička ili druga uvjerenja, što znači i dužnosnicima, koji također imaju pravo na zaštitu svoje privatnosti koja nije izravno povezana s obavljanjem dužnosti. Agencija smatra da navedeno obrazloženje/stav Povjerenstva nije u skladu sa ZZOP-om i čl. 37. Ustava RH jer iz navedenog argumenta Povjerenstva proizlazi da dužnosnici nemaju pravo na privatnost, dakle, ne uživaju zaštitu propisanu ZZOP-om, a što je protivno i Ustavom zajamčenom pravu na jednakosti svih pred zakonom (čl. 14. Ustava). Konačno, ovaj argument Povjerenstva da odredbe ZSSI-a predstavljaju *lex specialis* za onaj krug osoba koji je obuhvaćen pojmom dužnosnika, te se stoga na dužnosnike ne odnose ista pravila o zaštiti osobnih podataka koja su Zakonom o zaštiti osobnih podataka propisane za ostale građane Agencija drži potpuno neutemeljenim jer je u protivnosti sa pozitivnim zakonima RH i Ustavom RH. Člankom. 37. Ustava, svakom

(dakle i dužnosniku) jamči se sigurnost i tajnost osobnih podataka, navodeći da bez privole ispitanika, osobni podaci mogu se prikupljati, obrađivati i koristiti samo uz uvjete određene zakonom.

Agencija smatra da bi takvim ekstenzivnim tumačenjem zakona od strane Povjerenstva došlo do nepoštivanja Ustava i zakona RH, a time i do narušavanja pravnog sustava u Republici Hrvatskoj. Argument Povjerenstva da su svi podaci iz Izviješća nužni za sprječavanje sukoba interesa Agencija drži da isti nema nikakvo pravno i logično utemeljenje. Naime, ZSSI izričito navodi da je dužnosnik obavezan dostaviti Povjerenstvu podatke o svojoj imovini, imovini svoga bračnog ili izvanbračnog druga i malodobne djece, sa stanjem na taj dan, to su javni podaci i mogu se javno objaviti i bez suglasnosti dužnosnika sukladno ZSSI-u. Nema pravne osnove i nikakvog razloga javno objaviti podatak o bračnom stanju dužnosnika (npr. neoženjen, neudata, udovac/udovica...), ili podatak o postojanju/nepostojanju djece, iz razloga što se takvi podaci odnose na privatnost dužnosnika, dakle nemaju veze sa obavezom iz čl. 8. ZSSI-a, a niti veze sa službom koju dužnosnik obnaša.

Slijedom iznesenog Agencija je utvrdila da objava osobnih podataka u opsegu koji se odnosi na bračno stanje, podatke o broju djece ili činjenici neimanja djece, podataka o neto iznosu plaće dužnosnika iz prethodnog zaposlenja, podataka o kreditnim zaduženjima dužnosnika prije stupanja na dužnost, naziv institucije kod koje je kredit ostvaren, rok otplate kredita) predstavlja povredu čl. 6. i 7. ZZOP-a, jer ne postoji niti odgovarajući pravni temelj za njihovu objavu, niti pravedna i zakonita svrha što je svakako protivno i načelu razmjernosti i opsega objave osobnih podataka. Nužno i zakonito je objaviti podatak o imovini tih osoba (bračnog /izvanbračnog druga, malodobne djece), ako postoji imovina koju u smislu ZSSI-a treba prijaviti. Argument Povjerenstva da broj djece te postojanje djece služe provjeri da li se dužnosnik našao u sukobu interesa (npr. prilikom donošenja odluke o stupanju u poslovni odnos tijela javne vlasti u kojem obnaša javnu dužnost s poslovnim subjektom u vlasništvu člana obitelji) nije razložen niti relevantan, budući da sama činjenica da dužnosnik ima ili nema djecu ne odgovara na pitanje da li je dužnosnik stupio u poslovni odnos sa subjektom u vlasništvu člana obitelji. Kada bi se u opisanom slučaju radilo u sukobu interesa, to nije sporno i Agencija smatra da je u tu svrhu Povjerenstvo dužno poduzeti odgovarajuće mjere (u smislu prikupljanja podataka, provjera i svih drugih odgovarajućih radnji iz svoje nadležnosti) da do navedenog ne dođe, ali ne na način da javno objavljuje takve podatke.

U pogledu objave podataka o kreditnim zaduženjima prije stupanja dužnosnika na dužnost, čl. 8. st. 7. ZSSI-a propisano da podaci o stečenoj imovini obuhvaćaju i podatke o dugovima, preuzetim jamstvima i ostalim obvezama, a navedenom odredbom nije specificirano da li je potrebno, obvezno i svrhovito javno objaviti podatak o kreditnom zaduženju dužnosnika sa svim detaljima, kako je učinilo Povjerenstvo, (institucija kod koje je kredit ostvaren, rok vraćanja) osobito ako se radi o podatku prije stupanja dužnosnika na dužnost, dakle podatak o svim detaljima zaduženja prije nego je uopće stupio na javnu funkciju. Imajući u vidu cilj ZSSI-a, nameće se logičnim objaviti podatak o zaduženjima od trenutka stupanja dužnosnika na dužnost. Povjerenstvo nije objasnilo svrhu javne objave svih detalja podataka o zaduženjima dužnosnika, osobito o kreditu koji je dužnosnik ostvario u vrijeme dok još nije bio dužnosnik. Ako je taj podatak nužan da se utvrdi na koji način je dužnosnik stekao imovinu prije stupanja na dužnost stav je Agencije da je sasvim dovoljno javno objaviti da dužnosnik ima kredit i iznos kredita, (detalje može prikupljati Povjerenstvo ako je to nužno). U prilog stavu Agencija navodi i opasnost od mogućih zlouporaba jer predetaljnom objavom osobnih podataka dužnosnika, a koji podaci nisu funkcionalni niti svrhoviti, jer je u takvom preširokom opsegu svakako poremećen odnos pravičnog balansiranja između privatnog i javnog. U pogledu objave neto plaće dužnosnika stav je

Agencije da neto iznos plaće, a nakon što su u obračun uključene razne osobne korekcije (primjerice osobni odbitak, alimentacije, invalidnost, razne članarine, radni staž, itd.), predstavlja osobni podatak u smislu članka 2. ZZOP-a te je isti potrebno zaštititi i ne učiniti dostupnim primateljima bez opravdane svrhe i valjanog pravnog temelja. Agencija je cijenila da je Povjerenstvo objasnilo sukladno čl. 8. ZSSI-a da je dohodak podatak koji u sebi obuhvaća podatke o neto plaći dužnosnika te podatke o plaćenim porezima, doprinosima i prirezima javan podatak, te s obzirom da je u imovinskoj kartici dužnosnik dužan prikazati i podatke o štednji, ukoliko ona premašuje jednogodišnji iznos neto prihoda, provjera da li se dužnosnik pridržavao ove obveze ne bi bila moguća ako podatak o neto plaći dužnosnika ne bi bio zasebno iskazan. Međutim, ZSSI nigdje nije propisao javnu objavu neto plaća prijašnjeg zaposlenja te se postavlja pitanje pravnog temelja iz čl. 7. ZZOP-a za javno obznanjivanje takvih podataka, osobito na internetu. Bitno je naglasiti da je ZSSI-om propisano da su dužnosnici dužni dati između ostalog, informacije o djelatnosti koju su obavljali prije stupanja na dužnost ali ne i plaću, osobito plaću u neto iznosu.

Osim toga, u postupku koji je provela Agencija utvrđeno je da su podaci objavljeni u Izvješću, kao i podaci u imovinskim karticama neujednačeno prikupljeni i kao takvi i javno objavljeni, točnije utvrđeno je da je kod nekih dužnosnika određena polja u obrascu izvješća nisu popunjena (prazna), dok su kod nekih drugih dužnosnika ti podaci vidljivi. Slijedom navedenog je razvidno da je Povjerenstvo prilikom prikupljanja i daljnje obrade osobnih podataka dužnosnika postupalo paušalno i neujednačeno te su zbog takvog postupanja Povjerenstva dužnosnici dovedeni u neravnopravan položaj.

Utvrđeno je da se u Izvješću nalaze različiti podaci o dužnosnicima, odnosno da svi obrasci ne sadrže sve tražene podatke, a Povjerenstvo nije obrazložilo takav način prikupljanja i daljnje obrade osobnih podataka, niti je učinilo vjerojatnim i dostavilo relevantne dokaze koji bi upućivali na zakonitu svrhu za navedenu neujednačenu obradu osobnih podataka i njihovu objavu. Uzimajući u obzir da se radi o osobnim podacima koji po svojoj naravi nedvojbeno spadaju u privatnu sferu življenja svakog dužnosnika, Agencija je utvrdila da je ovakvim postupanjem Povjerenstva došlo do povrede prava na zaštitu osobnih podataka dužnosnika. S obzirom da je Povjerenstvo navelo kako izvješća o imovinskom stanju dužnosnika ne služe samo provjerama koje provodi Povjerenstvo, već i provjeri od strane građana, nameće se pitanje na koji način građani mogu nedvojbeno i točno provjeriti činjenicu da se dužnosnik našao u sukobu interesa, osobito na osnovu objavljenih podataka o privatnoj sferi dužnosnika. Dakle, građani ne mogu na temelju ovakvih podataka utvrditi sukob interesa, ali su zato građanima ovakvim postupanjem Povjerenstva prekomjerno otkriveni osobni podaci dužnosnika bez zakonskog utemeljenja i svrhe.

Osim navedenog Agencija osobito drži povredom privatnosti javnu objavu osobnih podataka dužnosnika na internetu, osobito činjenje javno dostupnim osobnih podataka putem tražilice Google, široj svjetskoj javnosti, a sve iz razloga što prilikom objave osobnih podataka o dužnosnicima Povjerenstvo nije poduzelo odgovarajuće tehničke mjere zaštite osobnih podataka kako bi se podaci zaštitili od neovlaštenog dostupa i mogućih zlouporaba. Na navedenu okolnost nepoduzimanja odgovarajućih mjera zaštite prilikom objave osobnih podataka Povjerenstvo se nije očitovalo, niti je navelo razloge takvog postupanja. Bitno je naglasiti da jednom objavljeni osobni podaci na internetu postaju trajno dostupni i obradivi široj svjetskoj javnosti, što znači i neovlaštenim osobama, a time postoji opasnost od zlouporabe istih, te je iz tih razloga Povjerenstvo bilo dužno poštivati načelo razmjernosti i opsega obrade osobnih podataka dužnosnika, kao i poduzimati odgovarajuće mjere zaštite, koje propisuje ZZOP kako bi se onemogućio pristup navedenim podacima putem internetskih tražilica.

Slijedom svega navedenog nedvojbeno proizlazi da je Povjerenstvo prilikom utvrđivanja sadržaja Izvješća bilo dužno primjenjivati i odredbe ZZOP-a, ponajprije iz razloga što se u istome obrađuju osobni podaci dužnosnika kao fizičkih osoba koje štiti navedeni Zakon. S tim u vezi prije javne objave osobnih podataka Povjerenstvo je trebalo voditi računa koji je stvarni smisao objave svakog pojedinog podatka, odnosno trebalo je voditi računa da objavljeni osobni podaci moraju biti funkcionalni i objavljeni u točno određenu svrhu koja se identično primjenjuje prema svim dužnosnicima, odnosno da za sve dužnosnike vrijede identični/jednoobrazni kriteriji za obradu njihovih osobnih podataka.

Zaključno, u ovoj upravnoj stvari utvrđeno je da je javnom objavom osobnih podataka dužnosnika koji se odnose na njihovu privatnost u prekomjernom opsegu kao i omogućavanje pristupa takvim podacima putem internetske tražilice Google zbog nepoduzimanja tehničkih mjera zaštite osobnih podataka dužnosnika došlo do povrede članka 6., 7. i 18. Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Nakon donošenja rješenja Povjerenstvo je umjesto pravnog rješavanja navedene situacije, protivno rješenju Agencije uklonilo u cijelosti imovinske kartice sa interneta, i o tome je obavijestilo javnost putem medija, aludirajući da se na takav čin odlučilo zbog rješenja koje je donijela Agencija. Nakon što je Agencija demantirala navode Povjerenstva (da je naložila uklanjanje imovinskih kartica), Povjerenstvo je nakon 4 dana ponovno objavilo Izvješće na internetu u opsegu koji je bio prilagođen rješenju Agencije. Međutim, unatoč rješenju Agencije objava imovinskih kartica i dalje je bila nepravilna i nepotpuna, a osobni podaci na imovinskim karticama nisu bili ujednačeni jer je njihova inicijalna objava od strane Povjerenstva bila nesukladna Zakonu.

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa podnijelo je protiv rješenja Agencije tužbu pred Upravnim sudom sa prijedlogom odgodnog učinka tužbe (u svrhu vraćanja onih podataka koje je Agencija u svom rješenju označila spornima), a što Agencija ocjenjuje u ovom slučaju kao jedini ispravan pravni put za preispitivanje zakonitosti donesenog rješenja.

S obzirom da je Povjerenstvo povuklo tužbu u ovom upravnom sporu protiv rješenja Agencije 01. rujna 2015. Upravni sud u Zagrebu donio je rješenje o obustavi upravnog spora između Agencije i Povjerenstva.

b) Obrada osobnih podataka u svrhu izdavanja kartice lojalnosti

Sukladno zakonskim ovlastima Agencija je postupala prema trgovačkom društvu (voditelju zbirke osobnih podataka), koje je u svoje poslovanje uvelo kao mogućnost izdavanje kartice lojalnosti (eng. loyalty card) pravnim i fizičkim osobama u svrhu kupnje njihovih proizvoda. Utvrđeno je da je u svrhu plaćanja prilikom kupnje proizvoda na svim prodajnim mjestima/poslovnica društva počelo obrađivati osobne podatke kupaca fizičkih osoba uvođenjem navedene kartice, kao "prepaid" kartice, te su se putem obrasca/pristupnice za izdavanje navedene kartice tražili kao obvezni osobni podaci fizičkih osoba u sljedećem opsegu: ime i prezime, datum rođenja, OIB, adresa stanovanja, mjesto stanovanja, e-mail adresa, telefonski broj, dok su se kao dobrovoljni (fakultativni) podaci prikupljali i podaci o statusu osobe (primjerice: samac, umirovljenik, obitelj s djecom, mlađi par, učenik/student, podaci o stručnoj spremi).

Društvo, kao voditelj zbirke osobnih podataka nakon upisa osobnih podataka korisnika u sustav, izrađivalo je ispis plastificirane kartice koje sadrže osobne podatke, između ostalog i OIB, koji se prema navodima voditelja zbirke prikuplja u svrhu jedinstvene identifikacije

korisnika u slučaju gubitka/krađe kartice. Agencija je izvršila nadzor nad obradom osobnih podataka i utvrdila da se ne može provjeriti točnost upisanog podatka o OIB -u uz konkretno upisanog korisnika, u smislu da se povezuje OIB uz osobu (npr. upisom imena i prezimena jedne osobe i upisom OIB -a neke druge osobe aplikacija ne prepoznaje grešku odnosno moguće je izdati karticu bez unosa točnih podataka), a što dodatno upućuje na moguće zlouporabe OIB-a. Zakon o osobnom identifikacijskom broju također određuje korisnike OIB-a (državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje se dijelom financiraju, izravno ili neizravno, iz sredstava proračuna ili kojima su osnivači, odnosno jedan od osnivača Republika Hrvatska ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe kojima su povjerene javne ovlasti), koji osobne identifikacijske brojeve (OIB) koriste za povezivanje podataka u službenim evidencijama, u svakodnevnom radu i kod razmjene podataka.

U vezi s time Agencija nije utvrdila zakonsku osnovu za prikupljanje osobnih podataka o OIB-u od strane navedenog voditelja zbirke (trgovačkog društva), osim u slučaju postojanja privole svake od osoba čiji se podaci prikupljaju, a niti svrhu za prikupljanje osobnih podataka u navedenom opsegu koji se mogu prikupljati kao obvezni. S aspekta Zakona utvrđeno je da se radi o prekomjernom prikupljanju osobnih podataka, a pogotovo nije bilo razvidno u koju svrhu se prikupljaju podatak o datumu rođenja i podatak o OIB-u. Agencija je utvrdila da je prikupljanje OIB-a protivno odredbama Zakona o osobnom identifikacijskom broju, odnosno da za obradu OIB-a i njegovog javnog isticanja na kartici ne postoji pravni temelj.

Na temelju provedenog postupka Agencija je utvrdila da je došlo do povrede prava na zaštitu osobnih podataka korisnika kartice, te je rješenjem zabranila voditelju zbirke prikupljanje i daljnju obradu osobnih podataka fizičkih osoba, prvenstveno datuma rođenja i OIB-a koji su prikupljeni u prekomjernom opsegu, bez zakonite svrhe i pravnog temelja odnosno protivno članku 6. i 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka. Iz tih razloga naloženo je usklađivanje sadržaja pristupnice za prikupljanje osobnih podataka te općih uvjeta i pravilnika sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka.

2.2. Upravni sporovi

Tijekom 2015. godine od ukupno 153 rješenja koje je donijela Agencija nezadovoljne strane u postupku pokrenule su 14 upravnih sporova (tužbi) koji se vode pred upravnim sudovima, u kojima osporavaju donesena rješenja Agencije. Upravni sporovi pokrenuti su u predmetima koji su se odnosili na slučajeve javne objave osobnih podataka u svrhe marketinga, davanje osobnih podataka na korištenje drugim primateljima, obrade osobnih podataka o zdravlju radnika, objava osobne fotografije u svrhu kontrole ulaska u poslovne prostorije poslodavca, nadzor elektroničke pošte radnika, obrada osobnih podataka o prebivalištu/boravištu osoba u poplavljenom području u svrhu primanja humanitarne pomoći, objava osobnih podataka radnika u medijima i dr.

U pogledu završenih upravnih postupaka odnosno odluka donesenih od upravnih sudova Agencija je tijekom 2015. godine zaprimila dvije presude upravnog suda u kojima je upravni sud odbio tužbe i potvrdio donesena rješenja Agencije i jednu presudu u kojoj je poništeno rješenje Agencije zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i predmet vraćen na ponovni postupak.

Osim navedenih presuda upravni sud donio je i tri rješenja kojima je obustavljen upravni spor iz razloga što su podnositelji tužbe odustali od tužbenog zahtjeva, te su i u tim slučajevima rješenja Agencije postala pravomoćna. U ostalim sporovima postupci su još u tijeku.

2.2.1. Karakteristični slučajevi iz prakse u kojima su pokrenuti upravni sporovi

a) Javna objava osobnih podataka u marketinške svrhe

Podnositelj zahtjeva navodi kako u katalogu kojeg izdaje trgovački obrt objavljena reklama zidarskog obrta, a na kojoj se nalazi fotografija njegove obiteljske kuće te njegovo ime i prezime i adresa. Podnositelj zahtjeva ujedno navodi da mu je vlasnik obrta potvrdio kako je fotografirao njegovu kuću, te izjavio kako je podatke o identitetu podnositelja zahtjeva dobio od vlasnika zidarskog obrta za kojega je radio reklamu.

U postupku koji je provela ova Agencija doneseno je rješenje kojim je utvrđeno je da sukladno Zakonu nije postojao pravni temelj objave reklame s osobnim podacima podnositelja zahtjeva, te je Agencija rješenjem utvrdila povredu prava.

Protiv navedenog Rješenja vlasnik obrta podnio je tužbu pred Upravnim sudom u Rijeci.

Upravni sud u Rijeci donio je presudu kojom je odbijen tužbeni zahtjev vlasnika trgovačkog obrta radi poništenja rješenja Agencije, a time je potvrđeno doneseno rješenje.

b) Obrada osobnih podataka o prebivalištu/boravištu u svrhu naknade štete

Agencija za je povodom zahtjeva za zaštitu prava donijela rješenje kojim je zahtjev odbila kao neosnovan, a vezano za obradu osobnih podataka podnositelja zahtjeva u kojem je iznio sumnje da je jedinica lokalne samouprave utvrđivala činjenicu prebivališta i boravišta na način da je nadzirala njegovu kuću i njegovo kretanje, te je takvim načinom postupala nezakonito izvan svojih ovlasti i obrađivala njegove osobne podatke suprotno Zakonu o zaštiti osobnih podataka. Podnositelj zahtjeva se obratio Agenciji jer je smatrao da je jedinica lokalne samouprave nezakonito, tj. suprotno pozitivnim propisima Republike Hrvatske utvrđivala činjenicu njegovog prebivališta i boravišta i ostalih stanovnika u svrhu dodjele humanitarne pomoći od strane Hrvatskog crvenog križa stradalnicima poplave. S obzirom da je jedan od kriterija za dodjelu pomoći bilo i postojanje dokaza o boravištu na poplavljenom području, u svrhu provjere činjenice boravišta od strane ovlaštene policijske postaje, odnosno po zahtjevu jedinice lokalne samouprave obavljane su i dodatne provjere boravišta u svrhu utvrđivanja popisa osoba koje imaju pravo na pomoć.

S aspekta Zakona o zaštiti osobnih podataka u konkretnom slučaju u primjeni je Zakon o prebivalištu, koji se u opisanom slučaju primjenjuje kao poseban zakon, a koji u smislu čl. 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka predstavlja pravni temelj za obradu osobnih podataka o prebivalištu. Bitno je istaknuti da je navedenim zakonom regulirano postojanje zakonske obveze (dužnosti) tijela javne vlasti koja u provođenju postupaka iz svoje nadležnosti dođu do saznanja da osoba ne živi na adresi prijavljenog prebivališta, da o tome izvijestite nadležnu policijsku upravu.

U ovoj upravnoj stvari Agencija se rukovodila činjenicom da su kriteriji za dodjelu novčane pomoći bili određeni na način da će se pomoć isplaćivati osobama koje su u vrijeme poplave imale prijavljeno prebivalište i koje su u vrijeme kritičnog događaja boravile u

poplavljenim područjima te da je utvrđivanje podatka o prebivalištu/boravištu propisano posebnim zakonom. Iz navedenih razloga Agencija je donijela rješenje kojim je odbila zahtjev jer nije utvrdila povredu Zakona o zaštiti osobnih podataka na štetu podnositelja zahtjeva.

Podnositelj zahtjeva pokrenuo je upravni spor pred upravnim sudom. U ovoj upravnoj stvari Upravni sud u Osijeku odbio je tužbu podnositelja zahtjeva i potvrdio pobijano rješenje Agencije. Protiv navedene presude Upravnog suda u Osijeku podnositelj zahtjeva podnio je žalbu Visokom upravnom sudu u Zagrebu. Visoki upravni sud u Zagrebu u ovoj upravnoj stvari odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio pobijano rješenje Agencije.

c) Davanje na korištenje osobnih podataka neovlaštenim primateljima

Agencija je povodom zahtjeva za zaštitu prava donijela rješenje kojim je utvrdila povredu prava na zaštitu osobnih podataka. Podnositelj je putem internet servisa kupio prijenosno računalo u društvu koje se bavi prodajom računalne opreme. Podnositelj je naveo kako je kupljeno prijenosno računalo osposobio za rad te na njega prebacio (fotografije i videozapisi njega i njegove obitelji, razni osobni dokumenti - word i excel datoteke, privatnu elektroničku poštu, poslovnu korespondenciju gdje se nalaze sve njegove šifre za elektroničko kupovanje, suprugin *Facebook* i slično). Kupljeno prijenosno računalo nakon kratkog vremena se pokvarilo (nije ga mogao upaliti), te je društvu vratio neispravno računalo, a društvo mu je poslalo novo prijenosno računalo koje nije bilo tvornički zapakirano.

Podnositelj zahtjeva je naveo da je saznao za neovlaštenu obradu svojih osobnih podataka kada ga je elektroničkom poštom kontaktirala nepoznata osoba koja je također u istom društvu kupila prijenosno računalo, te mu je nakon kupnje isporučeno računalo na kojem su se nalazili osobni podaci podnositelja zahtjeva (njegove fotografije i dokumenti).

Postupajući po podnositeljevom zahtjevu u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje povrede prava na zaštitu osobnih podataka, Agencija je u svrhu utvrđivanja točnog i potpunog činjeničnog stanja pribavila dokaze (izjave svjedoka) na okolnost postojanja osobnih podataka podnositelja zahtjeva u kupljenom računalu kod istog društva. Svjedok je u svojoj izjavi naveo kako su dostavljeno prijenosno računalo aktivirali, te pregledom sadržaja na računalu ustanovili da se u memoriji diska nalaze brojni dokumenti, fotografije i sličan materijal privatnog/poslovnog korisnika, odnosno da je umjesto novog računala isporučeno korišteno računalo sa osobnim podacima prijašnjeg kupca.

Agencija je u provedenom postupku utvrdila kako društvo koje se bavi prodajom računalne opreme nije postupalo s dužnom pažnjom u svrhu poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite osobnih podataka kupaca, već ih je neovlašteno učinilo dostupnim, tj dalo na korištenje trećim osobama. U provedenom postupku također je utvrđeno kako je društvo propustilo poduzeti odgovarajuće tehničke mjere zaštite osobnih podataka podnositelja zahtjeva koji su se nalazili na računalo za koje je zatražen popravak (servis) iz razloga da ne bi bili dostupni neovlaštenim osobama. Društvo je prvenstveno trebalo postupati kao dobar gospodarstvenik, poduzeti sve mjere zaštite koje su nužne (prije svega nedvojbeno utvrditi da se na računalu nalaze osobni podaci) kako bi zaštitilo iste od nedozvoljenog pristupa ili dostupa neovlaštenim osobama, odnosno utvrditi da su na računalu pohranjeni osobni podaci podnositelja zahtjeva. Agencija je utvrdila da je propuštanjem poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite učinilo podatke dostupnima neovlaštenim osobama, drugom kupcu koji nije smio raspolagati sa već korištenim računalom, te je na taj način osim povrede drugih propisa s

aspekta Zakona o zaštiti osobnih podataka, došlo do grubog kršenja prava na zaštitu osobnih podataka i prava na privatnost.

Protiv rješenja Agencije društvo je pokrenulo upravni spor pred Upravnim sudom, postupak je u tijeku.

d) Obrada osobnih podataka o zdravlju radnika

Agencija je povodom zahtjeva za zaštitu prava donijela rješenje kojim je utvrdila da je zahtjev podnositeljice osnovan, odnosno da je došlo do povrede prava na zaštitu njezinih osobnih podataka iz razloga što za obradu osobnih podataka nije utvrđeno postojanje pravnog temelja sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka. Predmetnim rješenjem utvrđeno je da je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje osobne podatke o zdravlju (medicinsku dokumentaciju) podnositelja zahtjeva obrađivao protivno članku 6. stavku 2. i 3. te članku 8. Zakona o zaštiti osobnih podataka na način da je uz prijavu ozljede na radu - školi, kao poslodavcu podnositelja zahtjeva dostavio osobne podatke o zdravlju u prekomjernom opsegu, odnosno da je poslodavcu dostavio i medicinsku dokumentaciju (dijagnoze, šifre bolesti) koju je podnositelj zahtjeva priložio uz navedenu prijavu. Isto tako utvrđeno je da je škola kao poslodavac osobne podatke podnositelja zahtjeva dalje obrađivala na način da je uz djelomično popunjenu prijavu ozljede na radu za podnositelja zahtjeva Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje samoinicijativno dostavila i osobne podatke podnositelja zahtjeva u prekomjernom opsegu koji nisu bili predmetom prijave ozljede na radu, a što je također protivno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Agencija je u provedenom postupku Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i školi kao voditeljima zbirke osobnih podataka zabranila obradu osobnih podataka bez pravnog temelja propisanog čl. 7. i 8. Zakona o zaštiti osobnih podataka te dodatno naložila poduzimanje odgovarajućih mjera zaštite osobnih podataka svojih osiguranika, odnosno svojih radnika na način da poduzmu tehničke i kadrovske mjere zaštite osobnih podataka koje su potrebne da bi se osobni podaci, posebice podaci o zdravlju koji uživaju posebnu zaštitu, zaštitili od slučajne ili namjerne zlouporabe kao i od neovlaštenog dostupa trećim osobama na način kako je regulirano člankom 18. Zakona.

Protiv rješenja Agencije škola je podnijela je tužbu pred Upravnim sudom, postupak je u tijeku.

e) Objava osobne fotografije u svrhu kontrole ulaska u poslovne prostorije poslodavca

Agencija je povodom zahtjeva za zaštitu prava donijela rješenje kojim je utvrdila da je poslodavac osobne podatke, odnosno fotografiju podnositelja zahtjeva dao na korištenje zaštitarskom društvu koje obavlja kontrolu ulaska u poslovne prostore, a navedeno društvo je fotografiju objavilo na ulazu/porti u poslovne prostorije zajedno sa napomenom o zabrani ulaza podnositelja zahtjeva u poslovne prostorije.

U provedenom postupku utvrđeno je da je poslodavac podnositelja zahtjeva iskoristio voljni element objave fotografije u pozitivnom kontekstu kako bi osramotio podnositelja zahtjeva pred ostalim zaposlenicima poslodavca i posjetiteljima poslovne zgrade bez zakonite svrhe i pravnog temelja, odnosno protivno odredbama članka 6., 7. i 11. Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Sukladno članku 2. stavku 1. točke 1. Zakona o zaštiti osobnih podataka fotografija podnositelja zahtjeva je nedvojbeno njegov osobni podatak pošto se radi o informaciji temeljem koje se podnositelj zahtjeva izravno može identificirati.

Također je citiranim rješenjem utvrđeno da je zaštitarsko društvo javnim isticanjem fotografije podnositelja zahtjeva koristilo bez zakonite svrhe i pravnog temelja, odnosno protivno odredbama članka 6., 7. i 11. Zakona o zaštiti osobnih podataka.

U ovoj upravnoj stvari utvrđeno je da je podnositelj zahtjeva dobrovoljno objavio svoju fotografiju na Facebook profilu. Međutim, treba imati u vidu specifičnost takve objave, odnosno činjenicu da je svrha takve objave prezentirati se posjetiteljima društvene mreže u pozitivnom kontekstu (u svrhu komunikacije putem društvenih mreža). Dakle, podnositelj zahtjeva objavom svoje fotografije na Facebook profilu zasigurno, po logici i prirodi stvari nije imao u vidu da bi njegov poslodavac istu fotografiju iskoristio i s njome disponirao na nezakonit način u smislu kogentnih odredbi Zakona o radu.

Agencija je donijela rješenje kojim je utvrdila povredu prava na zaštitu osobnih podataka iz razloga što je navedeni podatak (fotografija) obrađivan protivno prvotnoj svrsi prikupljanja. Naime, treba imati u vidu da je disponiranje fotografijom podnositelja zahtjeva od strane poslodavca i zaštitarskog društva na naprijed navedeni način protivno ne samo Zakonu o radu, već i članku 32. Zakona o privatnoj zaštiti kojim je regulirana provjera identiteta osobe kao jedna od ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne i tjelesne zaštite, te je propisano da čuvar i zaštitar prilikom obavljanja poslova tjelesne zaštite može provjeriti identitet osobe, između ostaloga, prilikom ulaska i izlaska iz štíćenog objekta ili prostora, a provjera identiteta osobe provodi se uvidom u njenu osobnu iskaznicu ili uvidom u drugu javnu ispravu s fotografijom.

Protiv citiranog Rješenja poslodavac je podnio tužbu pred Upravnim sudom. Postupak je u tijeku.

f) Nadzor elektroničke pošte radnika

Agencija je povodom zahtjeva za zaštitu prava donijela rješenje kojim je utvrdila da je zahtjev podnositelja zahtjeva vezan uz nadzor elektroničke pošte radnika osnovan iz razloga što nije postojala zakonita svrha (ista nije izrijeком navedena) niti valjani pravni temelj za nadzor elektroničke pošte podnositelja zahtjeva i ostalih zaposlenika poslodavca, kao voditelja zbirke osobnih podataka. Prije svega u postupku je utvrđeno da navedeni način obrade osobnih podataka nije bio reguliran odgovarajućim internim aktom poslodavca, a za opisani nadzor nije postojala naročito opravdana i zakonita svrha, odnosno poslodavac je nije učinio vjerojatnom. Stav je Agencije da je nadzorom elektroničke pošte radnika došlo do prikupljanja (obrade) osobnih podataka od strane poslodavca u prekomjernom opsegu, te je poslodavac predmetnim nadzorom došao u posjed privatne korespondencije, tj. privatne elektroničke pošte podnositelja zahtjeva i ostalih radnika, kao i trećih osoba sa kojima je radnik putem elektroničke pošte komunicirao.

Sukladno članku 18. citiranog Zakona osobni podaci u zbirkama osobnih podataka moraju biti odgovarajuće zaštićeni od slučajne ili namjerne zlouporabe, uništenja, gubitka, neovlaštenih promjena ili dostupa, a voditelj zbirke osobnih podataka (u ovom slučaju poslodavac) dužan je poduzeti odgovarajuće tehničke, kadrovske i organizacijske mjere

zaštite osobnih podataka koje su potrebne da bi se osobni podaci zaštitili od moguće zlouporabe. Tako organizacijske mjere zaštite osobnih podataka podrazumijevaju upravo donošenje internih akata i pravila kojima se regulira pristup osobnim podacima, a cilj donošenja takvih akata i pravila u prvom redu je informiranje zaposlenika o obradi osobnih podataka od strane poslodavca i navođenje opravdane/zakonite svrhe. Stav je Agencije da je internim pravilnikom potrebno detaljno regulirati nadzor sadržaja elektroničke pošte radnika, tj. potrebno je detaljno opisati iz kojih razloga, tj. u koju svrhu bi poslodavac obavljao nadzor e-pošte zaposlenika. Nadalje, nužno je uvažiti i odredbu članka 36. Ustava Republike Hrvatske koja predviđa da je sloboda i tajnost dopisivanja i svih drugih oblika općenja zajamčena i nepovrediva. Samo se zakonom mogu propisati ograničenja nužna za zaštitu sigurnosti države ili provedbu kaznenog postupka. Za konkretni slučaj relevantne su i odredbe Zakona o radu kojim je regulirano da se osobni podaci radnika smiju prikupljati, obrađivati, koristiti i dostavljati trećim osobama samo ako je to određeno ovim ili drugim zakonom ili ako je to potrebno radi ostvarivanja prava i obveza iz radnog odnosa, odnosno u vezi s radnim odnosom, a poslodavac mora unaprijed pravilnikom o radu odrediti koje će podatke u tu svrhu prikupljati, obrađivati, koristiti ili dostavljati trećim osobama.

U konkretnom slučaju, utvrđeno je da poslodavac nije pravilnikom o radu, niti drugim internim aktom regulirao praćenje elektronske pošte zaposlenika, a koju obradu osobnih podataka Agencija smatra prekomjernom u smislu članka 6. stavka 3. Zakona. S aspekta zaštite osobnih podataka a time i privatnosti radnika utvrđeno je da se nadzorom elektroničke pošte dolazi do prekomjernog opsega prikupljenih podataka, odnosno do zadiranja u privatnost radnika čime se svakako u određenoj mjeri narušava i njihovo dostojanstvo, a za isto je potreban odgovarajući pravni temelj te naročito opravdana svrha.

U tom smislu Agencija svakako podržava i mišljenje radne skupine iz članka 29. Direktive 95/46/EZ o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom prijenosu takvih podataka, točnije dokument pod nazivom "Radni dokument o nadzoru elektroničkih komunikacija na radnom mjestu" ("Working document on the surveillance of electronic communications in the workplace"). Sukus navedenog mišljenja je da se postavljaju pitanja o tome da li je spomenuti nadzor transparentan za radnike, da li je nužan, može li se ista svrha/rezultat postići tradicionalnim metodama nadzora, da li je takva obrada osobnih podataka radnika fer te proporcionalna onom što se misli s time postići. U predmetnom mišljenju se isto tako naglašava da uslijed današnjih uvjeta rada postaje sve teže jasno odvojiti sate na poslu od privatnog života uslijed čega mnogi radnici nastavljaju svoj rad kod kuće koristeći službenu IT opremu. Osim toga dostojanstvo radnika prevladava, a naročito imajući u vidu negativne efekte koje takve radnje mogu imati na kvalitetu odnosa radnika i poslodavca što nužno utječe i na rezultate rada.

Navedeno mišljenje sadržava sljedeće principe i temeljna načela vezano uz nadzor elektroničke pošte zaposlenika na njihovom radnom mjestu: *nužnost* (samo izuzetne okolnosti mogu opravdati takav nadzor), *svrhovitost* (podaci moraju biti prikupljeni u specifičnu, eksplicitnu i legitimnu svrhu te ne bi smjeli dalje biti obrađivani u svrhu koja nije kompatibilna toj svrsi prikupljanja), *transparentnost* (nadzor mora biti vrlo jasno priopćen i o istome zaposlenici moraju biti upoznati, odnosno moraju dobiti potpunu informaciju koje specifične okolnosti mogu opravdati nadzor, te u kojem opsegu nadzor postoji, koji je njegov razlog, svrha, tko provodi nadzor, na koji način se provodi, vrijeme provedbe i dr.), *legitimnost* (ne smiju se kršiti prava i dostojanstvo zaposlenika, npr. legitimna i opravdana svrha za nadzor elektroničkih komunikacija zaposlenika bila bi prijenos povjerljivih informacija konkurentu), *proporcionalnost* (nadzor elektroničke pošte zaposlenika trebao bi

ako je moguće biti ograničen samo na promet podataka zaposlenika i vrijeme komunikacije, a ne sadržaj komunikacije, te *točnost i zadržavanje podataka* (podaci moraju biti točni i ne smiju se čuvati duže nego je potrebno).

Također, poslodavac treba na odgovarajući način upozoriti i ostale adresate kojima se šalje elektronička pošta zaposlenika o nadzoru sadržaja takve pošte. Ako je pristup sadržaju apsolutno nužan treba voditi računa o privatnosti zaposlenika i adresata koji se obraćaju zaposlenicima te o istome treba postojati upozorenje/obavijest.

Navedena Radna skupina, koja se sastoji od predstavnika nacionalnih tijela za zaštitu osobnih podataka Europske unije, predstavlja neovisno savjetodavno tijelo Europske unije za područje zaštite osobnih podataka i privatnosti. Zadaće ove Radne skupine definirane su člankom 30. Direktive 95/46/EZ te člankom 14. Direktive 97/66/EZ, a obuhvaćaju davanje stručnog mišljenja, savjetovanja i preporuka Europskoj Komisiji u svezi sa zaštitom osobnih podataka i privatnosti. Agencija kao članica radne skupine je stava da se u gore navedenom mišljenju radi o načelima i principima (koja su detaljno navedena i objašnjena i u obrazloženju pobijanog akta) i koja ujedno govore u prilog činjenici da se u ovoj upravnoj stvari ne radi samo o poslovnoj adresi elektroničke pošte, već se radi i o obradi osobnih podataka zaposlenika na njihovom radnom mjestu (gdje zaposlenici također imaju pravo na zaštitu privatnosti), a osim toga radi se i o obradi osobnih podataka osoba koje primaju/prosljeđuju elektroničku poštu zaposlenicima.

Agencija nije mogla prihvatiti argument poslodavca da je praćenje elektroničke pošte predvidio ugovorom o radu, koji su potpisani od strane zaposlenika čime se pretpostavlja da je zaposlenik sa navedenim upoznat i da je dao pristanak. Prije svega zbog specifičnosti odnosa poslodavca i zaposlenika, odnosno činjenici da taj odnos ne može biti potpuno ravnopravan, da je zaposlenik ipak u podređenom položaju u odnosu na poslodavca, odredba o praćenju elektroničke pošte zaposlenika predviđena samo ugovorom o radu, a bez ikakvog drugog odgovarajućeg pravnog temelja i naročito opravdane i zakonite svrhe, predstavlja samo zadovoljenje forme i uvjetovani pristanak zaposlenika te se ne može smatrati njegovim slobodnim očitovanjem volje.

Uvažavajući postojanje opravdanih okolnosti poslodavca za ovakvu vrstu nadzora, Agencija ističe da je poslodavac u smislu odredbi članaka 6. i 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka te članka 29. Zakona o radu bio dužan pravilnikom o radu, odnosno drugim odgovarajućim internim aktom detaljno razraditi slučajeve u kojima bi takav nadzor bio naročito opravdan i zakonit (primjerice otkrivanje kaznenih djela počinjenih od strane zaposlenika ili neke druge nezakonite i štetne radnje, priopćavanje povjerljivih podataka konkurentu, te druge radnje kojima se ugrožavaju vitalni interesi poslodavca). Navedene okolnosti po mišljenju Agencije doista trebaju prijetiti ili postojati čime bi onda ovakva vrsta nadzora bila opravdana odnosno nadilazila bi potrebu zaštite privatnosti zaposlenika.

S obzirom da je poslodavac propustio detaljno, jasno i precizno razraditi i definirati slučajeve u kojima bi nadzor elektroničke pošte zaposlenika bio naročito opravdan i zakonit Agencija je rješenjem utvrdila povredu članaka 6. i 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka Također, došlo je i do povrede članka 9. istoga Zakona sukladno kojem o nadzoru elektroničke pošte podnositelja zahtjeva i ostalih zaposlenika, kao i drugih osoba, koje nisu zaposlenici poslodavca, koje komuniciraju e-poštom sa zaposlenicima, trebali biti jasno i precizno informirani/upoznati.

Protiv citiranog rješenja poslodavac je podnio tužbu pred Upravnim sudom, postupak je u tijeku.

2.3. Prekršajni postupci

Tijekom 2015. godine Agencija je kao ovlaštenu tužitelj prekršajnim sudovima podnijela 4 optužna prijedloga sukladno odredbama članka 109. i 109.a Prekršajnog zakona. Optužni prijedlozi odnosili su se na prekršaje zbog nepostupanja voditelja zbirke po nalogu Agencije koji su im naloženi rješenjima u provedenom upravnom postupku i zbog utvrđenih propusta voditelja zbirke osobnih podataka u svezi nepoduzimanja odgovarajućih mjera zaštite osobnih podataka odnosno davanja na korištenje osobnih podataka protivno članku 11. Zakona o zaštiti osobnih podataka. Agencija je pokrenula i prekršajne postupke protiv voditelja zbirke koji obrađuju osobne podatke u telekomunikacijskom sektoru zbog nepostupanja po nalogu/zabrani Agencije kojom je zabranjena daljnja obrada osobnih podataka.

Razlog navedenom broju pokrenutih postupaka ogleda se ponajviše u odredbama članka 34. Zakona o zaštiti osobnih podataka koje prije svega nalažu donošenje rješenja o utvrđivanju povrede prava, a tek nakon toga pokretanje prekršajnog postupka, ako stranke kojima je naloženo ispravljanje određenih nepravilnosti ne postupe po nalogu/zabrani Agencije tj. ne uklone nepravilnosti utvrđene u tijeku postupka (primjerice ne brišu osobne podatke, ne prestanu dalje obrađivati osobne podatke podnositelja zahtjeva i sl). Osim navedenog dodatni razlog ogleda se u činjenici da Agencija nema ovlasti vođenja prekršajnih postupaka već sukladno Prekršajnom zakonu ovlasti podnošenja optužnog prijedloga pred nadležnim prekršajnim sudom, kao i činjenicu da odredbe. Zakona o zaštiti osobnih podataka nalažu prije pokretanja prekršajnog postupka dostavu obrasca obavijesti o pokretanju prekršajnog postupka koji mora biti uručen pravnim osobama kao voditeljima zbirke i osobama ovlaštenim za zastupanje u pravnim osobama osobnom dostavom. Tek nakon ispunjenja svih navedenih procesnih pretpostavki iz Prekršajnog zakona omogućuje se podnošenje optužnog prijedloga pred nadležnim prekršajnim sudom.

2.4. Neupravni postupci

U skladu sa člankom 33. Zakona o zaštiti osobnih podataka u nadležnosti Agencije je i davanje pravnih mišljenja vezanih za obradu osobnih podataka i postupanja voditelja zbirke osobnih podataka u primjeni Zakona.

U 2015. godini Agencija je izdala 572 pravna mišljenja, 460 odgovora na zahtjeve za zaštitu prava, 36 preporuka za unaprjeđenje zaštite osobnih podataka i uputa za daljnje postupanje, te 16 izvješća prema drugim tijelima.

2.4.1. Davanje pravnih mišljenja o zakonitoj obradi osobnih podataka na zahtjev državnih tijela

Postupajući po zaprimljenim upitima Agencija je davala pravna mišljenja na zahtjev državnih tijela.

Ministarstvo unutarnjih poslova obraćalo se Agenciji u svrhu davanja pravnih mišljenja u vezi obrade osobnih podataka u sljedećim slučajevima: objava osobnih podataka policijskih službenika na internetu (portali i blogovi), davanje na korištenje osobnih podataka (privatnih adresa) umirovljenih pripadnika Ministarstva drugim korisnicima, dostava osobnih podataka o vlasnicima vozila radi vođenja parničnog postupka, davanje na korištenje drugom primatelju (fizičkoj osobi) osobnih podataka iz kadrovskih evidencija Ministarstva, davanje osobnih podataka o smrtno stradalim braniteljima Domovinskog rata, davanje osobnih podataka o prebivalištu/boravištu zakonskih zastupnika djece poginule u Domovinskom ratu, obrada osobnih podataka o smrtno stradalim civilima u RH, davanje na korištenje osobnih podataka iz evidencije registriranih vozila drugim korisnicima, davanje mišljenja na Aneks Sporazuma o pravu pristupa podacima u svrhu Projekta Rijeka City Card, davanje pravnog mišljenja o obradi osobnih podataka kod prodaje alkoholnih pića.

Agenciji se obratilo Ministarstva zdravlja u svrhu obrade osobnih podataka u natječajnim postupcima (uvid u osobne podatke iz natječajne dokumentacije), zatim pravnog mišljenja vezano za objavu popisa kandidata u natječajnom postupku, te objavu popisa kandidata na internetskim stranicama koji zadovoljavaju uvjete za stručno osposobljavanje.

Na upit Ministarstva pravosuđa Agencija je dala mišljenje u vezi zahtjeva njihovog zaposlenika za omogućavanjem uvida u osobne podatke drugih zaposlenika Ministarstva.

Ministarstvu turizma je dala pravno mišljenje u svezi upisa osobnih podataka djece u knjigu popisa gostiju u hotelskom smještaju.

Na upit Ministarstva rada i mirovinskog sustava doneseno je mišljenje o obradi osobnih podataka u zbirci osobnih podataka koje su u svojstvu poslodavca izdavači kupona za sezonski rad u poljoprivredi.

Ministarstvo uprave obraćalo se Agenciji za izdavanjem pravnog mišljenja za davanjem na korištenje osobnih podataka iz OIB sustava trgovačkim društvima u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Osim toga, na zahtjev službenika za zaštitu osobnih podataka Ministarstva uprave zatraženo je pravno mišljenje o dostupnosti osobnih podataka po zahtjevu o pravu na pristup informacijama, a koji se vode u predmetima Ministarstva za dotičnu osobu.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta obratilo se upitom u vezi davanja pravnog mišljenja o davanju na korištenje osobnih podataka koji spadaju u posebne kategorije osobnih podataka te o obradi podataka o korisnicima stipendija.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode zatražilo je mišljenje u vezi dostavljanja osobnih podataka po zahtjevu o pravu na pristup informacijama o popisu osoba odnosno dostavu osobnih podataka o fizičkim osobama koje imaju dopuštenje za uzgoj strogo zaštićenih vrsta kornjače.

Ministarstvo poljoprivrede zatražilo je pravno mišljenje u vezi javne objave osobnih podataka članova mreže za ruralni razvoj.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) obratio se Agenciji za mišljenje o davanju na korištenje osobnih podataka korisnika dopunskog zdravstvenog osiguranja Ministarstvu gospodarstva, Sektoru tržišne inspekcije u svrhu provođenja inspekcijskog nadzora. Na zahtjev HZJZ-a izdano je i pravno mišljenje u vezi prosljeđivanja osobnih podataka

(medicinske dokumentacije) koje sadrže akti liječničkog povjerenstva za zdravstveno osiguranje.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obratio se sa zahtjevom za mišljenjem u vezi dostupnosti i povezivanja podataka sa centraliziranim sustavom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Agenciji se obraćala i Pravobraniteljica za djecu u svezi davanja pravnih mišljenja o prikupljanju i daljnjoj obradi osobnih podataka djece-modela modnih agencija, zatim u vezi zaštite prava djece prilikom obrade njihovih osobnih podataka – snimanja u TV emisijama, obradi osobnih podataka djece kod upisa u knjigu gostiju u programu izletničkih skupina.

Pučka pravobraniteljica obraćala se Agenciji u vezi pravnih mišljenja o zakonitoj obradi osobnih podataka o sastavu radnih skupina i povjerenstava za izradu zakona i drugih propisa, o objavi osobnih podataka članova udruge na internetskim stranicama, o objavi osobnih podataka korisnika određenih socijalnih pomoći na oglasnoj ploči.

Agencija je tijekom ovog izvještajnog razdoblja zaprimila i velik broj upita škola i drugih ustanova (dječjih vrtića, fakulteta, centara za socijalnu skrb). Upiti su se odnosili na davanje pravnog mišljenja u vezi provođenja natječajnog postupka i prava uvida u osobne podatke sudionika natječajnog postupka, dostave podataka školskom odboru, dopuštenosti objave osobnih podataka učenika na internetu, prosljeđivanja (davanja na korištenje osobnih podataka učenika) koji su radili po prilagođenom programu, davanja osobnih podataka o učenicima udruzi koja zastupa roditelja koji nema roditeljsku skrb nad djetetom, davanju na korištenje osobnih podataka učenika prvih razreda osnovne škole jedinicama lokalne samouprave u svrhu uručivanja poklona, davanja na korištenje osobnih podataka – liječničke dokumentacije učenika koju dostavljaju drugim institucijama, dostavljanje osobnih podataka djece s poteškoćama u razvoju zbog prijave na projekt „Pomoćnik u nastavi“, dostavljanje na korištenje Centrima za socijalnu skrb imena učenika koji su prijavljeni za financiranje obroka putem projekta, zatim upiti centara za socijalnu skrb u vezi obrade osobnih podataka njihovih zaposlenika koji su imenovani skrbnicima štíćenika centra u svrhu otvaranja računa u banci, upotreba OIB-a radnika Centra, zahtjev za izdavanjem pravnog mišljenja koji su se odnosili na obradu osobnih podataka fizičkih osoba putem videonadzora u poslovnim prostorijama, odgojno-obrazovnim ustanovama i drugim ustanovama, zakonske obveze voditelja zbirki osobnih podataka vezane uz imenovanje službenika za zaštitu osobnih podataka i dostavljanje evidencija u Središnji registar i dr.

2.4.2. Davanje pravnih mišljenja po upitima građana

Agencija je također zaprimala i upite građana vezano uz davanje pravnih mišljenja i tumačenja zakona u vezi davanja na korištenje osobnih podataka drugim korisnicima.

a) Korištenje osobnih podataka na osnovi registracije vozila

Podnositelja upita zanima na koji način pravna osoba u vlasništvu jedinica lokalne samouprave dolazi do osobnih podataka o vlasniku vozila i njegovoj adresi stanovanja na temelju registarske oznake vozila, odnosno ima li takvo društvo pravo pribaviti njegove osobne podatke i od koga budući da on sa navedenim društvom nema sklopljen ugovor niti postoji njegova privola za obradu.

Prije svega treba istaknuti kako je člankom 5. Zakona o sigurnosti prometa na cestama propisano da poslove nadzora nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila, upravljanja prometom te premještanja nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila mogu osim ministarstva nadležnog za unutarnje poslove obavljati i jedinice lokalne samouprave uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, te je na temelju cit. članka Zakona Gradska skupština je donijela Odluku o organizaciji i načinu naplate parkiranja kojom je regulirano da parkiranjem vozila na javnom parkiralištu vozač odnosno vlasnik vozila (u daljnjem tekstu: korisnik parkirališta) sklapa s organizatorom parkiranja ugovor o korištenju javnog parkirališta s naplatom uz korištenje dnevne parkirališne karte prihvaćajući uvjete propisane ovom odlukom. Dakle, korisnik parkirališta samim činom parkiranja na javnom parkiralištu ulazi u ugovorni odnos s organizatorom parkiranja.

Isto tako citiranim člankom Zakona propisano je da nadzor parkiranja vozila na mjestima na kojima je parkiranje vremenski ograničeno obavljaju pravne osobe koje odrede jedinice lokalne samouprave, a to su pravne osobe u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka osobni podaci se mogu dati na korištenje drugim korisnicima (primateljima podataka), ako za davanje na korištenje postoji pravni temelj i svrha, tj. ako je davanje podataka na korištenje potrebno radi zakonom propisane djelatnosti primatelja. S obzirom da je pravni temelj za obradu osobnih podataka reguliran Zakonom o sigurnosti prometa na cestama pravna osoba u vlasništvu jedinice lokalne samouprave sukladno članku 11. Zakona o zaštiti osobnih podataka je s Ministarstvom unutarnjih poslova sklopila Sporazum o davanju na korištenje podataka iz evidencije registriranih vozila, te temeljem istog podatke o vlasnicima vozila pravna osoba u vlasništvu jedinica lokalne samouprave dobiva na korištenje od Ministarstva unutarnjih poslova.

Stoga je Agencija dala mišljenje kako ovlast traženja osobnih podataka o vlasnicima vozila, a u vezi s naplatom parkiranja od strane pravne osobe u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, izravno proizlazi iz gore navedene odredbe Zakona o sigurnosti prometa na cestama te spomenutog Sporazuma koji je potpisan u svrhu davanja osobnih podataka na korištenje radi obavljanja zakonom utvrđene djelatnosti primatelja osobnih podataka.

b) Obrada osobnih podataka od strane banaka i drugih kreditnih institucija

Građani su se obraćali Agenciji sa predstavkama u vezi obrade njihovih osobnih podataka putem obrasca/upitnika koji su trebali popunjavati na poziv banaka, navodeći pri tome da upitnici sadrže veliki opseg osobnih podataka o korisnicima usluga banke(klijentima) a isto tako i članovima njihovih obitelji. S obzirom na broj pristiglih zahtjeva i upite iz medija Agencija je izdala Preporuku za unapređenje zaštite osobnih podataka u bankarskom sektoru.

Vežano uz prikupljanje i daljnju obradu podataka u bankarskom sektoru u svrhu dubinske analize klijenata i obradu osobnih podataka u svrhu političkog marketinga treba istaknuti da je Agencija sukladno ovlastima propisanim člankom 33. st 1. t. 7. Zakona o zaštiti osobnih podataka u svrhu zaštite osobnih podataka građana izdala i sektorsku preporuku za unapređenje zaštite kod obrade osobnih podataka od strane banaka/kreditnih institucija u kojoj je detaljno pojasnila pod kojim uvjetima se osobni podaci mogu prikupljati i dalje obrađivati, poglavito uvažavajući načelo razmjernosti i svrhovitosti u obradi osobnih podataka. Navedena preporuka upućena je Hrvatskoj udruzi banaka (HUB-u) kao krovnoj instituciji u bankarskom sektoru, o čemu je obaviještena i Hrvatska narodna banka, te je javno objavljena i na mrežnoj (*web*) stranici www.azop.hr.

c) Obrada osobnih podataka u svrhu marketinga

Agencija je tijekom izvještajnog razdoblja zaprimila velik broj predstavlki građana u kojima se građani pritužuju na obradu njihovih osobnih podataka od strane raznih pravnih osoba (primjerice: društva za osiguranje, pravnih osoba koje se bave prodajom raznih medicinskih pomagala) bilo da ih se kontaktira telefonskim putem, slanjem personaliziranih ponuda na njihove privatne adrese ili na drugi odgovarajući način.

S obzirom da je obrada osobnih podataka sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka dopuštena isključivo uz privolu ispitanika, da postoji zakonska obveza voditelja zbirke da unaprijed obavijesti građanina o obradi njegovih osobnih podataka u marketinške svrhe, da se građani mogu usprotiviti takvoj obradi Agencija je najčešće upućivala nezadovoljne građane da se osobno obrate društvima koja obrađuju njihove osobne podatke i zatraže prestanak obrade. U slučaju da društva nastave obrađivati njihove osobne podatke da se obrate sa zahtjevom za zaštitu prava i dostave dokaze u svrhu daljnjeg postupanja od strane Agencije. Povodom Predsjedničkih i Parlamentarnih izbora Agencija je zaprimila velik broj upita i predstavlki građana koje su se odnosile na obradu njihovih osobnih podataka u svrhu marketinga bilo da se radilo o telefonskim pozivima ili slanju SMS poruka na privatne telefone građana. Agencija je izdala i sektorsku preporuku za obradu osobnih podataka u svrhu marketinga, imajući pri tome u vidu i obradu osobnih podataka u svrhu političkog marketinga, u kojoj su dana detaljna pojašnjenja pod kojim uvjetima je dopuštena obrada osobnih podataka u svrhu slanja promidžbenih/marketinških poruka građanima, a istu preporuku Agencija je objavila na svojoj mrežnoj (*web*) stranici www.azop.hr.

2.4.3. Zaštita osobnih podataka na internetu

Pored navedenih postupanja, unatoč teritorijalnoj nenadležnosti, Agencija se i dalje trudi pružiti zaštitu osobnih podataka građanima na internetu kada te podatke protuzakonito objavljuju pretraživači *Google*, *Youtube* ili određene strane domene i servisi kojima Agencija zbog teritorijalne nenadležnosti ne može narediti uklanjanje takvih podataka i sadržaja (posebno kad je riječ o domenama zemalja koje nisu u EU i koje nemaju uređenu zaštitu osobnih podataka). Međutim, i u takvim slučajevima je Agencija poduzimala određene aktivnosti u svrhu pružanja pomoći strankama na način da je istraživala tko je vlasnik određene domene te se u svezi objave osobnih podataka na internetu obraćala izravno (osim *Google-u*) i drugim domenama i servisima izvan EU kako bi i na taj način pokušala ukazati da je obrada osobnih podataka protivna načelima zaštite osobnih podataka i da se grubo krši privatnost građana s ciljem pružanja prava na zaštitu osobnih podataka građana.

Vezano uz moguću dostupnost osobnih podataka objavljenih na internetu putem internetske tražilice *Google* potrebno je istaknuti da sukladno zauzetom stajalištu iz presude Suda Europske unije (C-131/12 od 13. svibnja 2014.) postoji mogućnost brisanja osobnih podataka sa interneta primjenjujući načelo „Pravo na zaborav - *Right to be forgotten*“ temeljem kojeg određene osobe od internetskih tražilica mogu zatražiti uklanjanje konkretnih rezultata pretraživanja za upite do kojih se dolazi uključujući njihovo ime i prezime, osobito u slučajevima kada pravo na privatnost osobe nadilazi druge interese obrade osobnih podataka. Temeljem citirane presude, odnosno zauzetog stajališta Suda postoji mogućnost podnošenja zahtjeva za uklanjanjem URL-ova na način da ne budu dostupni putem internetskih tražilica odnosno Europskih rezultata pretraživanja, konkretno tražilice *Google*.

U takvim slučajevima očekuje se da se građani sami obraćaju *Google-u*, a o načinu obraćanja Agencija daje građanima upute kako je moguće podnijeti takav zahtjev za uklanjanje spornih URL-ova sa Europskih rezultata pretraživanja (navedene upute objavljene su i na web stranici Agencije). U slučaju da *Google* ne udovolji zahtjevima građana Agencija ima mogućnost zatražiti od *Google-a* preispitivanje takve odluke, rukovodeći se pri tome prvenstveno načelima zaštite osobnih podataka tj. prava pojedinca na privatnost koja prevladava u odnosu na ostvarivanje prava na javno dostupnu informaciju i njihovu distribuciju (primjerice u slučajevima kada se radi o zastarjelim informacijama, ako u tim informacijama ne postoji javni interes koji bi nadilazio pravo na zaštitu privatnosti i sl.). Rukovodeći se načelom prava na zaborav Agencija se obraćala *Google-u* u svezi brisanja URL-ova koji sadrže osobne podatke, odnosno tražila da se preispitaju razlozi javne objave ukazujući da pravo na zaštitu osobnih podataka prevladava u odnosu na interes javnosti. U ovom izvještajnom razdoblju podneseno je nekoliko takvih zahtjeva prema *Google-u*.

Svi gore navedeni slučajevi govore u prilog postojanju opravdanih razloga zbog kojih Agencija nije u mogućnosti provoditi upravni postupak u svim podnesenim zahtjevima za zaštitu prava građana, već je u takvim slučajevima postupanje i rad Agencije usmjeren na davanje uputa/mišljenja kako bi i na takav način građani u ovom pravnom području dobili odgovarajuću zaštitu u konkretnim situacijama.

2.4.4. Karakteristični slučajevi iz neupravnih pravnih aktivnosti Agencije

a) Obrada osobnog identifikacijskog broja (OIB-a)

Agencija je zapimala upite za izdavanjem pravnih mišljenja koji su se odnosili na prikupljanje i daljnju obradu osobnog identifikacijskog broja (dalje u tekstu: OIB). Upiti su se odnosili na davanje mišljenja uvezi javne objave OIB-a kod objave rang lista od strane fakulteta, objave OIB-a radnika na oglasnoj ploči poslodavca u svrhu postupka izbora kod izbora za radničko vijeće, objava OIB-a u svrhu izbora predstavnika zaposlenika za člana fakultetskog vijeća, davanje na korištenje OIB-a u svrhu otvaranja računa u banci, objave OIB-a na internetu u svrhu objave godišnjeg plana i programa škole, prikupljanje OIB-a od strane pojedinih udruga, davanje na korištenje osobnih podataka o pojedinim korisnicima socijalnih pomoći, isticanje OIB-a na računima, prikupljanje OIB-a u svrhu kupovine putem internetskih servisa, uporabu OIB-a od strane pravnih osoba u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zaštita OIB-a radi utvrđivanja identiteta žrtava nasilja, objava OIB-a djece na oglasnoj ploči ustanove, objava OIB-a učenika- korisnika stipendije na web stranici jedinice regionalne samouprave, prikupljanje OIB-a fizičkih osoba dužnika.

b) Obrada osobnih podataka o plaćama zaposlenika u javnom sektoru

Sukladno zatraženim upitima od strane tijela javnih vlasti, sindikalnih povjerenika pojedinih sindikata Agencija je davala mišljenja vezana za obradu osobnih podataka odnosno davanju na korištenje osobnih podataka o plaći njihovih zaposlenika (bruto/neto iznosu) po zahtjevima o pravu na pristup informacijama ili po zahtjevima vijećnika jedinica lokalne (regionalne) samouprave. Stav je Agencije da je prilikom svake obrade osobnih podataka potrebno voditi računa da li su ispunjeni zakonski uvjeti za davanjem na korištenje osobnih podataka drugom korisniku (pisani zahtjev u kojem je naveden pravni temelj i svrha obrade te opseg podataka koji se traže) da je u primjeni načelo razmjernosti tj. potrebno je voditi računa o opsegu osobnih podataka koji se dostavljaju na korištenje (samo podaci koji su nužni za ispunjenje zakonom utvrđene svrhe odnosno za obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti

primatelja). Vezano uz dostavu podataka o plaći stav je Agencije da je u svrhu transparentnosti trošenja sredstava iz proračuna budući se plaće isplaćuju na trošak proračuna, s aspekta Zakona o zaštiti osobnih podataka dopušteno objaviti samo podatke o bruto iznosu plaća po pojedinim radnim mjestima zaposlenika, dok neto iznos plaće pojedinog zaposlenika, u koji su prilikom obračuna uključene razne osobne korekcije (npr. porezne olakšice, kreditni odbici, stimulacije, alimentacije) zaposlenika predstavlja osobni podatak koji je potrebno zaštititi.

c) Objava podataka o plaćama zaposlenika tijela javne vlasti na internetu

Agencija smatra da tijelo javne vlasti pri objavi informacija na svojim službenim internetskim stranicama treba voditi računa o zaštiti osobnih podataka, odnosno kako treba voditi računa da objavom informacija u svrhu transparentnosti rada javne vlasti i trošenja proračunskih sredstava ujedno budu zaštićeni osobni podaci zaposlenika. Naime, umjesto objave podataka o imenu i prezimenu zaposlenika može se, primjerice, navesti podatak o nazivu njegovog radnog mjesta, a koji je naveden u sistematizaciji radnih mjesta koja je propisana internim aktom koji treba biti javno dostupan. Isto tako, sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama, kao posebnog zakona u svrhu transparentnosti poslovanja, mogu se učiniti javno dostupnim samo podaci o bruto iznosima plaća zaposlenika s obzirom da taj podatak pokazuje koliko se financijskih sredstava izdvaja za pojedino radno mjesto, a budući iz istih nisu vidljivi osobni odbici koji bi spadali u kategoriju zaštićenih osobnih podataka. S tim u vezi ujedno se napominje kako nije dopušteno objavljivati podatke o neto plaći budući neto plaća sadrži osobne korekcije koje utječu na krajnji iznos plaće (osobni odbici, odbici za uzdržavane članove obitelji, razne članarine, krediti, alimentacije i sl.), odnosno neto plaća sadrži zaštićene osobne podatke te ne postoji zakonita svrha za objavu takvih podataka.

Dakle, objava gore navedenih osobnih podataka o zaposlenicima na internetskim stranicama tijela javne vlasti je sukladna Zakonu o zaštiti osobnih podataka budući za takvu objavu postoji zakonita svrha i valjan pravni temelj, odnosno isti se mogu objaviti u svrhu transparentnosti korištenja proračunskih sredstava, dok je pravna osnova za objavu istih Zakon o pravu na pristup informacijama, kao poseban zakon.

Međutim, za javnu objavu osobnih podataka zaposlenika tijela javne vlasti na privatnim internetskim stranicama, konkretno na društvenoj mreži *Facebook* ne postoji zakonita svrha niti valjan pravni temelj te je takva obrada osobnih podataka protivna Zakonu o zaštiti osobnih podataka.

d) Obrada osobnih podataka u natječajnim postupcima (uvid u natječajnu dokumentaciju)

Agencija je zaprimila veći broj upita tijela javne vlasti u vezi obrade osobnih podataka u natječajnim postupcima za omogućavanjem uvida u natječajnu dokumentaciju, odnosno uvid u osobne podatke izabranog kandidata. Stav je Agencije da u svrhu transparentnog provođenja natječajnog postupka kandidati imaju pravo uvida u osobne podatke samo izabranog kandidata, da je i u tom slučaju potrebno voditi brigu o primjeni načela razmjernosti, odnosno da se omogući uvid samo u one osobne podatke koji predstavljaju uvjet za ispunjenje natječaja, dok je sve druge osobne podatke izabranog kandidata (primjerice privatnu adresu, mjesto rođenja, kontakt podatke) potrebno zaštititi.

e) Obrada osobnih podataka videonadzornom kamerom u bolničkoj ustanovi

Agencija je zaprimila upit jedne bolnice u kojem je zatraženo pravno mišljenje u vezi postavljanja videonadzora u svim bolesničkim sobama onkološkog odjela u kojoj su pacijenti djeca iz razloga što nije moguće kontinuirano biti uz svakog bolesnika i pratiti njegovo zdravstveno stanje, a u cilju pružanja kvalitetnije usluge, pri čemu bi se postavile IP kamere koje bi bile spojene na video-snimač i monitor koji bi se nalazili u prostoriji kod dežurne odjelne sestre, te bi se pratio svaki pokret bolesnika i po potrebi reagiralo. Također je navedeno kako bi se predmetni podaci prikupljali samo u svrhu praćenja zdravstvenog stanja pacijenta koji se nalaze u navedenom prostoru i u druge svrhe se ne bi upotrebljavali.

Prije svega, Agencija je ukazala kako bi se prikupljanjem osobnih podataka na opisani način radilo o neprikladnoj metodi prikupljanja (obrade) osobnih podataka, osobito cijeneći činjenicu da se radi o djeci, tj. maloljetnicima te bi ista metoda mogla biti primijenjena samo ako ne postoji druga odgovarajuća metoda praćenja bolesnika. Ako ne bi bilo moguće osigurati praćenje bolesnika na drugi odgovarajući način, u tom slučaju dopušteno je sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka koristiti videonadzorni sustav u bolesničkim sobama na način da se grubo ne zadire u privatnost bolesnika, odnosno pod uvjetom da za isto postoji zakonita (opravdana) svrha te da je isto regulirano i detaljno razrađeno internim pravilnikom. Agencija je zauzela stav da je internim pravilnikom potrebno regulirati obvezu informiranja zakonskih zastupnika djece o primjeni navedene metode obrade osobnih podataka, tj. praćenja njihove djece putem videonadzornih kamera, kao i samu djecu (bolesnike) ovisno o njihovim mogućnostima i sposobnostima shvaćanja u vezi s praćenjem putem videonadzornih kamera. Osim zakonskih zastupnika sa navedenom metodom praćenja bolesnika potrebno je upoznati i medicinsko osoblje koje će se nalaziti na snimkama videonadzornih kamera, odrediti zaposlenike bolnice koji imaju pravo uvida i raspolaganja predmetnim osobnim podacima, kao i mjere zaštite predmetnih osobnih podataka u tehničkom, kadrovskom i organizacijskom smislu (članak 18. Zakona o zaštiti osobnih podataka) a sve kako bi se osobni podaci zaštitili od slučajne ili namjerne zlouporabe, uništenja, gubitka, nedopuštenog pristupa, nedopuštene promjene, nedopuštenog (javnog) objavljivanja, korištenja protivno svrsi i svake druge zlouporabe. Primjerice, kao mjeru zaštite osobnih podataka Agencija je upozorila i na nužno definiranje bilježenja pristupa predmetnim osobnim podacima kojima ima pravo pristupiti samo ovlašteno medicinsko osoblje te utvrditi dužnost osoba koje su zaposlene u obradi podataka na potpisivanje izjave o povjerljivosti čuvanja osobnih podataka, odrediti da se u bolesničke sobe na vidljivim mjestima trebaju postaviti jasno i čitko napisane oznake da je prostor pod videonadzorom.

Isto tako ukazano je na potrebu definiranja vremenskog roka čuvanja predmetnih osobnih podataka koji sukladno odredbama članka 6. i 12. Zakona o zaštiti osobnih podataka ovisi o vremenu potrebnom za ostvarenje svrhe u koju se podaci obrađuju, pri čemu se protekom svrhe (u ovom slučaju prestankom potrebe praćenja bolesnika) predmetni osobni podaci sukladno Zakonu moraju brisati.

f) Obrada osobnih podataka videonadzornim i audionadzornim uređajima u poslovnim prostorijama

Agencija je zaprimila više upita za pravnim mišljenjem o zakonitom video i audio snimanju rada radnika tijekom radnog vremena, te ima li radnik pravo odbiti snimanje čak i ako mu je isto najavljeno.

Agencija se u svom mišljenju pozvala na Zakonom o zaštiti na radu, kao poseban zakon kojim je regulirana obrada osobnih podataka videonadzornim kamerama (sustavima), koji u smislu Zakona o zaštiti osobnih podataka predstavlja pravni temelj za takvu obradu. Zakonom o zaštiti na radu je regulirano da poslodavac smije koristiti nadzorne uređaje kao sredstvo zaštite na radu u svrhu kontrole ulazaka i izlazaka iz radnih prostorija i prostora te radi smanjenja izloženosti radnika riziku od razbojstva, provala, nasilja, krađa i sličnih događaja na radu ili u vezi s radom.

S tim u vezi, poslodavac je internim aktom dužan urediti sva pitanja odnosna na prikupljanje, korištenje, čuvanje i zaštitu osobnih podataka svojih radnika, pa tako i osobnih podataka prikupljenih videonadzornim uređajima, kako bi radnici bili informirani o obradi njihovih podataka na navedeni način, prvenstveno o svrsi obrade osobnih podataka, o postojanju prava na pristup podacima i prava na ispravak podataka koji se na njega odnose, o primateljima ili kategorijama primatelja osobnih podataka te da li se radi o dobrovoljnom ili obveznom davanju podataka i o mogućim posljedicama uskrate davanja podataka (članak 9. Zakona o zaštiti osobnih podataka)

Ako nadzorni uređaji čitavo radno vrijeme prate sve pokrete radnika tijekom obavljanja poslova, odnosno ako su nadzorni uređaji postavljeni tako da su radnici čitavo vrijeme tijekom rada u vidnom polju nadzornih uređaja, poslodavac smije koristiti nadzorne uređaje isključivo na temelju prethodne suglasnosti radničkog vijeća odnosno sindikalnog povjerenika s tim pravima (članak 43. stavak 4. Zakona o zaštiti na radu).

S aspekta zaštite osobnih podataka videonadzor poslovnih procesa je dozvoljen iznimno budući je riječ o nepropisnoj metodi kojom se nadziru radnici prilikom obavljanja poslova i zadaća, te za uvođenje istog mora postojati zakonita i naročito opravdana svrha (primjerice: učestale krađe, oštećenja imovine, smanjenje izloženosti radnika riziku od razbojstva, provala, nasilja).

Spomenutim internim aktom, poslodavac je obavezan odrediti i osobe ovlaštene za pristup podacima, mjere zaštite podataka u tehničkom, organizacijskom i kadrovskom smislu kako bi se osigurala njihova povjerljivost (odredbe članka 18. Zakona o zaštiti osobnih podataka) i vremensko razdoblje njihovog čuvanja. Poslodavac je, između ostalog, obavezan osigurati da snimljeni materijali ne budu dostupni neovlaštenim osobama (članak 43. stavak 7. Zakona o zaštiti na radu).

Također, kod uvođenja (postavljanja) videonadzora potrebno je uočljivo i nedvosmisleno označiti (slikom i tekстом) da se poslovni prostor, odnosno ulaz/izlaz radnika i ostalih osoba (posjetitelja poslovnog prostora) snima videonadzornim uređajima.

Pod pretpostavkom da su ispunjeni svi uvjeti propisani Zakonom o zaštiti osobnih podataka te uvjeti propisani Zakonom o zaštiti na radu, kao posebnim zakonom, Agencija smatra da bi obrada osobnih podataka nadzornim uređajima u poslovnim prostorijama bila poštena i zakonita.

Naposljetku stav je Agencije kako se nepropisnim nadziranjem radnika audionadzornim uređajima tijekom obavljanja radnih procesa grubo zadire u privatnost radnika, odnosno da se na opisani način osobni podaci radnika prikupljaju u prekomjernom opsegu te u navedenom slučaju ne nalazi zakonitu svrhu za upotrebu navedenih tehnologija.

3. NADZORNE AKTIVNOSTI

Odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka utvrđen je djelokrug rada kao i ovlasti Agencije za zaštitu osobnih podataka u dijelu njezinih zadaća odnosnih na nadzor nad obradom i provođenjem zaštite osobnih podataka neovisno o tome radi li se o nadzornim aktivnostima povodom zahtjeva za zaštitu prava ili o nadzornim aktivnostima „ex offo“, što je odnosno i na samo postupanje u operativnoj provedbi nadzora.

Ovisno o načinu obavljanja nadzora i nadzornih aktivnosti nadzori mogu biti izravni (pribavljanje dokaza i nedvojbeno utvrđenje činjenica o obradi osobnih podataka i/ili provođenju zaštite istih izravno na licu mjesta kod voditelja zbirke osobnih podataka ili izvršitelja obrade) i neizravni (pribavljanje očitovanja voditelja zbirki osobnih podataka u odnosu na pravni temelj i ostale elemente određene obrade osobnih podataka ili činjenica koje su povezane s konkretnom obradom osobnih podataka pa i kroz pretrage javno dostupnih registara ili informacija dostupnih putem interneta i drugih izvora).

Nadzorom su u pravilu obuhvaćene i pravna i informatička (informacijska tj. tehnička) komponenta koje se u suvremenoj obradi osobnih podataka isprepliću i nije moguće istu promatrati samo kroz jednu od tih sastavnica već se nadzorom utvrđuju sve činjenice o konkretnoj obradi osobnih podataka te analizom utvrđenog razlučuje što jest a što nije (i glede pravnog okvira i glede tehničko-tehnoloških elemenata) sukladno zakonodavnom okviru zaštite osobnih podataka pri čemu ne manje važno je slijedom toga i prepoznati nove pojavnosti kako kršenja prava na zaštitu osobnih podataka tako i ugroze sigurnosti istih da bi se time moglo proaktivno pristupiti preventivnom djelovanju.

Također, ukoliko se analizom iz javno dostupnih informacija (tisak, mediji, internet sadržaji, pogovor i dr.) ili drugih raspoloživih činjenica dođe do spoznaje o tome da je potrebno izvršiti nadzor po službenoj dužnosti u odnosu na nekog konkretnog voditelja zbirke osobnih podataka, u odnosu na određeni sektor odnosno vrstu djelatnosti ili obradu/e osobnih podataka po određenom tehnološkom principu ili primjenom određene tehnologije a zbog postojanja sumnje ili vjerojatnosti da se radi o nesukladnosti odredbama zakonodavnog okvira zaštite osobnih podataka tada se planira i provodi određeni pojedinačni ili grupni (sektorski) nadzor po službenoj dužnosti.

Osim nadzora po zahtjevima za zaštitu osobnih podataka nadzori po službenoj dužnosti su dodatna vrijednost u mogućnosti prosudbe ili provjere stanja zaštite osobnih podataka te su kao takvi jedan od temeljnih izvora za njegovu analizu čime se upravo stvaraju elementi koji služe za donošenje zaključaka o mjerama potrebnim za suzbijanje nepravilnosti i za unaprjeđenje područja zaštite osobnih podataka.

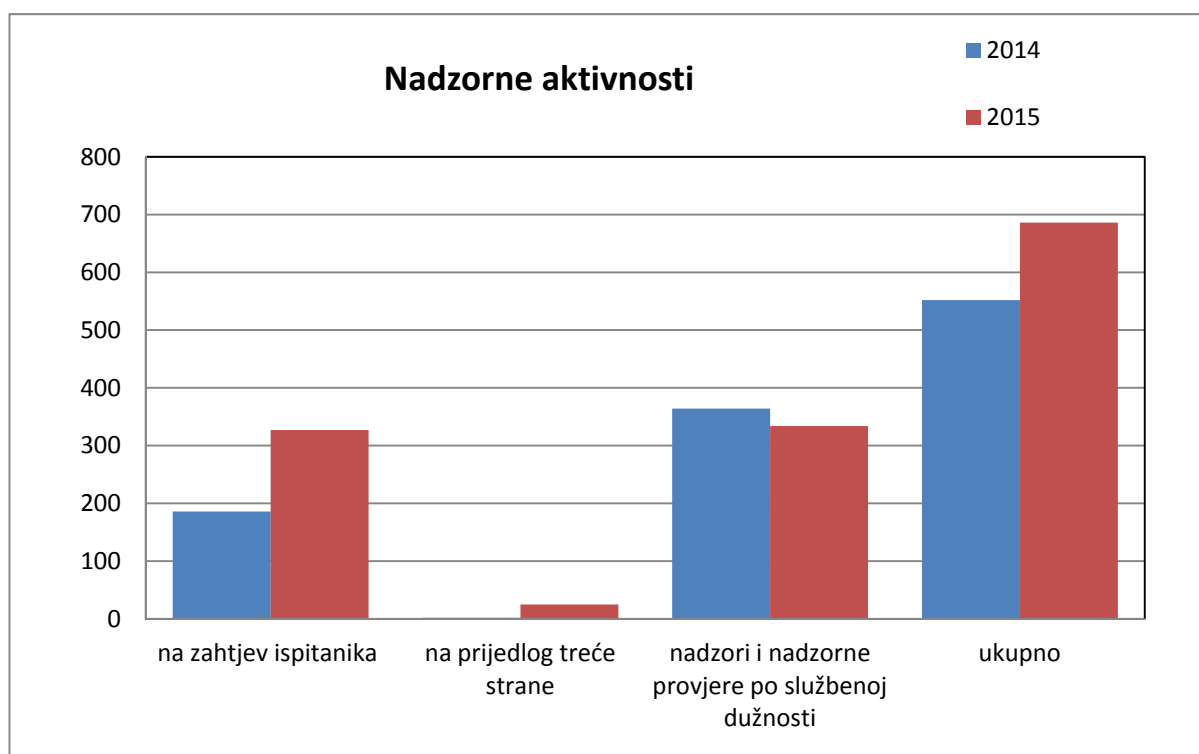
3.1. Nadzor provođenja zaštite osobnih podataka

Agencija nadzire provođenje zaštite osobnih podataka (ovisno o inicijativi za obavljanje nadzora) na zahtjev ispitanika, na prijedlog treće strane ili po službenoj dužnosti.

Nadzorne aktivnosti	broj nadzora	
	2014	2015
vrsta nadzora		
<i>na zahtjev ispitanika</i>	186	327
<i>na prijedlog treće strane</i>	2	25
<i>nadzori i nadzorne provjere po službenoj dužnosti</i>	364	334
ukupno	552	686

Tako je u 2015. godini ukupno provedeno 686 nadzora nad obradom osobnih podataka, što je za 11% više u odnosu na 2014. godinu kada je obavljeno ukupno 552 nadzora.

Od ukupnog broja provedenih nadzora u 2015. godini na zahtjev ispitanika je obavljeno 327 nadzora, na prijedlog treće strane 25 nadzora, dok je 334 nadzora i neizravnih nadzornih provjera obavljeno po službenoj dužnosti.

Nastavno na izložene pokazatelje povećanja broja nadzora (uključivo i zamjetno povećanje nadzora prema zahtjevima ispitanika) moguće je operativno razložiti imajući u vidu da povećanje broja zahtjeva ispitanika nije proporcionalno pratilo i utvrđenje nepravilnosti u nadzorima provedenim po tim zahtjevima kako je takva situacija rezultat aktivnosti na polju informiranja/senzibiliziranja javnosti te povećane svjesnosti o području zaštite osobnih podataka i privatnosti dok s druge strane u razmjeru manji sadržaj nepravilnosti u odnosu na ukupno provedene nadzore ide u prilog zamijećenoj povećanoj odgovornosti i aktivnosti voditelja zbirki osobnih podataka i izvršitelja obrade glede njihovih obveza u odnosu na zaštitu osobnih podataka kao i sve veće primjene dobre prakse i proaktivnog djelovanja.

3.1.1. Karakteristični slučajevi iz nadzorne prakse provođenja zaštite osobnih podataka

U nadzornim aktivnostima službenici Agencije se u odnosu na područje zaštite osobnih podataka kod voditelja zbirke osobnih podataka i izvršitelja obrade susreću sa različitim situacijama i pojavnostima koje variraju od primjera potpuno adekvatnog postupanja i dobre prakse te visoke osviještenosti i educiranosti osoba zaduženih i/ili uključenih u obradu osobnih podataka do raznih oblika nesukladnog postupanja (kako u pravnim tako i u tehničko-tehnološkim elementima) i nedovoljne svjesnosti i educiranosti a ponekad čak i sa elementarnim nerazumijevanjem zakonodavnog okvira i obveza u području zaštite osobnih podataka od osoba zaduženih i/ili uključenih u obradu osobnih podataka. Stoga Agencija sukladno utvrđenim okolnostima i činjeničnom stanju tijekom samog nadzora ali i daljnjim nadležnim postupanjem po obavljenom nadzoru nastoji što efikasnije otkloniti postojeće nepravilnosti a danim uputama, preporukama i savjetima zaštitu osobnih podataka poboljšati i unaprijediti. U nastavku je prikazano nekoliko odabranih, karakterističnih slučajeva iz nadzorne prakse Agencije:

a) Nadzor u sektoru državne uprave, kod voditelja zbirke osobnih podataka: Ministarstvo financija, Porezna uprava – Središnji ured, Zagreb.

Na temelju zahtjeva za zaštitu prava ispitanice glede postupanja službenice Ministarstva financija - Porezne uprave (neovlašten pristup podacima poreznih obveznika) obavljen je nadzor vezano uz informacijski sustav i dostupnost u njemu sadržanih osobnih podataka poreznih obveznika (fizičkih osoba) i članova njihovih obitelji zaposlenicima Porezne uprave (utemeljenost/sukladnost pristupa/korištenja osobnih podataka podnositeljice zahtjeva za zaštitu osobnih podataka i njezinog malodobnog djeteta).

Nadzorom je utvrđeno kako kontrolu pristupa (ovlaštenih službenika) određenim podacima poreznih obveznika sadržanih u ISPU - informacijski sustav Porezne uprave ("log files") može učiniti tvrtka koja je izvršitelj obrade za voditelja zbirke osobnih podataka. U postupku unutarnje kontrole (analiza razine pristupa unutar sustava ISPU službenice Porezne uprave s obzirom na radno mjesto i ovlaštenja te zapise pristupa podacima podnositeljice zahtjeva za zaštitu osobnih podataka u ISPU sustavu) utvrđeno je da je službenica Porezne uprave zbog osobnih potreba koristila podatke iz ISPU sustava vezano uz podnositeljicu zahtjeva za zaštitu osobnih podataka i njezino malodobno dijete na način da je bez razloga povezanih uz svoje radno mjesto i bez napatka/odobrenja nadređenih službenika obavljala uvid u podatke. Dakle, utvrđeno je nesukladno postupanje glede osobnih podataka podnositeljice zahtjeva za zaštitu osobnih podataka i njezinog malodobnog djeteta od strane službenice Porezne uprave.

Tijekom nadzora iskazane su i primjedbe voditelju zbirke osobnih podataka koji nije postupio sukladno članku 18.a Zakona o zaštiti osobnih podataka, odnosno nije imenovao službenika za zaštitu osobnih podataka, te je napomenuto da je obvezan to učiniti i o tome obavijestiti Agenciju.

b) Nadzor u sektoru državne uprave, kod voditelja zbirke osobnih podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Zagreb (u daljnjem tekstu: MUP).

Na temelju zahtjeva za zaštitu prava ispitanika (policijskog službenika), glede informacijskog sustava MUP-a unutar kojeg svi ovlašteni službenici imaju uvid i u

podatke/evidenciju vezano uz povrede službene dužnosti policijskih službenika MUP-a (npr. pokretanje disciplinskih postupaka) obavljen je nadzor kod voditelja zbirke osobnih podataka MUP vezano uz informacijski sustav MUP-a i dostupnost službenim osobama MUP-a u njemu sadržanih osobnih podataka fizičkih osoba/građana i službenika MUP-a (policijskih službenika) glede podataka/evidencije vezano uz povrede službene dužnosti/disciplinske postupke.

U tijeku nadzora utvrđeno je kako se svi pokrenuti disciplinski postupci odnosni na povrede službene dužnosti unose u informacijski sustav MUP-a neovisno o tome da li je ta povreda službene dužnosti povezana s nekim drugim događajem koji se u sustav unosi po službenoj dužnosti, te su po izvršenom unosu događaji (vezani na postupke povrede službene dužnosti) dostupni i vidljivi svim ovlaštenim službenicima MUP-a (npr. i u drugim policijskim postajama, policijskim upravama i dr. ustrojstvenim jedinicama) uključivo i disciplinski postupci vezano za težu i lakšu povredu službene dužnosti. Dakle, kako osobni podaci moraju biti bitni za postizanje utvrđene svrhe i ne smiju se prikupljati u većem opsegu nego što je to nužno da bi se postigla utvrđena svrha a što se svakako odnosi i na ograničenje opsega osoba kojima su isti dostupni to je ukazano na uputnost odgovarajuće prilagodbe unutar informacijskog sustava MUP-a kako bi sadržaj i opseg prikupljenih osobnih podataka te svakako opseg osoba kojima je isti dostupan bili maksimalno razmjerni definiranoj svrsi tj. dostupni po načelu potrebe za dostupnošću takve informacije/podatka.

Tijekom nadzora iskazane su i primjedbe voditelju zbirke osobnih podataka vezano uz ažuriranje evidencija o zbirkama osobnih podataka koje vodi a koje su dostavljene u Središnji registar Agencije kako bi sadržaj istih odgovarao sadržaju konkretnih zbirki osobnih podataka.

c) Nadzor u sektoru gospodarstva, kod voditelja zbirke osobnih podataka: društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.)

Na temelju zahtjeva treće strane odnosno obavijesti Ministarstva rada i mirovinskog sustava, Inspektorat rada, Područni ured Rijeka (vezano uz utvrđene nepravilnosti tijekom inspekcijanskog nadzora Inspektorata rada) obavljen je nadzor kod voditelja zbirke osobnih podataka društva s ograničenom odgovornošću (d.o.o.), a vezano uz obradu osobnih podataka prilikom poligrafskog ispitivanja radnika.

U tijeku nadzora utvrđeno je kako je navedeni poslodavac proveo poligrafsko ispitivanje radnika proizvodnog pogona u svrhu utvrđivanja lojalnosti od strane radnika tvrtke na temelju Pravilnika o radu i na temelju Odluke uprave predmetnog trgovačkog društva. Navedeni voditelj zbirke osobnih podataka sklopio je Ugovor o obavljanju detektivske djelatnosti s detektivskog agencijom (izvršitelj obrade osobnih podataka) te na temelju navedenog Ugovora uputio *Zahtjev za obavljanje detektivskih poslova* koji je između ostalog sadržavao osobne podatke djelatnika koji se upućuju na poligrafsko ispitivanje. Prije poligrafskog ispitivanja radnici koji su pristupili poligrafskom testiranju (11 radnika) informirani su od strane izvršitelja obrade osobnih podataka što je poligrafsko testiranje, na koji način se provodi i ukoliko se želi pristupiti testiranju svaki radnik popunjava obrazac *Suglasnost ispitanika za poligrafsko ispitivanje* (sadrži sljedeće vrste osobnih podataka: ime, prezime, broj O.I., izdana od strane, mjesto, datum, potpis ispitanika) te na kraju potpisom radnik daje suglasnost za sudjelovanje u poligrafskom ispitivanju.

Budući da su ispitanici/radnici prethodno informirani vezano uz poligrafsko testiranje te je potom dio pristao na provođenje istog i pristupio mu po popunjavanju i potpisivanju suglasnosti za takvo testiranje, a podaci su temeljem ugovora sa poslodavcem prikupljeni i obrađivani od za takvo postupanje ovlaštene detektivske agencije, to sa aspekta zaštite osobnih podataka navedena obrada osobnih podataka od strane detektivske agencije nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Tijekom nadzora iskazane su i primjedbe voditelju zbirke osobnih podataka koji nije postupio sukladno člancima 14. i 16. Zakona o zaštiti osobnih podataka, te nije evidencije o zbirkama osobnih podataka koje vodi (evidencija vezana uz video snimanje poslovnih prostora, evidencija poslovnih partnera i dr.) dostavio Agenciji u svrhu objedinjavanja u Središnjem registru evidencija o zbirkama osobnih podataka, te također voditelj zbirki osobnih podataka nije postupio sukladno članku 18.a Zakona o zaštiti osobnih podataka, odnosno nije imenovao službenika za zaštitu osobnih podataka i o tom imenovanju nije izvijestio Agenciju.

d) Nadzor u sektoru odgoja i obrazovanja, kod voditelja zbirke osobnih podataka: gimnazija.

Na temelju zahtjeva treće strane odnosno obavijesti Pravobraniteljice za djecu u kojoj se između ostalog navodi da organizatori raznih događanja (tzv. party-ja) u klubovima/noćnim barovima oglašavaju na internetskim stranicama (npr. društvene mreže, i sl.) održavanje tzv. party-ja te da u promidžbu takvih aktivnosti uključuju i maloljetne osobe/učenike škola, proveden je neizravni nadzor Agencije. Kako je navedeno, učenici sudjeluju kao „promotori“ takvih događaja u svojoj školi te imaju ulogu koordinatora za prodaju karata u školi. Na internetskim stranicama u pojedinim slučajevima objavljuju se i osobni podaci (npr. ime, prezime, naziv škole, razred, fotografije s održanih party-ja) učenika „promotora“.

Provjeren je sadržaj određenih internet stranica iz kojih je vidljivo da su između ostalog javno objavljeni osobni podaci (razred, ime i prezime) učenika „promotora“ vezano uz događaj "party" koji je prethodno održan. Agencija je zatražila informacije od voditelja zbirke osobnih podataka predmetne gimnazije, te od roditelja učenika „promotora party-ja“ (kojima su javno objavljeni osobni podaci) da li su upoznati s održavanjem tzv. party-ja gdje se u promidžbu takvih aktivnosti uključuje i maloljetne osobe/učenike predmetne gimnazije, da li su kao roditelj/skrbnik informirani na odgovarajući način (npr. od strane organizatora događanja, njihovog djeteta ili dr. o istom) te da li postoji privola (suglasnost) roditelja/skrbnika za obradu (javna objava) osobnih podataka njihovog malodobnog djeteta na prethodno navedeni način. Iz utvrđenog provedenim nadzorom proizlazi da iako su roditelji učenika imali određene informacije o naznačenim aktivnostima ipak nisu imali potpuna saznanja i bili suglasni sa takvom obradom osobnih podataka svoje djece (maloljetnih učenika) no škola kao voditelj zbirke osobnih podataka nije bila uključena u navedenu obradu osobnih podataka učenika te nije postupala nesukladno. Budući da se radi o maloljetnim osobama za svako prikupljanje i daljnju obradu njihovih osobnih podataka potrebna je ukoliko se ne radi o zakonom propisanom postupanju privola njihovog roditelja ili skrbnika.

Voditelju zbirke osobnih podataka iskazana je i preporuka ukoliko uvodi nove/dodatne zbirke osobnih podataka o fizičkim osobama u svom poslovanju o kojima

nisu dostavljene evidencije o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar da iste dostave Agenciji, tj. u Središnji registar (npr. evidencija korisnika stipendije, evidencija sudionika seminara, videonadzor, sudionici EU projekata, i sl.).

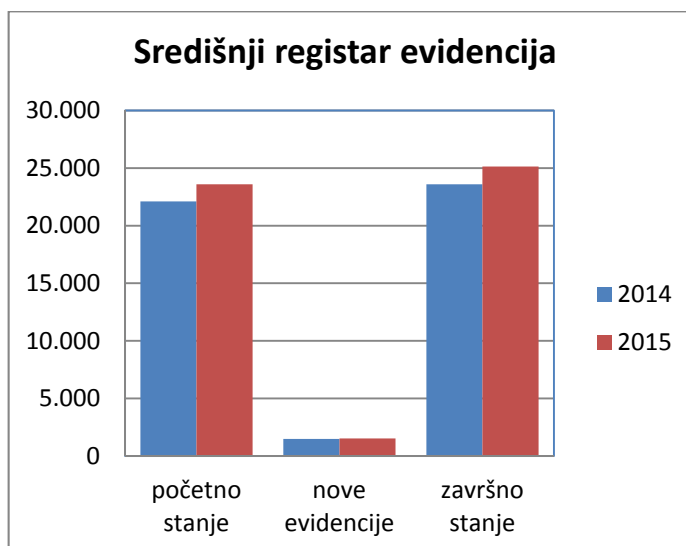
3.2. Središnji registar evidencija o zbirkama osobnih podataka

Sukladno članku 16. Zakona voditelj zbirke osobnih podataka je obavezan za svaku zbirku osobnih podataka koju vodi uspostaviti evidenciju i u propisanom roku dostaviti je Agenciji. U članku 16.a. navedeni su izuzeci od dostavljanja evidencija. Temeljem članka 18. Zakona Agencija vodi Središnji registar evidencija o zbirkama osobnih podataka.

Tijekom 2015. godine u Središnji registar evidencija o zbirkama osobnih podataka prijavljeno je 1.535 novih zbirki osobnih podataka. Ukupan broj evidencija o zbirkama osobnih podataka upisanih u Središnji registar zaključno s 31.12.2015. je 25.135, što je za 6,5% više u odnosu na 2014. godinu.

Također u porastu je i broj registracija voditelja zbirke osobnih podataka, tako da je u 2015. godini zabilježeno 825 novih registracija što je porast za 15,1% u odnosu na 2014. godinu, kada ih je bilo 717.

Središnji registar evidencija	broj evidencija	
	2014	2015
stanje		
<i>početno stanje</i>	22.106	23.600
<i>nove evidencije</i>	1.494	1.535
Završno stanje	23.600	25.135

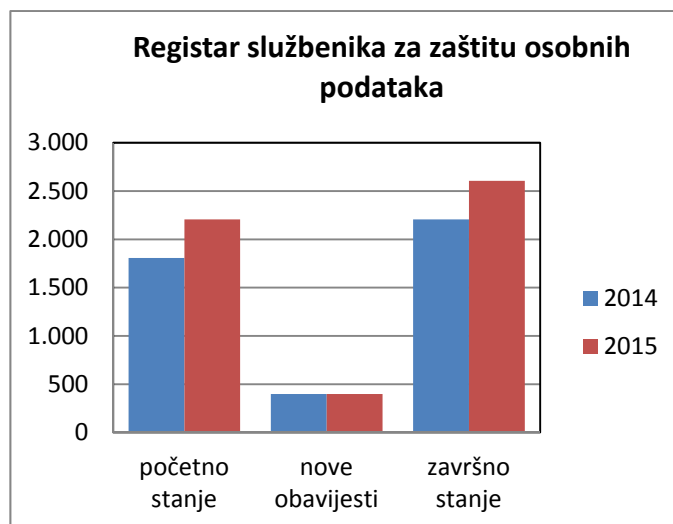
3.3. Registar službenika za zaštitu osobnih podataka

Temeljem članka 18.a. Zakona voditelj zbirke osobnih podataka obavezan je imenovati službenika za zaštitu osobnih podataka i o tome obavijestiti Agenciju u propisanom roku. U istom članku navedeni su izuzeci od imenovanja službenika za zaštitu osobnih podataka.

Temeljem članka 18.a. Zakona Agencija vodi registar službenika za zaštitu osobnih podataka.

Tijekom 2015. godine Agencija je zaprimila 594 obavijesti o imenovanju službenika za zaštitu osobnih podataka, od čega je bilo 399 novih obavijesti, te 165 obavijesti o promjeni podataka prethodno registriranih službenika za zaštitu osobnih podataka.

Registar službenika za zaštitu osobnih podataka	broj službenika	
	2014	2015
stanje	2014	2015
<i>početno stanje</i>	1.808	2.207
<i>nove obavijesti</i>	399	399
<i>završno stanje</i>	2.207	2.606

U odnosu na 2014. godinu kada je zaprimljeno ukupno 497 obavijesti (od čega se 399 obavijesti odnosilo na registracije novih službenika za zaštitu osobnih podataka, a 98 obavijesti o promjeni podataka registriranih službenika), u 2015. godini bilježi se porast primitka obavijesti od 19,5%.

3.4. Nadzorne aktivnosti prema članku 37. Uredbe o HVIS-u

Sukladno planiranim aktivnostima (u odnosu na razmjer postojećih obveza i raspoloživih proračunskih sredstava AZOP-a) u trećem kvartalu 2015. godine započeta je provedba nadzora prema obvezama utvrđenim Uredbom o HVIS-u.

Potrebno je naglasiti da su odredbe stavka 2. članka 37. Uredbe o Hrvatskom viznom informacijskom sustavu (HVIS) („Narodne novine“ 36/13) odnosne na obveze nadzora Agencije za zaštitu osobnih podataka sadržajno odgovarajuće odredbama točke 2. članka 41. Uredbe (EZ) broj 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 09. srpnja 2008. godine o Viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o kratkotrajnim vizama.

Provedeni su nadzori nad obradom i provođenjem zaštite osobnih podataka (uključujući i informiranje ispitanika kao i omogućavanja primjene prava ispitanika) u DKP-ima Republike Hrvatske u Republici Turskoj (Generalni konzulat Republike Hrvatske u Republici Turskoj, Istanbul, te Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Turskoj, Ankara).

Navedeni nadzori provedeni su izravno na terenu u prostorima predmetnih DKP-a od strane nadzornog tima AZOP-a sa aspekta i pravne i informatičke (informacijske sigurnosti) komponente nadzora.

Konkretno predmetnim nadzorima obuhvaćeni su:

- načini informiranja podnositelja zahtjeva za vizu o obradi osobnih podataka i njihovim pravima (prema odredbama članka 19. i 20. Zakona o zaštiti osobnih podataka te članka 35. i 36. Uredbe o HVIS-u);

- sadržaj pruženih informacija podnositeljima zahtjeva za vizu/ispitanicima;
- akreditiranje izvršitelja obrade (turističkih agencija) za posredovanje pri izdavanju viza te njihovo postupanje u odnosu na prikupljanje (obradu) i zaštitu osobnih podataka podnositelja zahtjeva za vizu/ispitanika;
- fizička i tehnička sigurnost/zaštita osobnih podataka (uključivo pristup i ulaz u službene prostorije DKP-a, pristup/akreditacija i korištenje informacijskog sustava HVIS od strane ovlaštenih službenika DKP-a, obrada i zaštita osobnih podataka glede videonadzornog sustava, funkcioniranje i zaštita informatičke i komunikacijske opreme DKP-a koja se koristi za obradu osobnih podataka, čuvanje i zaštita te arhiviranje/zbrinjavanje spisa/predmeta i druge dokumentacije i zapisa koji sadrže osobne podatke i dr.);
- operativna postupanja (glede obrade i zaštite osobnih podataka) ovlaštenih službenika DKP-a u procesu prikupljanja i obrade osobnih podataka podnositelja zahtjeva za vizu/ispitanika tijekom postupka podnošenja zahtjeva za vizu, tijekom postupka obrade zahtjeva za vizu te tijekom izdavanja vize i završavanja konkretnog predmeta;
- prikupljanje/obrada i zaštita osobnih podataka hrvatskih državljana koji se odnose na konzularne poslove DKP-a (npr. postupci odnosni na izdavanje putovnica, putnih listova i dr.);
- tzv. „business continuity“ tj. načini postupanja odnosni na prikupljanje/obradu i zaštitu osobnih podataka kod problema sa funkcioniranjem informacijskih i/ili komunikacijskih sustava te napajanja energijom;
- postupanja u slučaju kvara ili zamjene informatičke opreme (koja se koristi za obradu osobnih podataka).

Slijedom utvrđenog tijekom provedenih nadzora iskazni su tome odgovarajući zaključci odnosno preporuke (notirani i u zapisnicima o nadzoru), primjerice:

- potreba da voditelj zbirki osobnih podataka unutar poduzimanja (prema odredbama članka 18.a Zakona o zaštiti osobnih podataka) potrebnih tehničkih, kadrovskih i organizacijskih mjera zaštite osobnih podataka na odgovarajući način internim aktom regulira uporabu sustava videonadzora te također sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka odgovarajuće označi da je prostor pod videonadzorom (npr. naljepnicom, natpisom i sl.);
- preporuka da voditelj zbirki osobnih podataka u cilju pojačavanja mjera sigurnosti i zaštite osobnih podataka sadržanih u HVIS-u osnaži strukturu zaporke za pristup;
- preporuka da voditelj zbirki osobnih podataka u cilju pojačavanja mjera sigurnosti i zaštite osobnih podataka sadržanih u HVIS-u izvrši izmjene u radu istog sustava na način da se nakon određenog vremena neaktivnosti prijavljenog korisnika sustav sam zaključa (tzv. „session time-out“) te za nastavak rada je tada potrebno ponovno prijavljivanje ovlaštenog korisnika;
- preporuka da voditelj zbirki osobnih podataka u cilju pojačavanja mjera sigurnosti i zaštite osobnih podataka sadržanih u HVIS-u donese interni akt odnosan na sigurnosno

prihvatljive načine uništavanja/zbrinjavanja građe nakon proteka razdoblja propisanog za čuvanje arhiviranih spisa/predmeta.

3.5. Preporuke, savjeti i mišljenja za unapređenje zaštite osobnih podataka dani u nadzornim aktivnostima Agencije

U nadzornim aktivnostima, pored neposrednog nadzora nad obradom osobnih podataka Agencija daje i savjete u svezi s uspostavom novih zbirki osobnih podataka, osobito u slučaju uvođenja nove informacijske tehnologije, prati primjenu organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu podataka te predlaže poboljšanje tih mjera i daje prijedloge i preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka.

Tako su pri provedbi neposrednih nadzora nad obradom i provođenjem zaštite osobnih podataka iskazane primjedbe i naloženo je otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti u 167 nadzora.

U nastavku je prikazano nekoliko karakterističnih slučajeva nadzornih aktivnosti u kojima su službenici Agencije osim što su ukazali na uočene nedostatke i/ili nepravilnosti, te uputili voditelje zbirki osobnih podataka u postupanje za uklanjanje uočenih nedostataka i/ili nepravilnosti također dali i prijedloge za poboljšanje kao i preporuke za unaprjeđenje mjera zaštite osobnih podataka:

- U predmetu voditelja zbirki osobnih podataka - društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) – dani su prijedlozi i preporuke za unaprjeđenje organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu osobnih podataka te poboljšanje istih: izradom odgovarajućih akata/pisanih procedura za rad vezano na prikupljanje i obradu/korištenje osobnih podataka stranaka/kupaca te također vezano i na rad servisa (zaprimanje, obrada, izdavanje i dr.) kod uređaja koji sadrže ili mogu sadržavati i osobne podatke građana (računala, pametni telefoni, video i foto uređaji i dr.), kako bi se primjerice izbjeglo da stranke/kupci kod predaje uređaja na servisni pregled ili popravak nisu upoznati te upozoreni na činjenicu da njihovi elektronički uređaji sadrže ili mogu sadržavati i osobne podatke, da u pogledu postupanja sa istima nisu dali jasne upute (npr. brisanje ili pohrana na drugi medij i dr.) te da slijedom navedenog službenici servisa kod zaprimanja takvih uređaja obvezatno provedu naznačeno kao i da odgovarajuće postupaju pri svakom daljnjem rukovanju sa takvim uređajima;
- U predmetu voditelja zbirki osobnih podataka - društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) za komunalne usluge – dani su prijedlozi i preporuke za unaprjeđenje organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu osobnih podataka te poboljšanje istih kao i unaprjeđenje zaštite osobnih podataka: izradom odgovarajućih pisanih akata vezano na postupanje s osobnim podacima zaposlenika i stranaka, dopunom ugovora sa pružateljem usluga informatičke potpore u dijelu povjerljivosti i zaštite osobnih podataka, utvrđivanjem obveze i potpisivanjem odgovarajućih izjava o povjerljivosti od strane zaposlenika koji rade u obradi osobnih podataka, dosljednim korištenjem mjera fizičke/tehničke zaštite poslovnih prostora predmetnog voditelja u cilju odgovarajuće zaštite i uređaja za pohranu snimki videonadzornog sustava i u njemu sadržanih osobnih podataka (od neovlaštenog pristupa i dr.), kako bi za svaki stadij postupanja unutar radnih procesa predmetne tvrtke kao pružatelja javnih komunalnih usluga bilo definirano i utvrdivo tko je zadužen/ovlašten za koje postupanje uključivo i obradu osobnih podataka

te kako bi se izbjeglo (umanjilo) moguće situacije neovlaštenog pristupa i uvida i dr. obrade osobnih podataka kako zaposlenika tako i stranaka (korisnika javnih komunalnih usluga);

- U predmetu voditelja zbirke osobnih podataka - KBC (Klinički bolnički centar) – dani su prijedlozi i preporuke za unaprjeđenje organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu osobnih podataka te poboljšanje istih kao i unaprjeđenje zaštite osobnih podataka: izradom odgovarajućih pisanih akata (prikupljanje, obrada/korištenje, pohrana, pristup i dr.) vezano na videonadzorni sustav, postavljanjem odgovarajuće fizičke/tehničke zaštite uređaja za pohranu snimki videonadzornog sustava, unaprjeđenjem procedura i izradom pisanih akata glede dodjele ovlaštenja za rad sa bolničkim informacijskim sustavom (BIS), unaprjeđenjem fizičkih i tehničkih mjera zaštite glede kontrole/ograničenja ulaza u server-sobu BIS-a, kako bi se osiguralo jasno definiranje a slijedom toga i utvrdivost tko je zadužen/ovlašten za koje postupanje vezano uz uporabu videonadzornog sustava (npr. nadzor ili pregled snimaka, izuzimanje ili presnimavanje na drugi medij, brisanje i dr.) odnosno bolničkog informacijskog sustava (BIS) uključivo i obradu sadržanih osobnih podataka te kako bi se izbjeglo (umanjilo) moguće situacije neovlaštenog pristupa, uvida, brisanja i dr. obrade osobnih podataka kako zaposlenika tako i stranaka/pacijenata;
- U predmetu voditelja zbirke osobnih podataka - Strukovna škola – dani su prijedlozi i preporuke za unaprjeđenje organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu osobnih podataka te poboljšanje istih kao i unaprjeđenje zaštite osobnih podataka: izradom odgovarajućeg pisanog akta (prikupljanje, obrada/korištenje, pohrana, pristup i dr.) vezano na videonadzorni sustav, postavljanjem odgovarajuće fizičke/tehničke zaštite uređaja za pohranu snimki videonadzornog sustava, odgovarajućim ograničavanjem zahvata kamera videonadzornog sustava na vanjske prostore škole (bez obuhvata ulice i privatnih prostora građana npr. kuća, dvorišta i dr.) kao i onemogućavanjem dohvata kamera izravno u prostore učionica kroz staklene stjenke na zidovima prema hodniku, kako bi se osiguralo jasno definiranje a slijedom toga i utvrdivost tko je zadužen/ovlašten za koje postupanje vezano uz uporabu videonadzornog sustava (npr. nadzor ili pregled snimaka, izuzimanje ili presnimavanje na drugi medij, brisanje i dr.) uključivo i obradu sadržanih osobnih podataka te kako bi se izbjeglo (umanjilo) moguće situacije neovlaštenog pristupa, uvida, brisanja i dr. obrade osobnih podataka kako zaposlenika tako i učenika, odnosno kako bi se zahvat videonadzornog sustava ograničio sukladno njegovoj svrsi bez prekomjernog zadiranja u privatnost učenika i profesora kao i drugih građana (glede prekomjernog zahvata videonadzornog sustava u odnosu na okoliš škole);
- U predmetu voditelja zbirke osobnih podataka - dioničko društvo (d.d.) – dani su savjeti u svezi s uspostavom novih zbirki osobnih podataka, osobito u slučaju uvođenja nove informacijske tehnologije te dano mišljenje u slučaju sumnje smatra li se pojedini skup osobnih podataka zbirkom osobnih podataka u smislu Zakona o zaštiti osobnih podataka: vezano na uvođenje/korištenje sustava GPS u službenim vozilima koja koriste zaposlenici predmetnog voditelja zbirke osobnih podataka, konkretno dani su savjeti glede Zakonu sukladnog korištenja GPS sustava u službenim vozilima koja koriste zaposlenici predmetne tvrtke u dijelu gdje se uporaba istih odnosi i na mogućnosti prikupljanja osobnih podataka korisnika tih vozila te je dano mišljenje i uputa o tome koje funkcionalnosti takvih uređaja/sustava se smatraju prikupljanjem osobnih podataka te kakve zbirke osobnih podataka kao i obveze za voditelje zbirke time nastaju;

- U predmetu voditelja zbirke osobnih podataka - Ministarstvo unutarnjih poslova – dani su savjeti u svezi s uspostavom novih zbirke osobnih podataka, osobito u slučaju uvođenja nove informacijske tehnologije: vezano na uvođenje/korištenje web aplikacije sustava EUCARIS Salzburg (Europski informacijski sustav prometnih i vozačkih dozvola), konkretno dani su savjeti/mišljenje sa aspekta zaštite osobnih podataka glede Zakonu sukladne mogućnosti implementacije/korištenja predmetnog informacijskog sustava za razmjenu podataka i informacija o vozilima i vozačkim dozvolama kao službene platforme za olakšavanje prekogranične razmjene informacija o prekršajima iz sigurnosti cestovnog prometa;
- U predmetu voditelja zbirke osobnih podataka - društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) – dani su savjeti u svezi s uspostavom novih zbirke osobnih podataka, osobito u slučaju uvođenja nove informacijske tehnologije te prijedlozi i preporuke za unaprjeđenje zaštite osobnih podataka: vezano na provedbu istraživanja tržišta putem on-line panela te dodatnu integraciju podataka ispitanika (rezultata ankete) s podacima krajnjih korisnika, konkretno dani su savjeti/mišljenje sa aspekta zaštite osobnih podataka glede Zakonu sukladne mogućnosti implementacije/korištenja predmetnog istraživanja tržišta prikupljanjem podataka (i osobnih podataka) putem on-line panela (anketa) te njihove daljnje obrade (integracije) za izradu i dostavu krajnjem korisniku (klijentu) agregiranih i anonimiziranih rezultata uz napomene odnosno na unaprjeđenje mjera zaštite pri prijenosu i obradi podataka (npr. kriptiranje).

4. SURADNJA S DRŽAVNIM TIJELIMA, TIJELIMA JAVNE UPRAVE I PRAVNIM OSOBAMA

4.1. Stručna mišljenja na zakonske i podzakonske akte

U 2015. godini Agencija je ostvarila ukupno 108 suradnji odnosnih na davanje prijedloga i preporuka domaćim i međunarodnim institucijama u svrhu unapređenja zaštite osobnih podataka, za razliku od 2014. godine kada ih je bilo 90. Također, valja napomenuti kako je Agencija tijekom izvještajnog razdoblja s navedenim institucijama surađivala i putem drugih načina razmjene iskustava i znanja, konkretno raznim upitnicima, radnim sastancima i slično.

Između ostalog, Agencija je sukladno članku 33. Zakona, dala stručno mišljenje na sljedeće iskazane domaće akte:

- Nacrt prijedloga Zakona o pojednostavljenju razmjene podataka između tijela država članica Europske unije nadležnih za provedbu zakona sa konačnim prijedlogom Zakona, kojim se u hrvatski pravni poredak prenosi Okvirna odluka Vijeća 2006/960/PUP od 18. prosinca 2015. o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između tijela zaduženih za izvršavanje zakona u državama članicama Europske unije
- Prijedlog Odluke o imenovanju tijela nadležnog za nacionalni Schengenski informacijski sustav druge generacije (Ured N.SIS II) i uspostavi nacionalne kopije baze podataka Schengenskog informacijskog sustava druge generacije

- Nacrt prijedloga Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Turske o sigurnosnoj suradnji
- Nacrt prijedloga Zakona o službenoj statistici
- Nacrt prijedloga Zakona o pravu na pristup informacijama
- Prijedlog Zaključka Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Izjave o spremnosti za početak postupaka Schengenske evaluacije
- Nacrt prijedloga Zakona o pojednostavljenju razmjene podataka između tijela država članica Europske unije nadležnih za provedbu zakona s Konačnim prijedlogom Zakona
- Prijedlog Zaključka Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Administrativnog i tehničkog provedbenog Sporazuma između Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Mađarske i Republike Austrije o omogućavanju prekograničnog postupanja prema prekršajima počinjenim u cestovnom prometu
- Prijedlog Zaključka Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Ugovora o uređenju međusobnih odnosa u vezi s organizacijom i izvedbom letačkog osposobljavanja između Policije Republike Slovenije i Ravnateljstva policije Republike Hrvatske
- Prijedlog Zaključka Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Izjave o prihvaćanju korištenja aplikacije za Europski informacijski sustav o vozilima i vozačkim dozvolama (eng. krat. EUCARIS) Salzburg od strane Ministarstva unutarnjih poslova RH
- Nacrt prijedloga Odluke o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Kosova o suradnji i međusobnoj pomoći u carinskim pitanjima s obrazloženjem i Nacrt prijedloga teksta Ugovora između Vlade RH i Vlade Republike Kosova o suradnji i međusobnoj pomoći u carinskim pitanjima i nacrt punomoći na hrvatskom i engleskom jeziku
- Nacrt prijedloga Zakona o osobnoj iskaznici, prijedlog Iskaza o procjeni učinaka propisa
- Prijedlog Zakona o sudjelovanju civilnih stručnjaka u međunarodnim misijama i operacijama
- Nacrt Prijedloga Uredbe o objavi Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Republike Albanije o uzajamnom priznavanju vozačkih dozvola
- Nacrt prijedloga Zakona o Zakladi „Hrvatska za djecu“ s Konačnim prijedlogom Zakona
- Sporazum o poslovnoj suradnji za razmjenu i korištenje podataka iz baze podataka Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koja sadrži podatke o djelatnicima i učenicima osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova (E-matica) i Informacijskog

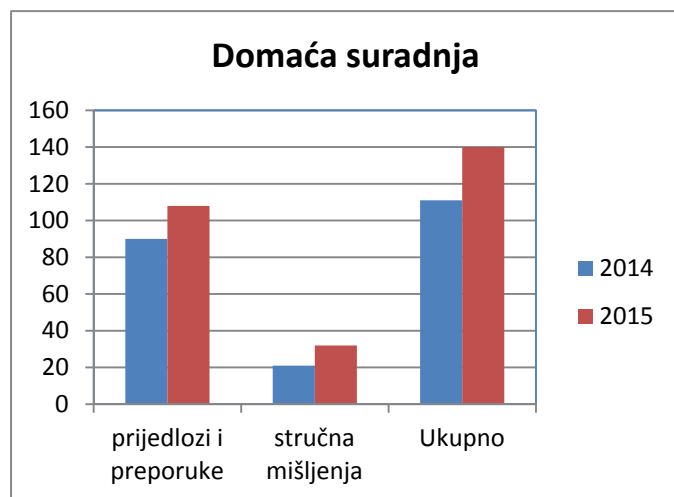
sustava akademskih kartica (ISAK) u svrhu usporedbe s bazama HZMO i HZZ radi identifikacije osoba koje pripadaju skupini mladih nezaposlenih

- Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona i prijedlog iskaza učinaka propisa za Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona
- Ocjena ustavnosti Zakona o dopuni Zakona o sprječavanju sukoba interesa
- Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o doplatku za djecu, s Konačnim prijedlogom Zakona
- Nacrt prijedloga Zakona o registru osoba s invaliditetom
- Prijedlog zaključka o donošenju Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti i Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti
- Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o policijskoj suradnji - nacrt teksta sporazuma
- Nacrt konačnog prijedloga Obiteljskog zakona
- Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, s Konačnim prijedlogom zakona
- Prijedlog Uredbe o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu
- Prijedlog Odluke o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane i Republike Kazahstana, s druge strane
- Nacrt prijedloga Uredbe o objavi Administrativnog i tehničkog provedbenog Sporazuma između Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Mađarske i Republike Austrije
- Početak izrade Programa Ministarstva vanjskih i europskih poslova za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2016. godinu gdje se pravnom stečevinom razumijeva preuzimanje cjelokupnog zakonodavstva i prakse EU, odnosno skup pravnih normi i odluka koje obvezuju sve zemlje članice unutar Europske unije
- Nacrt Provedbenog protokola između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o provedbi Sporazuma između Ruske Federacije i Europske zajednice o dobrovoljnom ili prisilnom povratku osoba koje neosnovano borave na teritoriju neke države u njihove zemlje porijekla od 25. svibnja 2006. godine
- Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Općeg poreznog Zakona, s konačnim prijedlogom Zakona (usklađenja u pogledu obvezne automatske razmjene informacija u području oporezivanja te sporazum sa SAD-om o provedbi Zakona o inozemnim računima poreznih obveznika (FATCA Sporazum))

- Nacrt pravilnika Ministarstva financija o kriterijima za imenovanje osobe za nepravilnosti, obvezama i načinu postupanja osobe za nepravilnosti, načinu i rokovima izvještavanja o nepravilnostima
- Pravilnik o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija iz područja turizma

U 2015. godini ukupno je dano 32 mišljenja na zakonske i podzakonske pravne akte, u odnosu na 2014. godinu, kada ih je bilo 21. Navedeno je pokazatelj da su državna tijela svjesna važnosti da se na svakom posebnom pravnom području uredi pitanje zaštite osobnih podataka na kvalitetan i sveobuhvatan način.

Domaća suradnja	broj aktivnosti	
vrsta aktivnosti	2014	2015
<i>prijedlozi i preporuke</i>	90	108
<i>stručna mišljenja</i>	21	32
Ukupno	111	140

Osim navedenog Agencija je kroz izvještajno razdoblje redovito davala i stručna mišljenja u predmetima s međunarodnim obilježjem, a neka od njih su:

- Nacrtna verzija mišljenja o nadziranju e-pošte i prometa i sadržaja putem interneta,
- Nacrt nadzornog izvješća Programa SAD-a za praćenje financiranja **terorizma**,
- Nacrt mišljenja o prijenosu podataka između tijela javnih vlasti u upravne svrhe,
- Nacrt mišljenja o temeljnim pitanjima nacrtna verzije Direktive o zaštiti podataka,
- Nacrt Mišljenja T-PD o zahtjevu Senegala za pristupom Konvenciji 108,
- Nacrt Mišljenja o preporukama i primjerima klauzula za sporazume o međunarodnoj administrativnoj suradnji.

4.2. Aktivnosti Agencije u povjerenstvima, savjetima i radnim grupama

4.2.1. Povjerenstva za sređivanje arhivskog gradiva od posebnog nacionalnog interesa

Predstavnik Agencije aktivno je sudjelovao u vrlo zahtjevnom radu Povjerenstva za sređivanje arhivskog gradiva od posebnog nacionalnog interesa i postupanje po zahtjevima za uvid i njegovo korištenje.

Povjerenstvo je imenovano Odlukom Vlade Republike Hrvatske kojom su određene i njegove zadaće odnosno na arhivsko gradivo od posebnog nacionalnog interesa a kojim se smatraju zapisi i dokumenti nastali djelovanjem dr. sc. Franje Tuđmana kao predsjednika Republike Hrvatske i zapisi i dokumenti nastali djelovanjem tijela izvršne i zakonodavne vlasti Socijalističke Republike Hrvatske, a koji se čuvaju u Hrvatskom državnom arhivu (za koje je utvrđen stupanj tajnosti ili koji sadrže podatke vezane uz obranu, međunarodne odnose i poslove nacionalne sigurnost, uključujući one za održavanje reda i mira, te za gospodarske interese države, za koje nije utvrđen stupanj tajnosti, ali čijim bi objavljivanjem nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske).

4.2.2. Partnerstvo za otvorenu vlast

Predstavnici Agencije sudjelovali su aktivno i u radu Savjeta inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast (pod predsjedavanjem Ministarstva vanjskih i europskih poslova).

Savjet je osnovan Odlukom Vlade Republike Hrvatske sa zadaćama pripreme Prijedloga akcijskog plana za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast u Republici Hrvatskoj uključujući i provedbu postupka savjetovanja o Prijedlogu akcijskog plana te praćenje provedbe Akcijskog plana i predlaganje Vladi Republike Hrvatske izmjena i dopuna akcijskog plana. Slijedom provedbe aktivnosti Akcijskog plana tijekom 2015. godine Republika Hrvatska je dobila jednu od godišnjih nagrada globalne inicijative Partnerstva za otvorenu vlast za projekt e-Građani koji je proglašen najboljim europskim projektom na području poboljšanja javnih usluga građanima.

4.2.3. Povjerenstvo za izradu Nacrta Prijedloga nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti

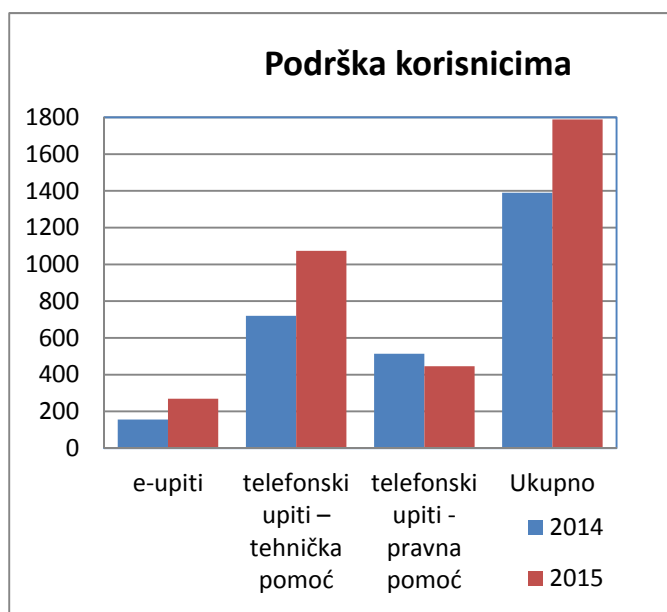
Predstavnici Agencije aktivno su sudjelovali u radu Povjerenstva za izradu Nacrta Prijedloga nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti koje je osnovano Odlukom Vlade Republike Hrvatske (pod predsjedavanjem Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost).

Agencija je unutar rada Povjerenstva za izradu Nacrta Prijedloga nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti sudjelovala u radu unutar radne skupine za područje „zaštita podataka“. Slijedom rezultata rada radnih skupina i Povjerenstva u cjelini izrađen je Nacrt Prijedloga nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti te Nacrt Prijedloga akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti te su prema Odluci Vlade Republike Hrvatske doneseni i Nacionalna strategija kibernetičke sigurnosti i Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti (objavljeni su u „Narodnim novinama“ 108/15).

4.3. Podrška voditeljima zbirke osobnih podataka, službenicima za zaštitu osobnih podataka i građanima

U obavljanju nadzornih aktivnosti i u rješavanju zahtjeva za zaštitu prava Agencija pored izravnih i neizravnih nadzora s voditeljima zbirke osobnih podataka, službenicima za zaštitu osobnih podataka kao i s građanima ostvaruje i druge vrste komunikacija.

Podrška korisnicima	broj aktivnosti	
	2014	2015
vrsta aktivnosti		
<i>e-upiti</i>	156	269
<i>telefonski upiti – tehnička pomoć</i>	720	1.074
<i>telefonski upiti - pravna pomoć</i>	514	446
Ukupno	1390	1789

Tako je u 2015. godini:

- putem elektroničke pošte odgovoreno na 269 elektroničkih upita voditelja zbirke osobnih podataka i istima je pružena tehnička pomoć,

- putem telefona pomoći za tehnička pitanja Središnjeg registra (davanje ad hoc informacija i tehničke podrške voditeljima zbirke osobnih podataka i službenicima za zaštitu osobnih podataka) ostvareno je i odgovoreno na 1.074 poziva,

- putem telefona pomoći za pravna pitanja (davanje ad hoc informacija i pravne pomoći voditeljima zbirke osobnih podataka, službenicima za zaštitu osobnih podataka i građanima) ostvareno je i odgovoreno na 446 poziva.

5. MEĐUNARODNA SURADNJA

Agencija kao nacionalno nadzorno tijelo odgovorno za zaštitu osobnih podataka sustavno prati uređenje zaštite osobnih podataka u zemlji i inozemstvu i surađuje s tijelima nadležnim za nadzor nad zaštitom osobnih podataka u EU i drugim zemljama.

Suradnja s nadzornim tijelima za zaštitu osobnih podataka zemalja članica EU je prijemom Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU postala obvezujuća, što zahtijeva i veće izdatke iz proračuna Agencije.

Agencija je tijekom 2015. godine postupala u 229 predmeta iz područja međunarodne suradnje (na primjer, zahtjevi za mišljenja i/ili očitovanja, upitnici, sjednice, radionice, okrugli stolovi i slično) s tijelima nadležnima za nadzor obrade osobnih podataka iz država članica Europske unije, institucijama EU te međunarodnim organizacijama i drugim zemljama, direktno ili putem domaćih nadležnih institucija (poput Ministarstva vanjskih i europskih poslova), dok je u 2014. godini navedena međunarodna suradnja ostvarena kroz ukupno 192 načina suradnje (gore navedena).

5.1. Suradnja s tijelima EU i nadzornim tijelima za zaštitu osobnih podataka u zemljama članicama EU i drugim zemljama

5.1.1. Radna skupina iz članka 29. Direktive 95/46/EZ

Odredbama članka 29. Direktive 95/46/EZ osnovana je Radna skupina za zaštitu pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka (dalje u tekstu: Radna skupina iz članka 29.). Ta Radna skupina je savjetodavno tijelo za područje zaštite osobnih podataka i privatnosti u čijem radu sudjeluju predstavnici neovisnih nadzornih tijela zemalja članica EU i Europskog nadzornika za zaštitu osobnih podataka. Imajući u vidu činjenicu da Direktiva 95/46/EZ egzistira više od 20 godina te da je u tom razdoblju tehnološki progres „prerastao“ ovaj pravni instrument, razumljiv je utjecaj ove radne skupine. Navedena Radna skupina iz članka 29. je u svom radu usmjerena na ujednačavanje postupanja zemalja članica po svim aktualnim pitanjima odnosnim na područje zaštite osobnih podataka te s tim u vezi daje mišljenja za unapređenje zaštite osobnih podataka.

Sudjelovanje na sjednicama Radne skupine iz članka 29. razumijeva se obveznim, posebno nakon primanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU.

Agencija je tijekom 2015. godine, u skladu sa svojim financijskim mogućnostima, nastavila sudjelovati na sastancima Radne skupine iz članka 29. te je sudjelovala na 99., 100., 101. i 102. sastanku na kojima se raspravljalo o aktualnim pitanjima odnosnima na područje zaštite osobnih podataka. Svrha svih sastanaka je iznijeti i raspraviti aktualne teme odnosne na područje zaštite osobnih podataka koje su pripremile podskupine koje djeluju u okviru Radne skupine iz članka 29.

Na 99. sastanku (Bruxelles, 03.-04. veljače 2015.):

a) Usvojeno je Izvješće za javnost o uspostavi PNR-a (okvira za razmjenu podataka o putnicima u zračnom prometu) a radi se o europskom sustavu razmjene podataka o putnicima

u zračnom prometu (PNR) čije uvođenje bi trebalo pomoći u borbi protiv terorizma.

b) Na istom sastanku usvojeno je i Godišnje izvješće Radne skupine iz članka 29. za 2014. godinu

Na 100. sastanku (Bruxelles, 14.-15. travnja 2015.):

a) Usvojeno je Pojašnjenje o tzv. *Binding Corporate Rules* (obvezujuća korporativna pravila - instrument za iznošenje osobnih podataka; u daljnjem tekstu: BCR) za izvršitelje obrade, kojem je glavni cilj pojednostaviti iznošenje, odnosno razmjenu osobnih podataka za multinacionalne kompanije te isti može poslužiti kao vodič za jednostavniju primjenu članka 26. (2) Direktive 95/46/EZ u slučaju korištenja BCR-a za izvršitelje obrade. Posebno se raspravljalo o problemu iznošenja osobnih podataka u treće zemlje zbog zakonske neujednačenosti, te je ukazano na to da sva vodeća tijela za zaštitu osobnih podataka dobro provjere sve uvjete i adekvatnost zaštite osobnih podataka zemlje prije odobrenja iznošenja osobnih podataka. Također, članovi Radne skupine iz članka 29. izuzetno su zadovoljni donesenim uputama vezano za odobrenje BCR-a, čime se sama procedura odobrenja pojednostavila i ubrzala.

b) Također, delegacije su na sastanku pozvane da iznesu svoje stavove o glavnim temama u okviru trijaloga između Europskog parlamenta, Vijeća i Europske komisije koje su započele pregovore u vezi sa suodlučivanjem o predloženoj Općoj uredbi o zaštiti podataka.

Na 101. sastanku (Bruxelles, 16.-17. srpnja 2015.):

a) Dano je priopćenje za medije o neovisnosti tijela za zaštitu osobnih podataka na temelju dobivenih preliminarnih informacija, Radna skupina iz članka 29. razumijeva da je dana 7. svibnja 2015. godine hrvatska Vlada, uputila Hrvatskom saboru prijedlog za razrješenje ravnatelja i zamjenice ravnatelja neovisnog nadzornog tijela za zaštitu osobnih podataka bez ikakvog objašnjenja.

Radna skupina iz članka 29. ocijenila je neprihvatljivim ovaj napad na neovisnost tijela za zaštitu osobnih podataka prilikom obavljanja njegovih zadaća, koji je poduzet prijetnjom razrješenja čelnika tog tijela, umjesto da se odluka tijela spori pred nadležnim nacionalnim sudom što bi bio primjeren put pravne zaštite.

Agencija je na navedenom sastanku imala izlaganje vezano na odluku Agencije po kojoj je objava određenih osobnih podataka na internetu ocijenjena prekomjernom u odnosu na odredbe propisane hrvatskim Zakonom o sprječavanju sukoba interesa. Agencija je istaknula osjetljivost ovog pitanja te je s tim u vezi istaknuto da se smatra uputnim da Radna skupina iz članka 29., kao neovisno savjetodavno tijelo za zaštitu osobnih podataka, donese mišljenje, preporuku i/ili zajedničko stajalište svih dionika odnosno na ovo pitanje. Uslijedilo je usvajanje službenog priopćenja za javnost Radne skupine iz članka 29. o narušavanju neovisnosti tijela za zaštitu osobnih podataka u RH.

b) Nacionalna tijela za zaštitu osobnih podataka Europske unije, okupljena u okviru Radne skupine iz članka 29., pozdravila su činjenicu da Komisija, Parlament i Vijeće ulaze u odlučujuću fazu pregovora („trijalog“) oko donošenja Prijedloga Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca pri obradi osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka (Opća uredba o zaštiti podataka). U tom kontekstu, Radna skupina članka 29.

usvojila je zajedničko stajalište o osnovnim temama (definicije, opseg primjene, glavna načela, prava ispitanika, ovlasti tijela za zaštitu podataka i modeli upravljanja).

Na 102. sastanku (Bruxelles, 22.-23. rujna 2015.):

a) Usvojeno je Mišljenje Radne skupine iz članka 29. o kodeksu zaštite osobnih podataka za usluge računarstva u oblaku koji je sastavila Grupa predstavnika pružatelja usluga računarstva u oblaku. Navedena pravila pružaju smjernice za usluge računarstva u oblaku, a to s obzirom na primjenjiva pravila zaštite osobnih podataka i privatnosti u Europi. Međutim, nacrt Pravila još se ne može formalno usvojiti jer ne ispunjava određene zakonske uvjete i njegova dodana vrijednost u odnosu na Direktivu 95/46/EZ i nacionalno zakonodavstvo nije u potpunosti jasna te se istim naglašavaju i analiziraju otvoreni problemi.

b) Na istom sastanku održana je rasprava odnosna na dijelove presude Suda Europske unije u predmetu C-362/14, kojom je proglašena nevaljanom Odluka Komisije 2000/520/EZ, na temelju koje SAD osigurava odgovarajuću razinu zaštite osobnih podataka u prijenosu istih u tu zemlju te je rezultirala davanjem mandata podskupini na međunarodne transfere, unutar koje će Agencija zajedno sa drugim nadzornim tijelima za zaštitu osobnih podataka država članica preispitati dijelove navedene presude radi daljnjeg zajedničkog i jednoobraznog djelovanja kako bi se prilikom iznošenja osobnih podataka izvan Europske unije pružila maksimalna zaštita osobnih podataka te osigurala prava pojedinaca kako je zajamčeno europskim propisima.

5.1.2. Podskupine uspostavljene u okviru Radne skupine iz članka 29.

Osim neposrednog sudjelovanja predstavnika Agencije na sjednicama Radne skupine, Agencija je aktivno sudjelovala i na drugim oblicima suradnje, kao što su razmjena informacija, ispunjavanje upitnika dostavljenih od strane tajništva Radne skupine iz članka 29. i drugih nacionalnih tijela država članica. Također, Agencija je u skladu s postupovnim pravilima Radne skupine iz članka 29. sudjelovala i u donošenju odluka, bilo glasovanjem na samim sjednicama, bilo glasovanjem elektroničkim putem, kao i u radu dviju podskupina.

a) Podskupina za međunarodno iznošenje podataka (*International transfer subgroup - ITS*)

U 2015. godini Agencija je nastavila sudjelovati u radu Podskupine za međunarodne transfere (ITS) koja djeluje u okviru Radne skupine iz članka 29., sa svojim predstavnikom. Navedene sastanke su, među ostalim obilježile rasprave o tijeku odlučivanja o pojedinim zahtjevima za BCR, obavijesti odnosne na stanje pregovora sa SAD-om u vezi ukinute Odluke o „Sigurnoj luci“ (*Safe Harbor*), koja je bila pravni temelj za iznošenje osobnih podataka u SAD te preporuke za transnacionalni prijenos osobnih podataka između administrativnih tijela.

b) Podskupina za e-Vladu (*e-Government*)

U 2015. godini Agencija je započela aktivno sudjelovati na sastancima Podskupine za e-Vladu. S obzirom na ograničena sredstva Agencija nije bila u mogućnosti sudjelovati na svim sastancima, te iz istog razloga nije bila u mogućnosti aktivno se uključivati u rad većeg

broja Podskupina koje djeluju u okviru Radne skupine iz članka 29., što bi bilo od velike koristi za jačanje zaštite osobnih podataka i privatnosti u Republici Hrvatskoj.

Agencija je u ovom izvještajnom razdoblju sudjelovala na ukupno 2 sastanka, pri čemu treba naglasiti kako je uz brojne druge aktivnosti započela, zajedno sa ostalim članovima, s kreiranjem Mišljenja o transparentnosti u javnom sektoru. Usvajanje ovog mišljenja očekuje se tijekom 2016. godine, a rezultat rada Agencije u okviru ove Podskupine opisan je u kontekstu ključnih rezultata sa 101. sjednice Radne skupine iz članka 29.

5.1.3. EUROPOL (Europski policijski ured)

Suradnja s Europskim policijskim uredom podrazumijeva sudjelovanje na sjednicama Zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a – JSB (*The Joint Supervisory Body of European Police Office* – dalje u tekstu: JSB). Tijekom zadnjeg kvartala 2013. godine, sukladno čl. 4 Akta Vijeća 29/2009 Zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a, imenovani su predstavnici Agencije kao članovi nacionalne delegacije, koji će sudjelovati u radu Zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a.

Putem imenovanih predstavnika, Agencija je kao nacionalno tijelo za zaštitu osobnih podataka, nastavila suradnju s EUROPOL-om i u 2015. godini, i to sudjelovanjem na plenarnim sjednicama, koje se održavaju u Bruxellesu prema zadanom programu četiri puta godišnje. U 2015. godini Agencija je prisustvovala na ukupno dvije sjednice zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a:

74. sjednica - Predstavnik Agencije kao član nacionalne delegacije, sudjelovao je u radu zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a na općoj 74. sjednici, u sklopu koje je sudjelovao i na održanoj sjednici Odbora za pritužbe (*Appeals Committee*). Tom prilikom, nacionalne delegacije su pozvane da predlože svoje stručnjake koji bi mogli sudjelovati u radu povjerenstva za nadzor nad zbirkama podataka EUROPOL-a.

75. sjednica - Predstavnik Agencije, kao član nacionalne delegacije sudjelovao je u radu zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a na općoj 75. sjednici, u sklopu koje je prisustvovao na sjednicama zajedničkog nadzornog tijela za carinu i koordinacijske grupe za nadzor carinskog informacijskog sustava (pod predsjedavanjem EDPS-a) .

Također, neovisno o sudjelovanju na sastancima zajedničkog nadzornog tijela EUROPOL-a, Agencija je u proteklom obavještajnom razdoblju, zajedno sa Ministarstvom unutarnjih poslova, točnije s Voditeljem Nacionalne Jedinice EUROPOL-a, sudjelovala u rješavanju upitnika o zadržavanju podataka. Komunikacija s predstavnicima/delegacijama nacionalnih nadzornih tijela EUROPOL-a odvija se i izvan navedenih zasjedanja, i to putem razmjene informacija, prikupljanja stavova nacionalnih tijela za zaštitu osobnih podataka, popunjavanjem upitnika i putem pisanog očitovanja u dijelu odnosnom na zaštitu osobnih podataka.

5.1.4. Radna skupina Vijeća Europske unije za razmjenu informacija i zaštitu osobnih podataka (DAPIX)

Tijekom 2014. godine, Agencija je započela aktivno sudjelovati na sastancima Radne skupine Vijeća Europske unije za razmjenu informacija i zaštitu osobnih podataka. U 2015. godini Agencija je aktivno sudjelovala na 5 sastanaka navedene Radne skupine na kojima se raspravljalo o Prijedlogu Uredbe o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o

slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i o Prijedlogu Direktive o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP. Zbog ograničenog proračuna Agencija nije mogla sudjelovati na preostalim sastancima, te je u tu svrhu izradila mišljenja i očitovanja koja su dostavljena nadležnim organizacijskim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa te drugih nadležnih tijela.

Ukupno je izrađeno 15 očitovanja i mišljenja u vezi s navedenim zakonodavnim prijedlozima. Sastanci Radne skupine za razmjenu informacija i zaštitu osobnih podataka organizirani su na način da se raspravlja članak po članak pojedinog akta uz mogućnost država članica da dostave vlastite prijedloge. Ustaljena praksa hrvatske delegacije je iznošenje na sastanku unaprijed pripremljenih komentara u odnosu na pojedine odredbe raspravnih dokumenata te prema potrebi naknadno dostavljanje očitovanja pisanim putem.

U 2015. godini završen je rad DAPIX-a po pitanju novog zakonodavnog paketa zaštite osobnih podataka (Uredba o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i Direktiva o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP).

5.1.5. Suradnja s Vijećem Europe

Savjetodavni odbor Konvencije 108 – plenarne sjednice

Tijekom 2015. predstavnik Agencije je sudjelovao na 32. plenarnoj sjednici Savjetodavnog odbora iz Konvencije 108 (T-PD).

Na istoj se raspravljalo o modernizaciji Konvencije 108, konkretno predstavljen je Nacrt Protokola o izmjenama i dopunama Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka. Izlaganja stručnjaka i rasprave bile su usmjerene na obradu osobnih podataka u policijskom sektoru, na evidenciju podataka o putnicima (eng. *Passenger Name Record, PNR*), na zaštitu osobnih podataka korištenih u medicinske svrhe, automatsku razmjenu osobnih podataka i na Big Data. Također, na spomenutoj sjednici Senegal je prisutne obavijestio o uspješnoj ratifikaciji Konvencije 108.

5.1.6. Europski nadzornik za zaštitu osobnih podataka

Agencija je u 2015. godini nastavila već započetu suradnju s Europskim nadzornikom za zaštitu osobnih podataka u okviru djelokruga zaštite osobnih podataka, na način da je redovito pratila i uvažavala praksu ove institucije u postupanjima te je istu koristila kao smjernice u poduzimanju najvažnijih aktivnosti iz svoje nadležnosti. Novost u 2015. godini bila je uključivanje Agencije u rad zajedničkih nadzorno-koordinacijskih skupina koje se sastoje od predstavnika nacionalnih tijela za zaštitu osobnih podataka iz država članica i Europskog nadzornika za zaštitu osobnih podataka. Uloga Europskog nadzornika u radu navedenih skupina je da provjerava obradu osobnih podataka u centralnoj bazi i njihov prijenos u ostale države članice, a uloga nacionalnih tijela za zaštitu osobnih podataka u

državama članicama je nadzor nad obradom podataka od strane nacionalnih tijela i prijenos tih podataka do centralne baze. Agencija se aktivno uključila u radne skupine odnosne na sljedeća područja:

a) Schengenski informacijski sustav II – SIS II

SIS II je informacijski sustav koji omogućava mjerodavnim tijelima država članica koje su u Schengenskom prostoru pristup informacijama o određenim osobama i predmetima.

Agencija je dana 9. studenog 2015. godine putem elektroničke pošte od strane EDPS-a zaprimila Vodič za ostvarivanje prava pristupa osobnim podacima u Schengenskom informacijskom sustavu (SIS II), koji opisuje načine ostvarivanja prava pristupa, ispravka netočnih podataka i brisanja bespravno spremljenih podataka osoba čiji se osobni podaci prikupljaju, čuvaju ili na drugi način obrađuju unutar navedenog sustava, a isti je Agencija u cijelosti objavila na svojoj službenoj web stranici u svrhu informiranja građana.

b) Eurodac (SCG Eurodac)

Eurodac je sustav za usporedbu otisaka prstiju podnositelja azila i ilegalnih imigranata koji se nalaze unutar EU-a. Cilj ovog sustava je zemljama EU-a olakšati utvrđivanje nadležnosti za provjeru zahtjeva za azil pomoću provjere mjesta registracije tražitelja azila. Također, tijelima kaznenog progona, pod strogim uvjetima omogućava se pristup Eurodac-u za potrebe istrage, otkrivanja ili sprečavanja terorizma ili drugih teških kaznenih djela.

Navedeni sustav osigurava koordinaciju nadzornih aktivnosti, čime se nadalje osigurava ujednačenost primjene propisa o zaštiti osobnih podataka iz Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava Eurodac za usporedbu otisaka prstiju podnositelja zahtjeva za azil i sastavljanje preporuka za postupanje državama članicama EU. Na temelju iste Uredbe ostvaruje se suradnja među nacionalnim tijelima za zaštitu osobnih podataka koja su, između ostalog odgovorna za nadzor informacijskog sustava za Eurodac u svojoj zemlji. U 2015. godini Agencija je zaprimila upitnik vezano za primjenu nove Uredbe o Eurodac-u (koja stupa na snagu 20. srpnja 2015.) a na pitanja iz istog, Agencija je odgovorila u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, kao nacionalnim tijelom koje je nadležno za primjenu navedene Uredbe. Svrha upitnika je bila analiza spremnosti država da primjenjuju novu Uredbu o Eurodacu kao i utvrđivanje mjera potrebnih za što kvalitetniju primjenu iste.

c) Vizni informacijski sustav (SCG VIS)

Vizni informacijski sustav je informacijski sustav za razmjenu viznih podataka između država članica.

U 2015. godini Agencija je sudjelovala u sastavljanju Izvješća o aktivnostima VIS-a u državama članicama od 2012.-2014. godine. Tom je prilikom Agencija prosljedila kratak izvještaj o aktivnostima po pitanju VIS-a u Republici Hrvatskoj. Dostavljene su sljedeće relevantne informacije:

U zadnjem tromjesečju 2014. godine održan je koordinacijski sastanak s predstavnicima Ministarstva vanjskih i europskih poslova na kojemu se raspravljalo o svim bitnim pravnim i tehničkim komponentama zaštite osobnih podataka u okviru Hrvatskog

viznog informacijskog sustava (HVIS). Pri tome treba uzeti u obzir činjenicu da je Zakon o zaštiti osobnih podataka *lex generalis* u odnosu na Uredbu HVIS-a, te se ova Uredba razumijeva temeljnim i mjerodavnim aktom unutar Hrvatskog viznog informacijskog sustava.

Ujedno zaključeno je da predstavnici Agencije u okviru edukacija pod nazivom „Unaprjeđenje Schengenskih vještina i znanja konzularnog osoblja“, koje organizira MVEP, održe i predavanja vezano za zaštitu osobnih podataka, a posebno sa osvrtom na zaštitu osobnih podataka u okviru HVIS-a, što je početkom 2015. godine i učinjeno. U 2015. godini planirana je provedba nadzornih aktivnosti propisanih člankom 37. Uredbe o HVIS-u. Hrvatsko izvješće uvršteno je u objedinjeno međunarodno izvješće o aktivnostima država članica EU po pitanju VIS-a 2012-2014. godine

d) Carinski informacijski sustav (SCG CIS)

Carinski informacijski sustav je računalni sustav koji objedinjuje carinske informacije u cilju suzbijanja, istrage i kaznenog progona u slučaju kršenja carinskog ili poljoprivrednog zakonodavstva.

U 2015. godini Agencija je dala doprinos u pripremi vodiča za ostvarivanje prava na pristup u carinskom informacijskom sustavu, koji je nastao kao rezultat odgovora na upitnik o pravu na pristup podacima osoba čiji se osobni podaci prikupljaju, zadržavaju ili na bilo koji drugi način obrađuju u CIS-u, a koji je proslijeđen svim državama članicama na ispunjavanje. Agencija je, u svrhu informiranja građana navedeni upitnik prevela i objavila na svojoj službenoj web stranici.

5.2. Studijski radni posjeti i drugi međunarodni susreti

Svrha studijskih posjeta i drugih međunarodnih susreta u obliku radnih sastanaka, okruglih stolova, konferencija je usvajanje novih saznanja te razmjena informacija i praktičnih iskustava iz sve šireg i raznovrsnijeg područja zaštite osobnih podataka, pa je sudjelovanje i aktivno učešće predstavnika Agencije prijeko potrebno.

- Međunarodna TAIEX radionica o zaštiti osobnih podataka stranaca (tražitelji azila i migranti) – (Skopje, 24.-25.02.2015.)

Cilj radionice bio je unapređenje znanja o Zajedničkom europskom sustavu azila, te ujedno i podizanje svijesti o zahtjevima zaštite osobnih podataka.

- Studijski radni posjet o europskim bazama podataka SIS, VIS i EURODAC i drugih zahtjeva za zaštitu podataka odnosnih na temu (Varšava, 04.-06.05.2015.)

Cilj je bio dobivanje uvida u prava ispitanika čije se podaci obrađuju u SIS, VIS i EURODAC sustavima, zakonske osnove VIS, SIS i EURODAC, procedure i nadležna tijela odgovorna za postupanje u Poljskoj, te dobivanje informacija o Nacionalnom informacijskom sustavu (KSI).

- Konferencija o korištenju bespilotnih letjelica (dronova) i njihov utjecaja na zaštitu privatnosti (Budimpešta, 05.-06.02.2015.)

Konferencija je imala za cilj naglasiti izazove i opasnosti koje prijete privatnosti i zaštiti podataka pojedinaca i tvrtki korištenjem ove nove tehnologije, ali i zlouporabe koje mogu proisteci iz mogućnosti koje dronovi pružaju. Cilj je također bio ukazati na najbolja rješenja u različitim pitanjima zaštite privatnosti, prikupljanju i obradi podataka te podijeli iskustva onih zemalja Europske unije koje su to pitanje već riješile u nacionalnom zakonodavstvu.

- Pripremni sastanak za Schengensku evaluaciju Republike Hrvatske (Bruxelles, 05.11.2015)

Agencija je u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova sudjelovala na pripremnom sastanku u svezi priprema za pristupanje Republike Hrvatske Schengenskom prostoru EU.

5.3. Odgovori na upitnike

Tijekom 2015. godine Agencija je zaprimila i dostavila odgovore na ukupno 10 upitnika koje su uputila neovisna nadzorna tijela članica Radne skupine iz članka 29. Isti su koncipirani na način da se kroz pitanja i odgovore utvrđuju i razmjenjuju pojedinosti koje se odnose na stanje i razinu zaštite osobnih podataka u pojedinim područjima obrade, a u svrhu unaprjeđenja zaštite osobnih podataka. Agencija je dostavila odgovore na slijedeće upitnike:

- Upitnik upućen od strane Zajedničkog nadzornog tijela za carinska pitanja (*eng. Joint Supervisory Authority Customs*) vezano za iskustva nacionalnih tijela za zaštitu osobnih podataka prilikom nadzora nad Carinskim informacijskim sustavom (CIS-om). Agencija je u upitniku istaknula kako nije provela nadzor nad carinskim informacijskim sustavom te je u skladu s tim i dala odgovore. Agencija planira, tijekom 2016. godine, provesti nadzor odnosan na prikupljanje i korištenje (obradu) osobnih podataka unutar postupanja carinske službe, kao i uporabom njenog informacijskog sustava.

- Podskupina e-Vlada koja djeluje u sklopu Radne skupine za članak 29. dostavila je Upitnik o računarstvu u oblaku u javnom sektoru. Agencija je u svojim odgovorima navela kako usluge računarstva u oblaku (*eng. cloud computing*) u javnom sektoru nisu posebno zakonski regulirane, ali da je u tijeku donošenje Nacionalne strategije za kibernetičku sigurnost (donesena je 29. rujna 2015.) a koja je primjenjiva i na korištenje računarstva u oblaku u javnom sektoru. Također, Agencija je navela kako do sada u svom radu nije postupala vezano za ugovore o angažiranju vanjskih ugovaratelja koji su pružali usluge računarstva u oblaku državnim tijelima.

- Poljsko tijelo nadležno za nadzor obrade osobnih podataka uputilo je upitnik o uvjetima koje treba ispunjavati ugovor o angažiranju izvršitelja obrade, angažiranje privatnih subjekata od strane državnih tijela za pojedine obrade te eventualno razlikovanje između obrada različitih kategorija podataka. Agencija je ukazala na odredbe iz Zakona o zaštiti osobnih podataka te je istaknuto koji su zakonski uvjeti pod kojima se mogu osobni podaci obrađivati kao i pravila koja vrijede za posebne kategorije osobnih podataka.

- Upitnik vezan za upotrebu Big Data tehnologije u sigurnosnim politikama od strane nizozemskog Znanstvenog vijeća za vladinu politiku (*Netherlands Scientific Council for Government Policy*). U svojim odgovorima Agencija je istaknula kako se u svom radu susreće s pojmom Big Data kao tehnologijom koja omogućava prikupljanje i obradu velikih količina

strukturiranih i nestrukturiranih podataka u realnom vremenu. Istaknuto je i da redovito prati tehnološke novitete koji u najvećem broju slučajeva ciljaju i/ili omogućavaju uporabu informacija iz područja obuhvaćenih pojmom Big Data, a što je najčešće korišteno u komercijalne svrhe. Agencija je također napomenula kako u Republici Hrvatskoj trenutno ne postoji zasebna regulativa koja posebno uređuje područje odnosno na pojam Big Data, no svakako u dijelu koji se odnosi na osobne podatke fizičkih osoba u potpunosti je primjenjiv Zakon o zaštiti osobnih podataka.

- Upitnik upućen od strane neovisnog nadzornog tijela za zaštitu osobnih podataka u Poljskoj o donošenju odluka na temelju automatske obrade osobnih podataka nezaposlenih osoba. Agencija je istaknula, između ostalog, da postoje odredbe u nacionalnom zakonodavstvu Republike Hrvatske kojima se regulira donošenje odluka na temelju automatske obrade osobnih podataka pojedinaca, točnije čl. 22.a Zakona o zaštiti osobnih podataka. Prema tom članku donošenje odluka koje se temelje na automatskoj obradi dozvoljeno je ako je isto predviđeno zakonom ili ako je odluka donesena u vezi zaključivanja ili izvršavanja ugovora u kojemu je pojedinac stranka, ali samo ako se osigurava adekvatna zaštita tog pojedinca. Također je istaknuto da Zakon ne predviđa posebne odredbe u vezi donošenja takvih odluka koje bi utjecale na nezaposlene osobe, već su odredbe kako je to ranije navedeno opće primjenjive.

- Upitnik vezan za temu balansiranja između prava na zaštitu osobnih podataka i prava na pristup osobnim podacima upućen od strane tijela za zaštitu osobnih podataka iz Moldove. Agencija je istaknula da se svaki slučaj zasebno ocjenjuje kako bi se utvrdilo koje pravo prevladava i kako bi se u skladu s time zaštitila veća pravna vrijednost. U dogovoru je također ukazano na značajnu praksu Suda Europske unije u vezi odnosa između navedenih prava.

- Upitnik upućen od strane Data Guidance-a na temu nadziranja zaposlenika. Na isti je, između ostalog, Agencija ukazala na postojanje sudske prakse Općinskog i Županijskog suda u Zagrebu glede videonadzora radnika, gdje je iz odluka vidljivo da je sudska praksa prihvatila stajalište da je za uvođenje videonadzora u poslovnim prostorija potrebna suglasnost radničkog vijeća, jer se radi o odluci važnoj za položaj radnika, sukladno čl. 150. Zakona o radu. Također, glede pravila vezanih za snimanje telefonskih razgovora zaposlenika, Agencija je navela da poslodavac nema pravo povrijediti njihovu privatnost na radnom mjestu, bez ozbiljnog razloga koji bi bio povezan s prirodom njihovog posla.

- Upitnik upućen od strane nacionalnog nadzornog tijela iz Mađarske vezano za obradu biometrijskih podataka u okviru poslova vođenja evidencija prebivališta i boravišta od strane državnih tijela. Agencija je u odgovoru navela pravni temelj po kojemu se u Hrvatskoj dopušta obrada takvih podataka (Zakon o osobnoj iskaznici i Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana) i druge zakonske pojedinosti njihove obrade.

- On-line upitnik upućen od strane nacionalnog nadzornog tijela iz Estonije o ovlastima, aktivnostima i statističkim pokazateljima rada tijela za zaštitu osobnih podataka, u svrhu provedbe sveobuhvatne komparativne analize rada i ovlasti tijela za zaštitu osobnih podataka a rezultati su prezentirani na 102. sjednici Radne skupine iz članka 29. na kojoj je sudjelovao i predstavnik iz Agencije.

- Upitnik koji je Agencija ispunila zajedno sa kolegama iz Ministarstva unutarnjih poslova a koji je uputio Europol i to na temu zadržavanja podataka u državama članicama Europske unije. Agencija je u istom navela kako sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka,

članak odnosan na zadržavanje podataka u širem smislu je čl. 6. st. 5. u kojem stoji da se osobni podaci moraju čuvati u obliku koji dopušta identifikaciju ispitanika ne duže no što je to potrebno za svrhu u koju se podaci prikupljaju ili dalje obrađuju, te da se odgovarajuće mjere zaštite za osobne podatke koji se pohranjuju na duže razdoblje za povijesnu, statističku ili znanstvenu uporabu propisuju posebnim zakonom. Također, Agencija je istaknula da u okviru svojih javnih ovlasti, prema čl. 32. ZZOP-a, nadzire provođenje zaštite osobnih podataka, ukazuje na uočene zloupotrebe prikupljanja osobnih podataka te rješava povodom zahtjeva za utvrđivanje povrede prava zajamčenih ovim Zakonom, a isto se primjenjuje i kada se to odnosi na zadržavanje osobnih podataka (npr. prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama)

5.4. Iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske

Agencija nadzire iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske. U skladu s glavom VI. Zakona, zbirke osobnih podataka, odnosno osobni podaci sadržani u zbirkama osobnih podataka smiju se iznositi iz Republike Hrvatske u svrhu daljnje obrade samo ako država ili međunarodna organizacija u koju se osobni podaci iznose ima odgovarajuće uređenu zaštitu osobnih podataka, odnosno osiguranu adekvatnu razinu zaštite.

Kada postoji osnova za sumnju o postojanju odgovarajuće uređene zaštite osobnih podataka, mora se pribaviti mišljenje Agencije. Isto vrijedi i kod iznošenja osobnih podataka u zemlje koje nemaju adekvatnu razinu zaštite, pri čemu se od voditelja zbirke osobnih podataka zahtijeva pružanje dovoljnih jamstava glede zaštite privatnosti i temeljnih prava i sloboda pojedinaca, koja mogu proizlaziti iz ugovornih odredaba koje Agencija mora ocjenjivati.

Agencija je u 2015. godini zaprimila ukupno 76 upita i izdala isto toliko mišljenja o iznošenju podataka u inozemstvo, dok je u 2014. godini zaprimila i riješila ukupno 64 upita. Prema temi, mišljenja mogu biti:

- a. Mišljenja/suglasnost na upite općenite prirode
- b. Mišljenja/suglasnost na upite o iznošenju osobnih podataka na temelju adekvatnosti
- c. Mišljenja/suglasnost na upite o iznošenju osobnih podataka na temelju standardnih ugovornih klauzula
- d. Mišljenja/suglasnost o iznošenju podataka na temelju obvezujućih korporativnih pravila

Također, prema glavi VI. Zakona, kada postoji osnova za sumnju o postojanju specifičnih rizika odnosnih na zaštitu osobnih podataka, potrebno je pribaviti mišljenje Agencije. Isto vrijedi i kod iznošenja osobnih podataka u zemlje koje nemaju adekvatnu razinu zaštite, pri čemu se od voditelja zbirke osobnih podataka zahtijeva pružanje dovoljnih jamstava glede zaštite privatnosti i temeljnih prava i sloboda pojedinaca, koja mogu proizlaziti iz ugovornih odredaba koje Agencija mora ocjenjivati.

5.5. Rad na međunarodnim projektima povezanim s područjem zaštite osobnih podataka

U 2015. godini Agencija je sudjelovala u radu na 4 međunarodna projekta.

a) Unapređenje suradnje između institucija za zaštitu podataka II (Improving practical and helpful cooperation between data protection authorities II - PHAEDRA II)

Agencija je sudjelovala u istraživačkom projektu PHAEDRA II kojeg je početkom 2015. godine pokrenuo Generalni inspektor za zaštitu osobnih podataka Poljske (GIODO). Glavni cilj projekta je definirati, predložiti i razviti mjere za poboljšanje suradnje između institucija za zaštitu podataka u EU. Metodologija projekta uključuje intervjuje i pisanu korespondenciju te je u sklopu tih aktivnosti Agencija iznijela svoje stavove i mišljenja vezano uz sljedeće teme:

- opća uredba o zaštiti osobnih podataka, razmjena informacija i koordinacija i suradnja glede njene provedbe,
- procjena povrede privatnosti i standardizirani pristup rješavanju pritužbi stranaka,
- ovlasti za provedbu regulative i praćenje razvoja tehnologije.

Rad na projektu se nastavlja i u 2016. godini, a njegov završetak planiran je za siječanj 2017. godine.

b) De-identifikacija za zaštitu privatnosti u multimedijalnim sadržajima (*De-identification for privacy protection in multimedia content - Cost ACTION IC 1206*)

Projekt Cost ACTION IC 1206 je mreža znanosti i tehnologije otvorena istraživačima na sveučilištima, nevladinim organizacijama, industriji i svim ostalim zainteresiranim subjektima u trajanju od 4 godine (u periodu 2013. – 2017.). Cilj ovog projekta je olakšati interdisciplinarnu napore (odnosne na znanstvene, pravne, etičke i društvene aspekte) u uvođenju de-identifikacije i reverzibilne de-identifikacije osoba u multimedijalnim sadržajima umrežavanjem relevantnih europskih stručnjaka i organizacija. Cost ACTION svoje aktivnosti provodi kroz sastanke, radionice, konferencije, znanstvene misije i diseminaciju. Projekt vodi znanstvenik sa Fakulteta elektronike i računarstva iz Zagreba. U projektu aktivno sudjeluje 28 zemalja i 5 zemalja promatrača sa svojim znanstvenicima, istraživačima i stručnjacima sa sveučilišta, istraživačkih instituta i nacionalnih tijela za zaštitu osobnih podataka.

De-identifikacija u multimedijalnom sadržaju je proces prikrivanja identiteta pojedinaca zabilježenih u danom skupu podataka (slike, video, audio, tekst), u svrhu zaštite njihove privatnosti. Rezultati projekta će pružiti učinkovito sredstvo za podršku Direktive EU-a za zaštitu podataka (95/46/EC), koja propisuje uvođenje odgovarajućih mjera za zaštitu osobnih podataka. Činjenica da se neka osoba može identificirati svojstvima kao što su lice, glas, silueta i hod, ukazuje na proces de-identifikacije kao interdisciplinarni izazov, koji uključuje takva znanstvena područja kao što su obrada slika, analiza govora, videonadzor i biometrija.

Agencija se tijekom 2015. godine uključila u rad projekta COST Action IC 1206 u radnu grupu: “Etički, bioetički, socijalni i zakonski aspekti i smjernice za de-identifikaciju i reverzibilnu de-identifikaciju“ (*Ethical, bioethical, societal and legal aspects and guidelines*

for de-identification and reversible de-identification), a na sastanku održanom u studenom 2015. godine prezentirala je svoj rad kroz konkretne slučajeve iz nadzorne prakse Agencije.

c) Evidencija podataka o putnicima (Passenger Name Record - PNR)

Evidencija podataka o putnicima u zračnom prijevozu uspostavljena je u svrhu prevencije, otkrivanja, istraživanja i procesuiranja terorističkih i teških kaznenih djela. No s druge strane, prikupljanje i pohranjivanje podataka ljudi izazvalo je razumljivu zabrinutost od moguće zlorabe osobnih podataka, pa je u siječnju 2015. godine u Bruxellesu, u organizaciji Europske komisije, održan sastanak stručnjaka za evidenciju podataka o putnicima i predstavnika nacionalnih nadzornih tijela za zaštitu osobnih podataka.

Agencija se u ovaj projekt uključila u suradnju s predstavnicima MUP-a.

O važnosti ovog projekta u dijelu zaštite osobnih podataka govori činjenica da se tijekom 2015. godine započelo s aktivnostima uspostave nacionalnih "odjela za informacije o putnicima", koji su između ostalog dužni imenovati službenika za zaštitu podataka zaduženog za praćenje obrade podataka iz PNR-a i provedbu odgovarajućih zaštitnih mjera.

Rezultat ovog projekta je bio prijedlog za usvajanje posebne Direktive o evidenciji podataka o putnicima, koja regulira uporabu podataka o putnicima (prijedlog je 14.04.2016. godine odobren u Europskom parlamentu).

d) Međunarodna suradnja na projektu o unapređenju zaštite osobnih podataka u kontekstu Digitalnog obrazovanja

Agencija se početkom 2015. godine, na poziv francuskog tijela nadležnog za nadzor obrade osobnih podataka (franc. *Commission nationale de l'informatique et des libertés* - CNIL) kao koordinatora međunarodne Radne skupine o digitalnoj edukaciji, priključila u rad navedene radne skupine.

Projekt digitalne edukacije odnosi se na educiranje u sustavu školovanja te je usmjerena na dvije ciljane skupine: mladi (učenici) te na učitelje i profesore. Zbog prepoznate važnosti sudjelovanja Agencije za zaštitu osobnih podataka u navedenoj Radnoj skupini, i to u tri aktivnosti na slijedeće načine:

Akcija 1: Stvaranje zajedničke digitalne obrazovne web platforme za razmjenu edukativnih materijala u području digitalnog obrazovanja

- Agencija je zajedno s ostalim članovima Radne skupine postavila edukativne materijale na web platformu CIRCA¹ pod interesnu skupinu Digitalna edukacija, a materijali su: power point prezentacije o društvenim mrežama, kratki isječci i filmovi o opasnostima davanja osobnih podataka na internetu, poster i brošure vezano za pojedinu aktualnu temu (krađa identiteta, 10 koraka protiv govora mržnje, sigurnost na internetu) i brojne druge.

¹ CIRCA je alat ektraneta, razvijen u programu IDA Europske komisije te prilagođen potrebama javnih uprava. Omogućuje određenoj zajednici (npr. odboru, radnoj ili projekt-noj skupini i sl.) rasprostranjenosti u Europi (i {ire) da održava privatni prostor na internetu i može razmjenjivati informacije i dokumente, sudjelovati u raspravi na forumima i imati različite druge koristi. Takav privatni prostor zove se Interest Group (interesna grupa). Pristup i navigaciju u tome virtualnom prostoru obavlja se uz uporabu bilo kojeg internetskog preglednika (Mozilla Firefox, Internet Explorer...), uz pretpostavku da su izdani na korisničko ime (user ID) i lozinku (password) za ulazak u određenu interesnu grupu ili grupe <http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2012/6/piskac.pdf> (11.03.2016.)

- Svrha kreiranja web platforme je razmjena i upoznavanje s aktivnostima koje provode druga tijela za zaštitu osobnih podataka vezano za digitalno obrazovanje u njihovim zemljama, te mogućnost daljnje suradnje i „posudbe“ materijala

Akcija 2: Razviti paket udžbenika usmjerenih na "trening trenera", sa svrhom zaštite podataka i privatnosti

- Agencija je sudjelovala u rješavanju upitnika o „treningu trenera“ odnosan na metode i sadržaj nastavničkog plana i programa vezano za edukaciju nastavnika i učenika vezano za zaštitu osobnih podataka i privatnosti. Budući se tema upitnika direktno odnosila na educiranje u sustavu školstva, te je usmjerena na dvije ciljne skupine: učenike i učitelje, upitnik smo prosljedili Hrvatskoj udruzi ravnatelja osnovnih škola te u suradnji s njima dostavili svoje odgovore koji su kasnije objedinjeni u Izvješću o educiranosti učitelja (trenera) u pojedinim državama članicama o zaštiti osobnih podataka primjenjujući digitalna sredstva za edukaciju, koji će poslužiti kao osnova za nastajanje paketa udžbenika za učitelje (edukatore) u 2016. godini

Akcija 3: Poticanje organiziranja nacionalnih natjecanja usmjerenih na nagrađivanje uzornih i / ili inovativnih obrazovnih inicijativa koje se odnose na digitalno obrazovanje

- Agencija je od koordinatora Radne skupine (francuski CNIL) zaprimila upitnik vezano za provedbu digitalne edukacije učenika, te je isti ispunjen na temu provedenog natjecanja pod nazivom „Moja fejs priča“ u kojem je zadatak za učenike bio napisati najzanimljiviji završetak originalnih i neobjavljenih priča

- na temelju rezultata iz upitnika, na razni Radne skupine, kreirano je finalno izvješće u koji su uvrštena i iskustva i prijedlozi hrvatske Agencije, te je izrađen metodološki vodič sa uputama vezano za postupak organiziranja natjecanja vezano za digitalnu edukaciju

6. ODNOSI S JAVNOŠĆU

Agencija za zaštitu osobnih podataka u skladu sa svojim Zakonom propisanim ovlastima, a temeljem Strategije odnosa s javnošću kao i komunikacijskim planovima za određena razdoblja, kontinuirano provodi različite oblike odnosa s javnošću s ciljem jačanja svijesti pojedinaca o zaštiti osobnih podataka i privatnosti općenito.

6.1. Događanja i edukacije

U 2015. godini Agencija je prilikom organiziranja aktivnosti kojima je za cilj bila edukacija ciljanih javnosti kao i jačanje svijesti o važnosti zaštite osobnih podataka surađivala s drugim tijelima javne vlasti kao i strukovnim organizacijama i udrugama građana.

Europski dan zaštite osobnih podataka

Povodom Europskog dana zaštite osobnih podataka, 28. siječnja 2015. godine u dvorani Hrvatskog sabora "Ivan Mažuranić", Agencija je organizirala konferenciju pod

nazivom „Ne budi meta kradljivaca identiteta" posvećenu vrlo aktualnoj temi - krađi identiteta odnosno zlouporabi tuđih osobnih podataka koju netko čini u svrhu nanošenja drugom štete (u svrhu počinjenja kaznenih djela npr. prijevare, povrede ugleda i časti, povrede privatnosti). Konferenciji su nazočili građani, saborski zastupnici, predstavnici tijela javne i državne vlasti (MUP, DORH, USKOK, Ministarstvo pravosuđa, Policijska akademija, Ministarstvo uprave), predstavnici Udruge za zaštitu potrošača, Pravnog fakulteta iz Splita te predstavnici medija.

U svrhu senzibiliziranja javnosti o potrebi čuvanja osobnih podataka od spomenutih zlouporaba, Agencija je izdala kratku brošuru koja na jednostavan i razumljiv način daje upute kako zaštititi osobne podatke, spriječiti eventualne zlouporabe te kako postupiti u slučaju da se one ipak dogode, koja se građanima dijelila na Danu otvorenih vrata organiziranih u prostorijama Agencije. Ovom aktivnošću zaključeno je obilježavanje devetog po redu Europskog dana zaštite osobnih podataka.

Dan sigurnijeg interneta

Povodom obilježavanja Dana sigurnijeg interneta 10. veljače 2015. godine Agencija je u suradnji s Knjižnicama grada Zagreba – KGZ Medveščak i Osnovnom školom Dr. Ivan Merz iz Zagreba organizirala aktivnosti namijenjene najmlađima, točnije predavanja za djecu i mlade na temu zaštite osobnih podataka prilikom korištenja interneta i društvenih mreža.

Cilj edukacija je jačanje svijesti učenika osnovne škole o važnosti zaštite osobnih podataka prilikom korištenja modernih tehnologija. Kako bi njihovo surfanje bilo što sigurnije učenicima se posebna pažnja skrenula na teme: što su osobni podaci, kako i gdje ih (ne)dijeliti, gdje ih čekaju opasnosti u virtualnom životu, zašto roditelji trebaju znati koja mjesta na internetu koriste, što učiniti u slučaju sumnje u opasnosti. Nakon edukacije djeci su podijeljeni letci „Zaštita osobnih podataka na internetu“ i ispiti na temu zaštite osobnih podataka na internetu kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri su razumjela predavanje.

Stručni skup „Škola u kriznim situacijama“

Na stručnom skupu za ravnatelje osnovnih škola u Vodicama održanom od 9. do 11. ožujka 2015. godine koji je organiziran od strane Agencije za odgoj i obrazovanje sudjelovali su i predstavnici Agencije. Krovna tema skupa bila je "Škola u kriznim situacijama". Dio kriznih situacija koje se javljaju u školskim ustanovama svoje polazište imaju u neprimjerenom korištenju interneta te je stoga od strane Agencije poseban osvrt dat na problematiku vršnjačkog nasilja na internetu u kojem se govorilo o opasnostima internetskog nasilja i njegovim pojavnim oblicima a u svrhu zornijeg prikaza iznijeti su i slučajeve iz prakse koje je Agencija rješavala.

Edukacija „Zaštita osobnih podataka prilikom korištenja interneta i modernih tehnologija“

Svjesni da je i djeci i roditeljima potrebno pružiti što više informacija iz područja zaštite osobnih podataka i privatnosti na internetu, Agencija je nastavila s održavanjem edukacija učenika osnovnih škola te je u suradnji s osnovnom školom Jabukovac iz Zagreba 29. svibnja 2015. godine održala predavanje na temu „Zaštita osobnih podataka prilikom korištenja interneta i modernih tehnologija“ a program izvođenja edukacije prilagođen je njihovoj dobi.

Stručna rasprava o zaštiti osobnih podataka i pravu na pristup informacijama

Dana 30. rujna 2015. godine održana je stručna rasprava o primjeni zakona o zaštiti osobnih podataka koja je bila namijenjena voditeljima zbirke osobnih podataka tijela javnih vlasti Varaždinske županije na kojoj je u prvom dijelu bilo izvedeno predavanje u vidu interpretacije Zakona, a u drugom dijelu raspravljalo se o slučajevima iz prakse. Rasprava je održana u dvorani Županijske palače u Varaždinu, a ciljane publika bili su voditelji zbirke osobnih podataka iz lokalne i regionalne uprave i samouprave, tijela javne vlasti, udruga i organizacija i službenici za zaštitu osobnih podataka.

Edukacije „Zaštita osobnih podataka – zakonodavni okvir i praksa“

Agencija je u suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca organizirala edukacije namijenjene voditeljima zbirke osobnih podataka i službenicima za zaštitu osobnih podataka iz sektora malih, srednjih i velikih poduzetnika. Održane su 4 edukacije u podružnicama HUP-a i to: Vukovar, Slavonski Brod, Osijek i Zagreb, u periodu rujan – studeni 2015. godine. Edukacije su održane pod nazivom „Zaštita osobnih podataka – zakonodavni okvir i praksa“, a izvedene su u dva dijela -prvi dio odnosio se na interpretaciju zakona potkrijepljen s primjerima iz prakse, a drugi dio realizirao se u vidu radionice: registracija i uspostavljanje evidencije o zbirci osobnih podataka.

Predavanje „Zaštita osobnih podataka - zakonodavni okvir i praksa“ u sklopu projekta „Ženska strana rata – viđenje rata očima hrvatske braniteljice“

23. listopada 2015. godine u Zagrebu je održana edukacija u vidu predavanja i radionice za voditelje zbirke osobnih podataka udruga branitelja proisteklih iz Domovinskog rata sa naglaskom na prikupljane usmenih povijesti branitelja te njihove povijesti i čuvanja te korištenja u istraživačke svrhe. Za ovu edukaciju pripremljena je brošura pod nazivom „Zaštita osobnih podataka“.

Predavanje „Zaštita osobnih podataka – zakonodavni okvir i praksa“ na Pravnom fakultetu u Zagrebu

U okviru kolegija Pravne informatike 05.12.2015. godine predstavnica Agencije sudjelovala je kao gost predavač iz područja zaštite osobnih podataka na temu: „Zaštita osobnih podataka – zakonodavni okvir i praksa Agencije“

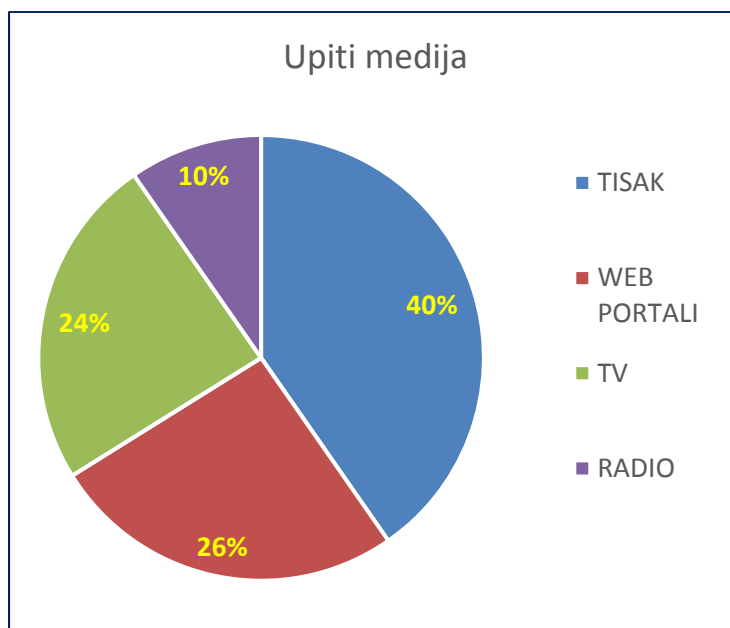
6.2. Odnosi s medijima i analiza medija

Glavni komunikacijski kanal i najvažnija posredna ciljane javnost jesu mediji koji prenose glavnu poruku Agencije. Mediji su kreatori javnog mnijenja i prijenosnici poruka koje Agencija želi poslati ciljanim javnostima. Osnovni cilj rada s medijima kao i načelo odnosa s medijima je pravovremeno, točno i jasno davanje mišljenja, stavova i poruka koje se upućuju prema ciljanim skupinama.

6.2.1. Upiti medija

Tijekom 2015. godine Agencija je zaprimila 62 upita predstavnika medija, prema sljedećem tabličnom i grafičkom prikazu:

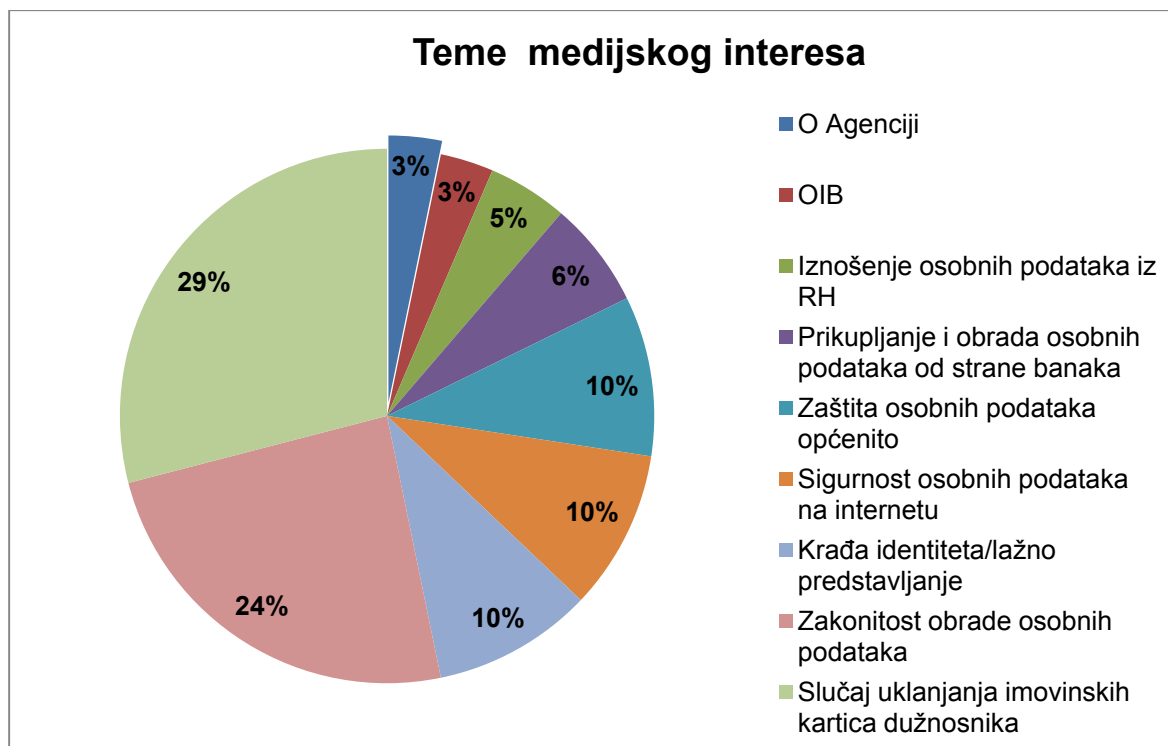
Upiti medija	
vrsta medija	broj upita
TISAK	25
WEB PORTALI	16
TV	15
RADIO	6
Ukupno	62

U usporedbi s 2014. godinom, u kojoj je bilo 39 upita medija, zamjećuje se značajan porast interesa predstavnika medija odnosan na područje nadležnosti Agencije.

Predstavnici medija interes su pokazali prema najaktualnijim temama odnosnih na zaštitu osobnih podataka i privatnosti te o samoj Agenciji.

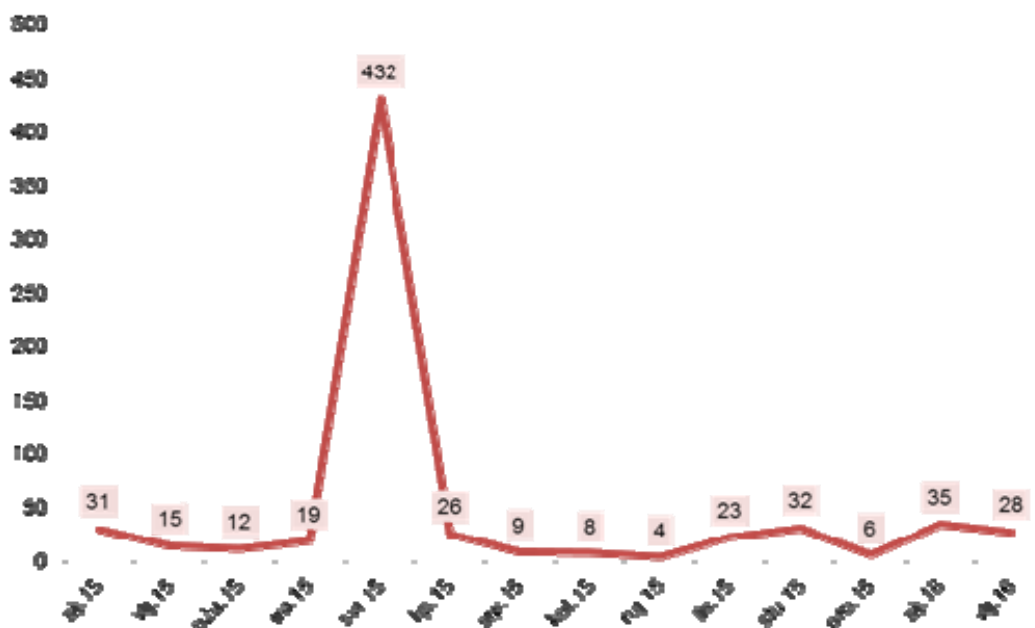
Teme medijskog interesa	
Opis	broj upita
O Agenciji	2
OIB	2
Iznošenje osobnih podataka iz RH	3
Prikupljanje i obrada osobnih podataka od strane banaka	4
Zaštita osobnih podataka općenito	6
Sigurnost osobnih podataka na internetu	6
Krađa identiteta/lažno predstavljanje	6
Zakonitost obrade osobnih podataka	15
Slučaj uklanjanja imovinskih kartica dužnosnika	18

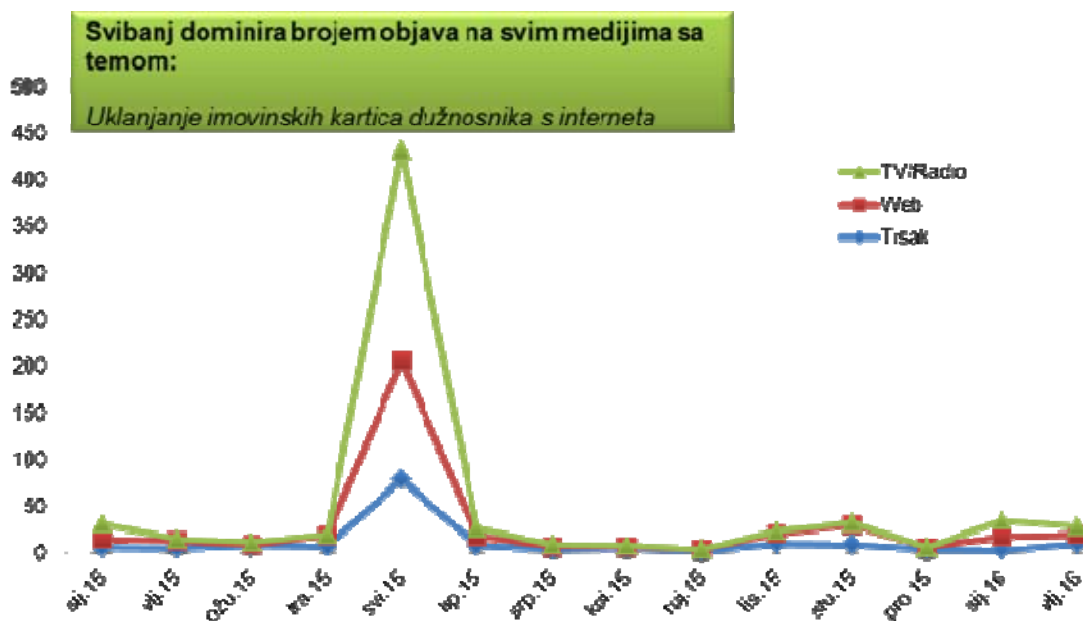

Iz prikazanog je vidljivo da su predstavnici medija najveći interes pokazali za slučaj uklanjanja imovinskih kartica dužnosnika s interneta (29%) te za aktualne teme koje se tiču zaštite osobnih podataka i privatnosti (24%).

6.2.2. Medijske objave

Agencija je u suradnji s ovlaštenom tvrtkom za istraživanje medija realizirala analizu sadržaja medijskih objava o aktivnostima Agencije i u svezi same Agencije tijekom 2015. godine. Za razliku od uobičajeno niskog broja medijskih objava Agencije na mjesečnoj razini, značajno i višestruko zanimanje medija pokazano je za mjesec svibanj 2015. godine, što se može vidjeti na sljedeća dva grafička prikaza.

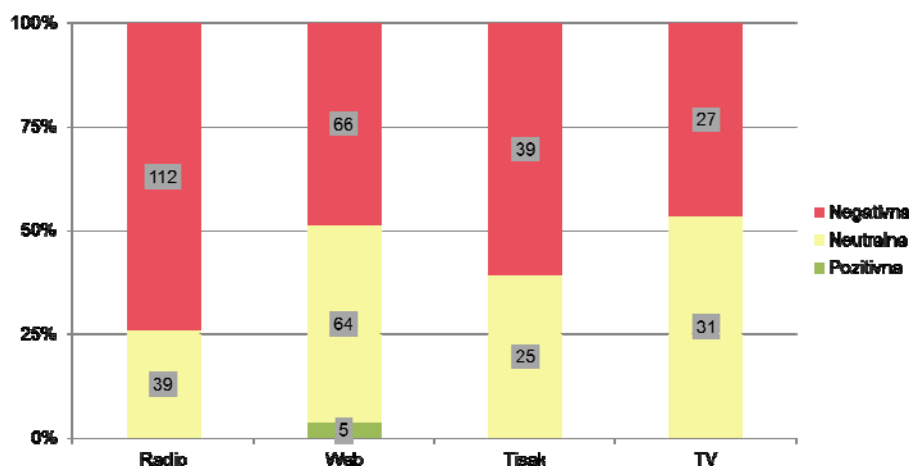

Razlog velikog porasta medijskih objava u svibnju je postupak Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa koje je dana 4. svibnja. 2015. godine sazvalo konferenciju za medije, prethodno uklonivši sve imovinske kartice dužnosnika sa interneta tvrdeći da to čini zbog rješenja Agencije za zaštitu osobnih podataka.

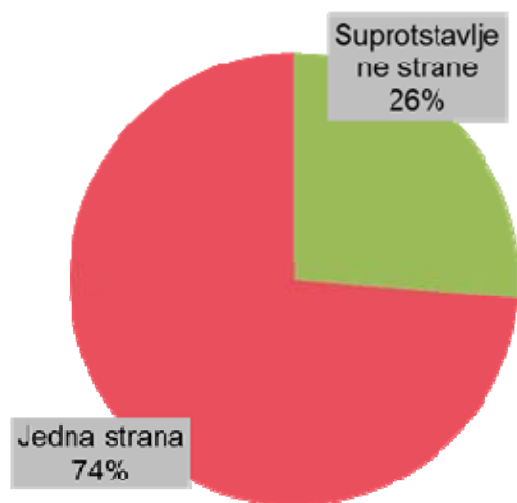
Medijski prostor o ovoj temi zabilježio je ukupno 408 objava u sve 4 vrste medija. Na slučaj imovinskih kartica otpada udio od 72% od ukupnog broja svih objava u 2015. Slučaj je popraćen vrlo visokim udjelom negativnih objava, izjava i citata državnih i stranačkih dužnosnika.

Upravo objave iz svibnja 2015. utjecale su na ukupan publicitet Agencije te je tema uklanjanja imovinskih kartica ujedno i glavna negativna tema u ovom izvještajnom razdoblju. U prvih četiri mjeseca 2015. godine Agencija je bilježila većinom pozitivne i neutralne objave u svim tipovima medija, a to su uglavnom bile objave koje su se odnosile na događanja i aktivnosti Agencije te na preporuke, mišljenja i rješenja koje Agencija donosi, kao što je zaštita prava građana kada je u pitanju obrada osobnih podataka.

Na slici su grafički prikazane medijske objave o temi imovinskih kartica u kojima dominiraju negativne objave o Agenciji i njenim čelnicima u svim vrstama medija.

O ovoj temi izvještavali su najčitaniji, najslušaniji i najgledaniji mediji, a izvori informacija/očitovanja najčešće su bili predstavnici najviših državnih tijela, predstavnici političkih stranaka i drugi visoki dužnosnici.

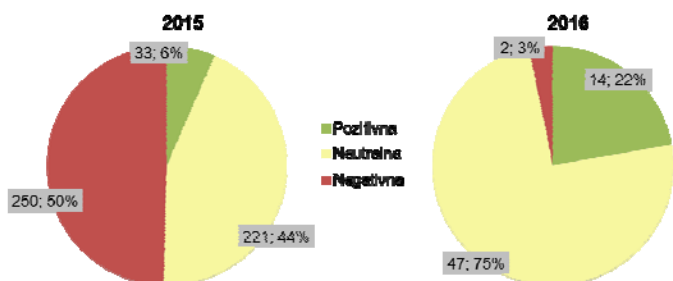
Objave u kojima je Agencija navedena kao izvor vijesti (priopćenja Agencije, izjave predstavnika Agencije i slične objave) čine samo 25% od ukupnog broja objava o temi uklanjanja imovinskih kartica dužnosnika s interneta, što ukazuje na djelomično jednostrano i neobjektivno izvještavanje.

U većini medijskih objava nema ravnomjerno zastupljenih citata svih suprotstavljenih strana iz čega proizlazi da krajnji korisnik informacije nije imao mogućnost susresti se sa stavovima svih aktera involviranih u slučaj uklanjanja imovinskih kartica s interneta.

U kontekstu medijskih objava vezanih uz slučaj imovinskih kartica bilo je i nekoliko pozitivnih mišljenja i priopćenja koje je prenio mali broj medija:

- mišljenje Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Katedre za europsko pravo, u kojem između ostalog stoji: „Politički utjecaj, smatramo svakako treba onemogućiti u procesu interpretacije i primjene pravila za zaštitu osobnih podataka. Nesuglasnost u interpretaciji relevantnih pravnih pravila ne može biti razlog za prijevremeno razrješenje čelnika tijela za nadzor osobnih podataka. U slučaju sumnje u "pogrešnu" interpretaciju prava radi rješenja konkretnog slučaja, europski demokratski sustavi ovlast za davanje "ispravne" interpretacije povjeravaju sudovima“. Navedeno mišljenje nije prenio niti jedan medij.

- službeno priopćenje Radne skupine čl. 29. Direktive 95/46/EZ u kojem se osuđuje napad na načelo potpune neovisnosti tijela za zaštitu osobnih podataka prilikom obavljanja njihovih zadaća prenijela su dva medija u svega nekoliko objava.

Usporedbom tonaliteta medijskih objava u 2015. i u prva dva mjeseca 2016. primjećuje se kako negativan publicitet gotovo isključivo proizlazi iz (svibnja) 2015. vezano uz slučaj uklanjanja imovinskih kartica dužnosnika s interneta

Što se tiče odnosa s medijima i samog publiciteta Agencije, kroz cijelo izvještajno razdoblje institucija je imala korektan odnos s predstavnicima medija, no tema koja je u medijima zauzela najveći broj medijskih objava – uklanjanje imovinskih kartica, uvelike je narušila imidž Agencije i njezinih čelnika, što se pokazalo analizom sadržaja medijskih objava. Agenciji, koja već više od deset godina štiti ljudska prava i temeljne slobode (ustavom zajamčeno pravo na zaštitu osobnih podataka kao jedan od temeljnih elemenata privatnosti), narušen je ugled te je izvršen pokušaj destabilizacije tijela.

U narednom razdoblju, kao što je i planirano u proteklom izvještajnom razdoblju, Agencija će provesti istraživanje javnog mnijenja temeljem kojeg će dobiti pravovaljane podatke o stupnju znanja o zaštiti osobnih podataka, javne svijesti o važnosti Agencije i prava na zaštitu osobnih podataka, ali i svega što proizlazi iz zakonskog okvira temeljem kojeg Agencija djeluje.

Također, Agencija će uložiti maksimalne napore u svrhu vraćanja nepravedno narušenog ugleda i digniteta učinkovitim djelovanjem i ispunjavanjem glavnih zadaća te realizacijom proaktivne komunikacije s javnostima.

7. PRORAČUN AGENCIJE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA

Temeljem članka 28. Zakona sredstva za rad Agencije osiguravaju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske, koji je za 2015. godinu objavljen u "Narodnim novinama" br. 148 od 15.12.2014. godine u kojemu je Agenciji odobren godišnji proračun u ukupnom iznosu **5.569.000,00 kn**.

Od odobrenog proračuna za redovno poslovanje Agencije, uz racionalno i štedljivo raspolaganje s odobrenim proračunom, realizirano je 5.252.676 kn odnosno 94,3 % u odnosu na planirani i odobreni proračun za 2015. godinu.

Šifra	Naziv	Proračun za 2015.	Realizacija plana do 31.12.2015.	Neutrošeno u 2015. godini	Postotak realizacije plana u 2105. godini
250	AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA	5.569.000	5.252.676	316.324	94,3%
A765000	ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE	5.365.448	5.051.698	313.750	94,2%
31	Rashodi za zaposlene	4.008.721	3.659.774	348.947	91,3%
311	Plaće (Bruto)	3.422.709	3.114.782	307.927	91,0%
313	Doprinosi na plaće	586.012	544.992	41.020	93,0%
32	Materijalni rashodi	1.355.227	1.391.724	-36.497	102,7%
321	Naknade troškova zaposlenima	350.000	386.757	-36.757	110,5%
322	Rashodi za materijal i energiju	283.469	269.510	13.959	95,1%
323	Rashodi za usluge	694.758	687.802	6.956	99,0%
324	Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	0	29.099	-29.099	0,0%
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	27.000	18.556	8.444	68,7%
34	Financijski rashodi	1.500	200	1.300	13,3%
343	Ostali financijski rashodi	1.500	200	1.300	13,3%
K765001	OPREMANJE AGENCIJE	203.552	200.978	2.574	98,7%
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	17.740	15.352	2.388	86,5%
412	Nematerijalna imovina	17.740	15.352	2.388	86,5%
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	185.812	185.626	186	99,9%
422	Postrojenja i oprema	185.812	185.626	186	99,9%

Od značajnijih financijskih izdataka u 2015. godini iznosi se podatak o nužnosti potrebe nadogradnje i obnove postojećeg poslužiteljskog i mrežnog podsustava informatičkog sustava Agencije, te obnove podsustava besprekidnog napajanja informatičkog sustava (oba podsustava su nabavljena krajem 2010. godine, pa je zbog čestih kvarova pojedinih komponenti podsustava njihovo održavanje postalo neracionalno i neučinkovito). Za nadogradnju i obnovu navedenih podsustava utrošeno je 185.626 kn, tako da se u narednom trogodišnjem razdoblju ne očekuju veća ulaganja u obnavljanju i nadgradnji informatičkog sustava Agencije.

8. ZAKLJUČAK

Slijedom iznesenih podataka o radu Agencije za 2015. godinu može se zaključiti da iz godine u godinu Agencija bilježi zamjetan porast u broju zaprimljenih zahtjeva za zaštitu prava i riješenim predmetima, te da iz godine u godinu ostvaruje sve bolje rezultate rada.

Tako se i u 2015. godini bilježi značajan porast ukupno riješenih predmeta u odnosu na prethodne dvije godine, što svakako ukazuje na stvaranje sve većeg povjerenja u rad Agencije i brigu o zaštiti osobnih podataka svakog pojedinca, na kvalitetnoj aktivnosti Agencije kako u dosadašnjem radu u području svekolikog angažmana glede nadzora provođenja zaštite osobnih podataka tako i u području informiranja i educiranja tj. uspješnog osvještavanja javnosti iz područja zaštite osobnih podataka i privatnosti (ne samo pojedinaca već i voditelja zbirki osobnih podataka i izvršitelja obrade osobnih podataka).

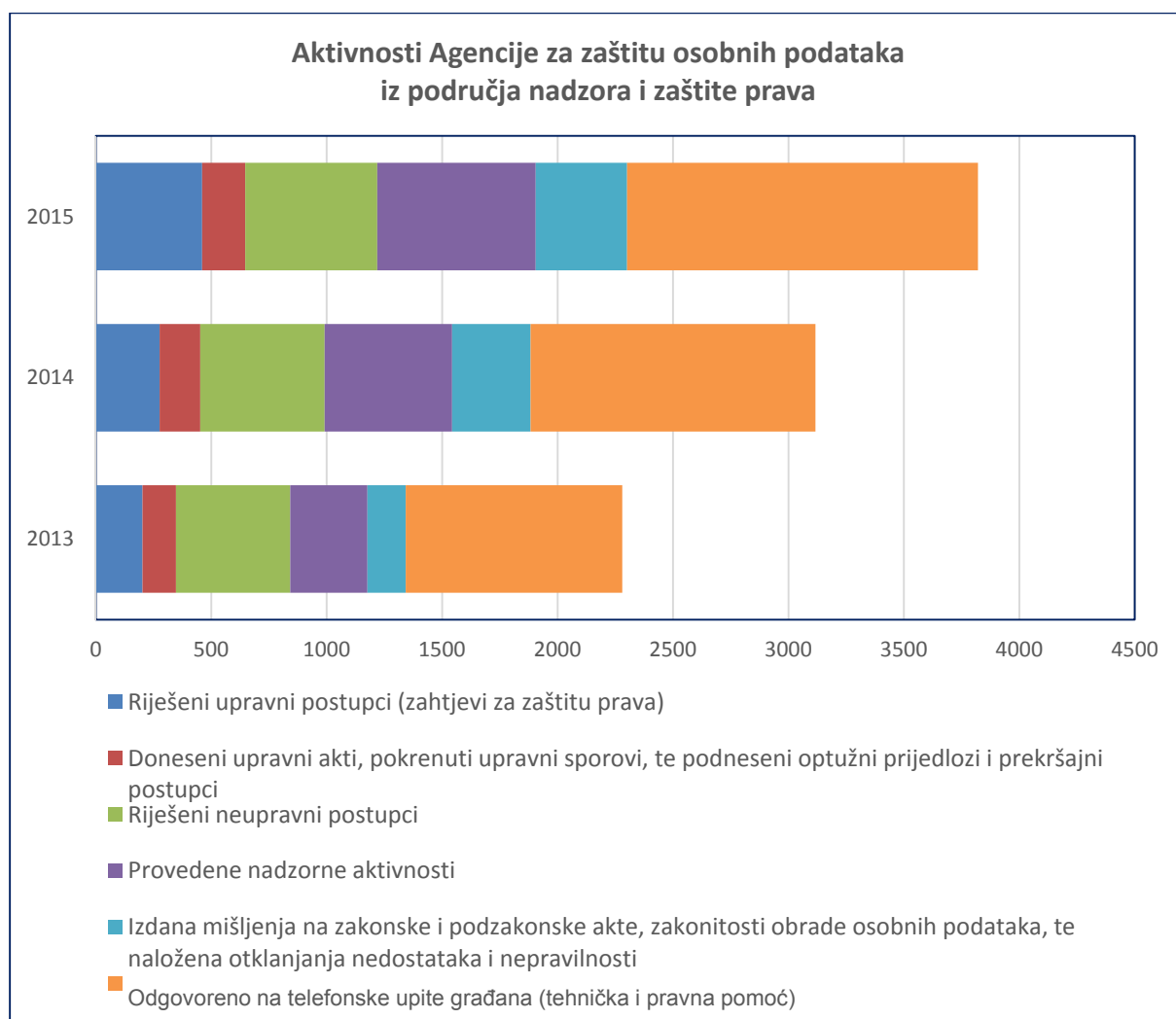
Također, iz godine u godinu raste broj obavljenih nadzornih aktivnosti, posebno nadzorne aktivnosti koji se obavljaju na zahtjev ispitanika - pojedinaca, što ukazuje na porast u jačanju svijesti o zaštiti osobnih podataka i općenito o zaštiti privatnosti pojedinca.

Struktura zahtjeva i predstavki građana koji su se u 2015. godini obraćali Agenciji pokazuje da se veći broj zahtjeva odnosio na obradu osobnih podataka korištenjem internetskih servisa koji omogućuju sklapanje ugovora na daljinu (bilo da se radilo o sklapanju ugovora korištenjem on line servisa tkzv. *web shop-a* ili izvan poslovnih prostorija), zatim na obradu osobnih podataka objavljenih na internetu i otvaranja lažnih profila na društvenim mrežama (Facebook, Twitter, Instagram i dr.) zlouporabom osobnih podataka drugih osoba.

Nove komunikacijske tehnologije građanima s jedne strane služe u poboljšanju kvalitete njihovog života, dok s druge strane predstavljaju veliku opasnost za neograničen i nekontroliran pristup i moguću zlouporabu njihovih osobnih podataka. Njihovim korištenjem osobni podaci građana postaju dostupni neovlaštenim osobama, osobito u internetskim komunikacijama, a isto tako i iz činjenice da sami građani javno objavljuju svoje osobne podatke na društvenim mrežama kako bi se prezentirali javnosti ili prijateljima, čineći svoje osobne podatke javno dostupnim. Jednom objavljeni osobni podaci na internetu postaju gotovo trajno dostupni široj javnosti, pa tako i neovlaštenim osobama.

Sve je učestalija neovlaštena obrada osobnih podataka u svrhu marketinga, obrada osobnih podataka videonadzornim kamerama u radnim prostorima i u prostorima stambenih zgrada, objava osobnih podataka u medijima zaposlenika u javnim službama koji su stavljeni na raspolaganje ili im je prestao radni odnos, obrada biometrijskih podataka (otisaka prsta) u svrhu evidencije radnog vremena bez privole radnika, davanje na korištenje osobnih podataka neovlaštenim osobama zbog pogrešnog osobnog identifikacijskog broja, štoviše u nekim slučajevima radilo se o pokretanja ovrhe protiv maloljetnih osoba, zatim objava osobnih podataka o dužnicima na oglasnoj ploči stambenih zgrada, prikupljanje osobnih podataka korisnika usluga kreditnih institucija, osobito od strane banaka, u svrhu dubinske analize klijenata koji nisu propisani posebnim zakonom (primjerice: dvojno državljanstvo, podaci o politički izloženim osobama, podaci o članovima kućanstva osobito uzdržavanim članovima-djeci koji nisu korisnici usluga) i dr.

Aktivnosti Agencije za zaštitu osobnih podataka iz područja nadzora i zaštite prava	2013	2014	2015
Riješeni upravni postupci (zahtjevi za zaštitu prava)	202	276	460
Doneseni upravni akti, pokrenuti upravni sporovi, te podneseni optužni prijedlozi i prekršajni postupci	145	176	187
Riješeni nepravni postupci	495	539	572
Provedene nadzorne aktivnosti	334	552	686
Izdana mišljenja na zakonske i podzakonske akte, zakonitosti obrade osobnih podataka, te naložena otklanjanja nedostataka i nepravilnosti	166	340	396
Odgovoreno na telefonske upite građana (tehnička i pravna pomoć)	938	1234	1520

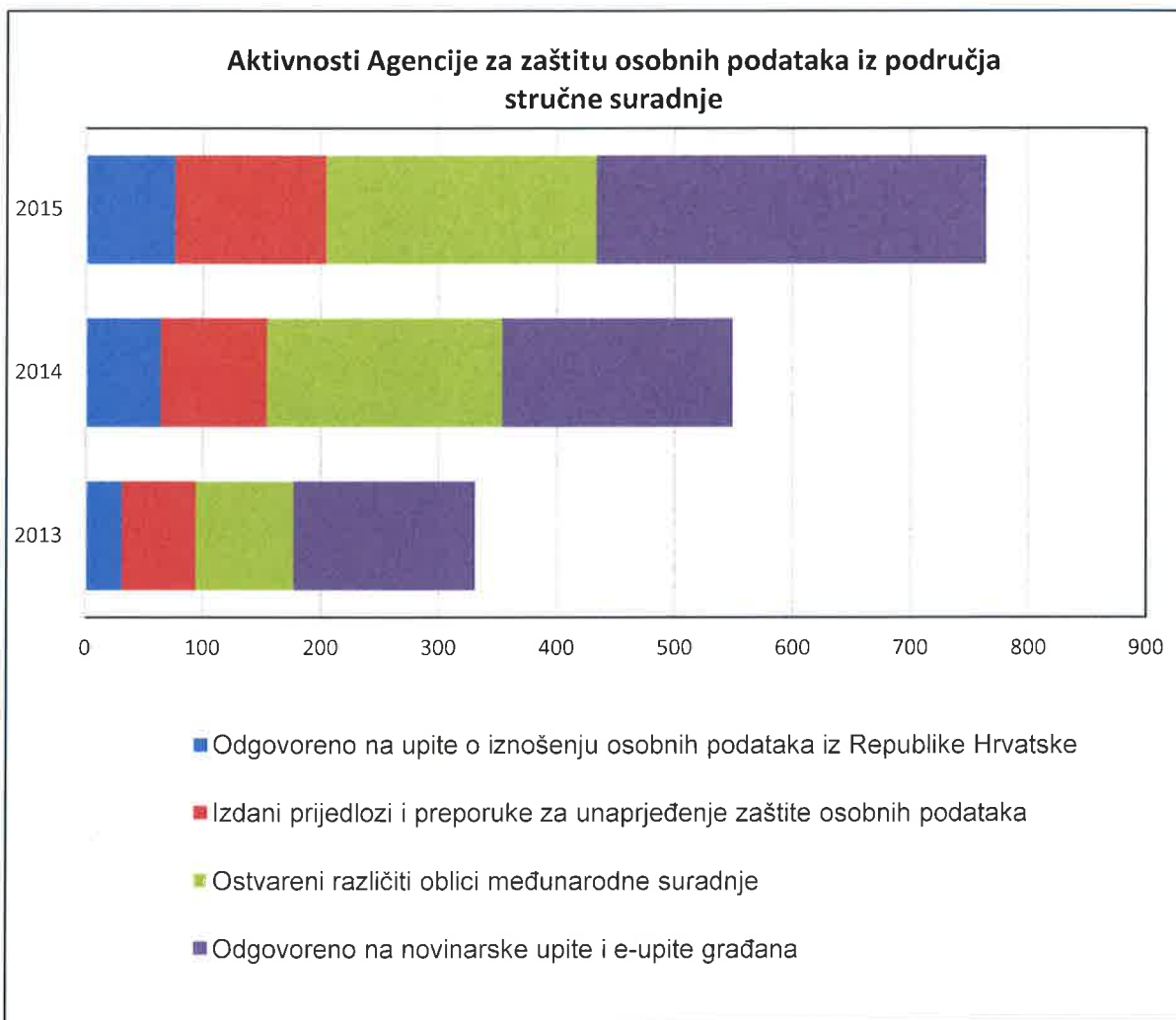
U rješavanju upita građana i zahtjeva za zaštitu prava, Agencija sukladno svojim zakonskim ovlaštenjima izdaje odgovarajuća rješenja, a pored toga preporučuje da i sami građani brinu o zaštiti svojih osobnih podataka prije svega na način da se informiraju kome i u koju svrhu daju svoje osobne podatke te kome njihovi osobni podaci mogu postati dostupni, kao i da sve nepravilnosti u obradi osobnih podataka prijavljuju Agenciji.

S aspekta zakona o zaštiti osobnih podataka velika odgovornost je i na voditeljima zbirki osobnih podataka koji su dužni prilikom obrade osobnih podataka pridržavati se Zakona i drugih pozitivnih propisa i poduzimati odgovarajuće tehničke, kadrovske i organizacijske mjere u svrhu zaštite i neovlaštenog pristupa zbirkama osobnih podataka građana koje uspostavljaju i vode radi obavljanja svojih djelatnosti. Isto tako, voditelji su dužni voditi točne i potpune podatke koji identificiraju točno određenu osobu u svrhu osiguranja načela povjerljivosti obrade osobnih podataka i voditi računa o vremenskom razdoblju čuvanja osobnih podataka.

Sva pitanja vezana uz obradu svojih osobnih podataka građani mogu zatražiti od voditelja zbirki osobnih podataka, a sve nepravilnosti i sumnje u nezakonitu obradu osobnih podataka mogu prijaviti Agenciji za zaštitu osobnih podataka, kao neovisnom tijelu čija je temeljna zadaća zaštititi osobne podatke građana od nezakonite obrade, odnosno kontinuirano nadzirati da li se osobni podaci obrađuju u skladu sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka i svim drugim posebnim zakonima i propisima.

Suradnja s državnim tijelima i tijelima javne vlasti u Republici Hrvatskoj, kao i međunarodna suradnja s nadzornim tijelima država članica Europske unije je također značajno intenzivirana, prije svega zbog činjenice stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, a također i zbog novih poslova i zadaća koje je Republika Hrvatska preuzela i na kojima, između ostalih, radi i Agencija iz područja zaštite osobnih podataka, od kojih je svakako najznačajniji postupak evaluacije Schengenskog informacijskog sustava i Viznog sustava Europske unije u Republici Hrvatskoj.

Aktivnosti Agencije za zaštitu osobnih podataka iz područja stručne suradnje	2013	2014	2015
Odgovoreno na upite o iznošenju osobnih podataka iz Republike Hrvatske	31	64	76
Izdani prijedlozi i preporuke za unaprjeđenje zaštite osobnih podataka	63	90	128
Ostvareni različiti oblici međunarodne suradnje (upiti, mišljenja, očitovanja, sudjelovanja na različitim radnim događajima i sl.)	83	200	229
Odgovoreno na novinarske upite i e-upite građana	154	195	331

Zaključno, može se reći kako je Agencija u ovom izvještajnom razdoblju, unatoč teškoćama izazvanih neosnovanim medijskim napadima i pritiscima, temeljem svojih zakonom propisanih ovlasti i u skladu sa svojim mogućnostima realizirala sve aktivnosti i odgovorila na sve zahtjeve u zakonskim rokovima, uzevši u obzir da je s istim brojem zaposlenika (29) u odnosu na prethodnu godinu zaprimila i riješila 22,6% više zahtjeva za zaštitu prava i nadzornih aktivnosti, te ostvarila 39,2% više različitih oblika stručnih suradnji s državnim tijelima, tijelima javne uprave, pravnim osobama i građanima, te različitih oblika međunarodne suradnje s nadzornim tijelima država članica Europske unije, što je pokazano u tabličnim i grafičkim prikazima u ovom Zaključku.

1
RAVNATELJ
Anto Rajkovača